T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANA BİLİM DALI

KASTAMONU'DA NÜFUS DEĞİŞİMİNİN ARAZİ KULLANIMI ÜZERİNE ETKİLERİ

SUMAYYAH ALSHARIF ALI ALSHAYBANI

DOKTORA TEZİ

DOÇ. DR. MİRAÇ AYDIN

MAYIS - 2023
KASTAMONU

TEZ ONAYI

SUMAYYAH ALSHARİF ALİ ALSHAYBANI tarafından hazırlanan "**KASTAMONU'DA NÜFUS DEĞİŞİMİNİN ARAZİ KULLANIMI ÜZERİNE ETKİLERİ**" adlı tez çalışmasının savunma sınavı **12.05.2023** tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen jüri tarafından oy çokluğu ile Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü **Orman Mühendisliği Ana Bilim Dalı Doktora Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Danışman	Doç. Dr. Miraç AYDIN Kastamonu Üniversitesi	.....
Jüri Üyesi	Prof. Dr. Halil Barış ÖZEL Bartın Üniversitesi	.....
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Ekrem MUTLU Kastamonu Üniversitesi	.....
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Mehmet ÖZCAN Düzce Üniversitesi	.....
Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Kerim GÜNEY Kastamonu Üniversitesi	.....

Jüri üyeleri tarafından kabul edilmiş olan bu tez Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunca onanmıştır.

Enstitü Müdürü V. Doç. Dr. Osman ÇİÇEK .....

TAAHHÜTNAME

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu; ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını, bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini bildirir ve taahhüt ederim.

Sumayyah Alsharif Ali ALSHAYBANI

ÖZET

DOKTORA TEZİ

KASTAMONU'DA NÜFUS DEĞİŞİMİNİN ARAZİ KULLANIMI ÜZERİNE ETKİLERİ

SUMAYYAH ALSHARIF ALI ALSHAYBANI

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANA BİLİM DALI
DANIŞMAN: DOÇ. DR. MİRAÇ AYDIN

Arazi kullanım türleri ile nüfus yoğunluğu ve göç arasında sıkı bir ilişki bulunmaktadır. Göç, bugün Türkiye'nin en önemli sorunlarından biridir. Özellikle orman işletmeleri göçün sosyal, ekonomik ve ekolojik boyutlarından etkilenmektedir; bu işletmeler her geçen gün ormancılık faaliyetlerinde etkin bir şekilde faaliyet gösterecek işgücü bulmakta giderek zorlanmaktadır. Kastamonu ilinden gelen göç nedeniyle nüfus azalmakta ve bu da arazi kullanımında çeşitli değişikliklere neden olmaktadır. Bu değişimler daha çok orman ve tarım alanlarında kendini göstermektedir. Bu çalışmanın amacı, çalışma alanından göç sürecine neden olan en önemli neden ve nedenleri, göç sürecinin sorunları ve etkilerini tespit etmek ve arazi kullanımlarındaki değişiklikleri ortaya koymaktır. Yapılan çalışmada; Kastamonu ili ilçelerine (Abana, Bozkurt, Cide, Çatalzeytin, Doğanyurt, İnebolu), ait alanlarda ormanlık alanların önemli ölçüde artış gösterdiği, bunun aksine bozuk orman alanları, yerleşim ve ziraat alanlarının ise önemli ölçüde azalış gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar, çalışma alanlarındaki nüfusun azalması ve kırsal alanlardan göç kentlere göç edilmesinden dolayı, insanların tarım yaptıkları alanları terk ettikleri ve bozuk orman alanları üzerindeki sosyal baskının ortadan kalkmasıyla bu alanların verimli ormanlık alanlara dönüştüğü tespit edilmiştir.

ANAHTAR KELİMELER: Kastamonu, Arazi Kullanım Değişimi, Nüfus Değişimi, Göç, Abana, Bozkurt, Cide, Çatalzeytin, Doğanyurt, İnebolu.

Mayıs 2023, 108 Sayfa

ABSTRACT

PH.D THESIS

THE EFFECTS OF POPULATION CHANGE ON LAND USE IN KASTAMONU

SUMAYYAH ALSHARIF ALI ALSHAYBANI

KASTAMONU UNIVERSITY INSTITUTE OF SCIENCE
DEPARTMENT OF FOREST ENGINEERING
SUPERVISOR: ASSOC. PROF. DR. MİRAÇ AYDIN

There is a close relationship between land use types and population density and migration. Migration is one of Turkey's most important problems today. In particular, forest enterprises are affected by the social, economic and ecological dimensions of migration; these enterprises are finding it difficult to find a workforce that will operate effectively in forestry activities with each passing day. Due to the migration from Kastamonu province, the population is decreasing and this causes various changes in land use. These changes are more evident in forest and agricultural areas. The aim of this study is to determine the most important reasons and reasons that cause the migration process from the study area, the problems and effects of the migration process, and to reveal the changes in land use. In the study; It has been determined that forest areas have increased significantly in the districts of Kastamonu province (Abana, Bozkurt, Cide, Çatalzeytin, Doğanyurt, İnebolu), on the contrary, degraded forest areas, settlement and agricultural areas have decreased significantly. The results obtained show that due to the decrease in the population in the study areas and the migration from rural areas to the cities, it has been determined that people leave the areas where they farm and these areas turn into fertile forest areas with the disappearance of the social pressure on the degraded forest areas.

KEYWORDS: Kastamonu, Land Use Change, Population Change, Migration, Abana, Bozkurt, Cide, Çatalzeytin, Doğanyurt, İnebolu..

May 2023, 108 Page

TEŞEKKÜR

Bu çalışma sırasında verdiği rehberlik, samimi yol gösterme ve değerli tavsiyeler nedeniyle danışman hocam Sayın Doç. Dr. Miraç AYDIN'a şükranlarımı sunmak istiyorum. Ayrıca tartışma komitesindeki öğretim üyelerine de tek tek teşekkür etmek istiyorum. Eğitimim boyunca bana verdikleri destek ve cesaret için aileme sonsuz şükranlarımı sunarım. Çalışmalarıma maddi destek sağlayan ülkem Libya'ya ve bana eğitim imkânı sağlayan Kastamonu Üniversitesi'ne de ayrıca teşekkürlerimi sunarım. Çalışmalarımın ülkeme ve tüm bilim camiasına hayırlı olmasını dilerim.

SUMAYYAH ALSHARIF ALİ ALSHAYBANI

Kastamonu, 2023

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TEZ ONAYI ..... **ii**
TAAHHÜTNAME ..... **iii**
ÖZET ..... **iv**
ABSTRACT ..... **v**
TEŞEKKÜR ..... **vi**
İÇİNDEKİLER ..... **vii**
ŞEKİLLER DİZİNİ ..... **ix**
TABLOLAR DİZİNİ ..... **x**
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ ..... **xi**
1. GİRİŞ **1**
1.1 İç Göç ve Nedenleri 3
1.1.1 Kırsal Alanlara Etkileri 4
1.1.2 Kentsel Alanlara Etkileri 5
1.1.2.1 Demografik etkiler 5
1.1.2.2 Ekonomik etkiler 5
1.1.2.2.1 Kırsal-kentsel göçün olumsuz etkileri 6
1.1.2.3 Sosyal etkiler 6
1.1.2.4 Demografik etkiler 6
1.1.3 Göç Akımları 7
1.1.4 Türkiye'de İç Göç 7
1.2 Çalışmanın Problemi 8
1.3 Çalışmanın Önemi 8
1.4 Çalışmanın Amacı 9
1.5 Boyutlar ve Çalışma Sınırları Mekânsal Boyut 9
1.6 Hipotezler 10
2. LİTERATÜR **11**
3. MATERYAL VE METOD **29**
3.1 Materyal 29
3.1.1 Çalışma Alanının Genel Konumu ve Özellikleri 29
3.1.1.1 Abana ilçesi 30
3.1.1.2 Bozkurt ilçesi 31
3.1.1.3 Cide ilçesi 32
3.1.1.4 Çatalzeytin ilçesi 33
3.1.1.5 Doğanyurt ilçesi 34
3.1.1.6 İnebolu ilçesi 35
3.2 Metod 36
3.2.1 Coğrafi Bilgi Sistemi 36
3.2.2 Veri Analizi 37
4. BULGULAR **38**
4.1 Kastamonu İlçelerinde Zamansal Olarak Arazi Kullanım Değişimleri 38
4.1.1 Nüfus Değişiklikleri ile Göç Arasındaki İlişki ve İldeki Arazi Kullanımlarına Etkileri 38
4.2 Kastamonu İli İlçelerinin Genel Arazi Kullanım Değişimi 38
4.2.1 Abana İlçesi Arazi Kullanım Değişimi 41

4.2.2 Bozkurt İlçesi Arazi Kullanım Değişimi 44
4.2.3 Cide İlçesi Arazi Kullanım Değişimi 47
4.2.4 Çatalzeytin İlçesi Arazi Kullanım Değişimi 50
4.2.5 Doğanyurt İlçesi Arazi Kullanım Değişimi 53
4.2.6 İnebolu İlçesi Arazi Kullanım Değişimi 56
4.3 Kastamonu İlçelerinden Göç ve Nüfus Değişimleri 59
4.4 İlçelere Ait Nüfus Değişimleri 62
4.4.1 Abana İlçesine Ait Nüfus Değişimleri 62
4.4.2 Bozkurt İlçesine Ait Nüfus Değişimleri 63
4.4.3 Cide İlçesine Ait Nüfus Değişimleri 64
4.4.4 Doğanyurt İlçesine Ait Nüfus Değişimleri 65
4.4.5 Çatalzeytin İlçesine Ait Nüfus Değişimleri 66
4.4.6 İnebolu İlçesine Ait Nüfus Değişimleri 67
4.4.7 Çalışma Alanı Nüfusunun Yaş ve Cinsiyet Dağılımı 68
4.5 Veri Analizi 74
4.5.1 İlk Hipotez 74
4.5.2 İkinci Hipotez 76
4.5.3 Üçüncü Hipotez 78
4.5.4 Dördüncü Hipotez 79
4.5.5 Beşinci Hipotez 81
4.6 Nüfus Değişiklikleri ve Arazi Kullanımı Arasındaki İlişki 82
5. SONUÇLAR VE TARTIŞMA 86
6. ÖNERİLER 90
KAYNAKLAR 92
EKLER 96
EK A. TÜİK bilgi talebi üst yazısı 97
EK B. TÜİK verilerindeki genel nüfus sayıları 98
EK C. TÜİK verilerindeki ölüm sayıları 101
EK D. TÜİK verilerinde alınan ve verilen göçler 106
ÖZGEÇMİŞ 108

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 1.1 Çalışma alanının bulunduğu yerin haritası 9
Şekil 3.1 Kastamonu ili haritası 30
Şekil 4.1 Kastamonu ilçeleri arazi kullanım durumu (1999) 40
Şekil 4.2 Kastamonu ilçeleri arazi kullanım durumu (2011) 41
Şekil 4.3 Kastamonu ili Abana ilçesi arazi kullanım durumu (1999) 42
Şekil 4.4 Kastamonu ili Abana ilçesi arazi kullanım durumu (2011) 43
Şekil 4.5 Kastamonu ili Bozkurt ilçesi arazi kullanım durumu (1999) 45
Şekil 4.6 Kastamonu ili Bozkurt ilçesi arazi kullanım durumu (2011) 46
Şekil 4.7 Kastamonu ili Cide ilçesi arazi kullanım durumu (1999) 48
Şekil 4.8 Kastamonu ili Cide ilçesi arazi kullanım durumu (2011) 49
Şekil 4.9 Kastamonu ili Çatalzeytin ilçesi arazi kullanım durumu (1999) 51
Şekil 4.10 Kastamonu ili Çatalzeytin ilçesi arazi kullanım durumu (2011) 52
Şekil 4.11 Kastamonu ili Doğanyurt ilçesi arazi kullanım durumu (1999) 54
Şekil 4.12 Kastamonu ili Doğanyurt ilçesi arazi kullanım durumu (2011) 55
Şekil 4.13 Kastamonu ili İnebolu ilçesi arazi kullanım durumu (1999) 57
Şekil 4.14 Kastamonu ili İnebolu ilçesi arazi kullanım durumu (2011) 58
Şekil 4.15 Orman köylerinin dağılımı ve orman köylü nüfusunun zamansal ve mekânsal değişimi 61
Şekil 4.16 Abana'daki nüfus sayıları 63
Şekil 4.17 Bozkurt'taki nüfus sayıları 64
Şekil 4.18 Cide'nin yıllara göre nüfus sayıları 65
Şekil 4.19 Doğanyurt'un yıllara göre nüfus sayıları 66
Şekil 4.20 Yıllara göre Çatalzeytin'deki nüfus sayıları 67
Şekil 4.21 İnebolu'daki nüfus sayıları 68
Şekil 4.22 Kastamonu ilçelerinin yaş gruplarına göre göç sayıları 76
Şekil 4.23 Göçmen sayısının eğitim düzeyine göre dağılımı 77
Şekil 4.24 Kastamonu ilçelerinden gelen göçmenlerin farklı illere göre dağılımı 79
Şekil 4.25 Göçmen sayılarının göç nedenlerine göre göreli dağılımı 80
Şekil 4.26 Kastamonu'nun ilçelerine göre göç oranı dağılımı 82
Şekil 4.27 Kastamonu ili arazi kategorileri 83
Şekil 4.28 Kastamonu ili ilçelerinde arazi kullanımı 84

TABLOLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 4.1 Kastamonu'daki ilçelerin azalan nüfusları (Genel nüfus sayımı) 39
Tablo 4.2 Kastamonu ilçeleri (Abana, Bozkurt, Cide, Çatalzeytin, Doğanyurt, İnebolu) arazi kullanımının zamansal değişimi (1999-2011) 39
Tablo 4.3 Kastamonu ili Abana ilçesi farklı arazi kullanımının mekansal değişimi (1999-2011) 44
Tablo 4.4 Kastamonu ili Bozkurt ilçesi farklı arazi kullanımının mekansal değişimi (1999-2011) 47
Tablo 4.5 Kastamonu ili Cide ilçesi farklı arazi kullanımının mekansal değişimi (1999-2011) 50
Tablo 4.6 Kastamonu ili Çatalzeytin ilçesi farklı arazi kullanımının mekansal değişimi (1999-2011) 53
Tablo 4.7 Kastamonu ili Doğanyurt ilçesi farklı arazi kullanımının mekansal değişimi (1999-2011) 56
Tablo 4.8 Kastamonu ili İnebolu ilçesi farklı arazi kullanımının mekansal değişimi (1999-2011) 59
Tablo 4.9 Yıllara göre abana nüfus sayıları (TÜİK) 62
Tablo 4.10 Yıllara göre Bozkurt'un nüfus sayıları 63
Tablo 4.11 Yıllara göre Cide nüfus sayıları 64
Tablo 4.12 Doğanyurt'un yıllara göre nüfus sayıları 65
Tablo 4.13 Yıllara göre Çatalzeytin nüfus sayıları 66
Tablo 4.14 Yıllara göre İnebolu nüfus sayıları 67
Tablo 4.15 1985 yılı nüfusun yaş dağılımı (TÜİK, 2021) 68
Tablo 4.16 1990 yılı nüfusun yaş dağılımı (Genel Nüfus Sayımı Sonuçları, 1990) 69
Tablo 4.17 2000 yılı nüfusun yaş dağılımı (GNS, 2000) 71
Tablo 4.18 2015 yılı nüfusun yaş dağılımı (GNS, 2015) 72
Tablo 4.19 2020 yılı nüfusun yaş dağılımı (GNS, 2020) 73
Tablo 4.20 Yaş gruplarına göre göç testi karşılaştırması 75
Tablo 4.21 Eğitim düzeyine göre göç testi karşılaştırması 78
Tablo 4.22 Göçmenlik testinin beş şehre göre karşılaştırması 79
Tablo 4.23 Göç nedenlerine göre göçmenlerin göreli dağılımı testi 81
Tablo 4.24 İlçelere göre göç oranı dağılımı testi 82
Tablo 4.25 Kastamonu ili arazi kategorileri için ANOVA sonuçları 85
Tablo 4.26 Kastamonu ilindeki ilçelerde arazi kullanımına ilişkin ANOVA sonucu 85

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar

ANOVA	**:** Varyans testinin analizi (istatistiksel test)
CBS	**:** Coğrafi bilgi Sistemleri (GIS)
Df	**:** Serbestlik dereceleri: her parametrik testin örnekle ilgili df'si vardır
F	**:** Her F oranı, MS değerinin başka bir MS değerine bölünmesiyle hesaplanır
ILO	: International Labour Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)
IOM	: International Organization for Migration (Uluslararası Göç Örgütü)
MS	**:** Her ortalama kare değeri, bir kareler toplamı değerinin karşılık gelen serbestlik derecelerine bölünmesiyle hesaplanır. Başka bir deyişle, MS değerini hesaplamak için ANOVA tablosundaki her satır için SS değerini df değerine bölün
OT	: Orman Toprağı
P-değeri	: Her bir F oranı, iki MS değerinin oranı olarak hesaplanır

1. GİRİŞ

Birinci Dünya Savaşı'ndan bu yana dünyanın birçok ülkesinde göç hareketleri önemli ölçüde artmıştır. Küreselleşme, ekonomik entegrasyon, siyasi değişimler ve çatışmalar gibi faktörler, insanların ülkelerini terk edip yeni yerlere yerleşmelerine yol açmıştır. Bu göç hareketleri, başkentlerin özellikle ülkelerinin başlıca çekim merkezleri haline gelmesine katkıda bulunmuştur. Başkentler genellikle daha iyi iş imkanları, eğitim ve sağlık hizmetleri, altyapı olanakları ve sosyal yaşamın zenginliği gibi faktörler nedeniyle göçmenler için cazip bir yer haline gelmiştir.

Göçü tetikleyen faktörler çeşitli şekillerde sınıflandırılabilir. Ekonomik faktörler, insanların daha iyi ekonomik fırsatlar arayışıyla yerlerini değiştirmelerini içerir. İdari faktörler, siyasi veya idari değişikliklerin neden olduğu göç hareketlerini ifade eder. Kamusal hizmetlerin sunumu, insanların daha iyi eğitim, sağlık hizmetleri, ulaşım ve altyapı olanaklarına erişmek için göç etmelerine yol açabilir. Demografik dengesizlikler, bir bölgedeki nüfus yapısındaki eşitsizliklerin göçü tetikleyebileceği anlamına gelir. Çatışmalar, savaşlar, iç karışıklıklar veya etnik çatışmalar gibi faktörler, insanları güvenlik nedeniyle evlerini terk etmeye zorlayabilir. Çevresel faktörler, iklim değişikliği, doğal afetler veya çevresel bozulma gibi çevresel koşulların insanların göç etmelerine yol açabileceği anlamına gelir. Ayrıca, daha önce göç etmiş aile bireylerinin varlığı, göçmenlerin aile birleşimi veya sosyal ağları aracılığıyla yeni yerlere taşınmalarını teşvik edebilir.

Türkiye örneğine gelince, son yüzyılın ikinci yarısında kırsal kesimdeki işsizlik ve yoksulluk nedeniyle büyük bir göç dalgası yaşanmıştır. Özellikle tarım sektöründeki modernleşme ve mekanizasyon, kırsal alanlardaki iş imkanlarını azaltmış ve insanları şehir merkezlerine doğru yönlendirmiştir. Türkiye'nin başkenti Ankara gibi büyük şehirler, göçmenler için iş fırsatları ve daha iyi yaşam koşulları sunmaları nedeniyle önemli çekim merkezleri haline gelmiştir.

Kastamonu, Türkiye'deki göçün en çok etkilediği illerden biridir ve bu durum, arazisinin büyük bir kısmının ormanlarla kaplı olmasından kaynaklanmaktadır. Kastamonu'nun ekonomisi büyük ölçüde ormancılığa dayalıdır ve bu sektör dışında

önemli bir istihdam alanı bulunmamaktadır. Ormancılık faaliyetleri, nüfus için tatmin edici bir ekonomik getiri sağlamadığı için yerel topluluklarda işsizlik ve yoksulluk sorunları ortaya çıkmıştır. Bu durum, insanları daha iyi iş fırsatları ve yaşam koşulları sunan yerlere göç etmeye teşvik etmektedir.

Sürdürülebilir bir ekonomik ve sosyal kalkınmanın sağlanmasında büyük önem taşıyan kamu kaynaklarının daha etkin ve akılcı kullanımı konusunda Türkiye iyi bir durumda bulunmamaktadır (Urfalıoğlu vd., 2004). Türkiye'de 1950'li yıllardan beri devam eden, toplumsal değişme sürecinin bir sonucu olarak; zaman içinde değişken hızlarda, çoğunlukla kırsal kesimlerin doğu ve batı kesimlerinde kentsel yerleşim alanlarına doğru, temelde ekonomik olarak tanımlanan bir nüfus hareketi yaşanmıştır

Ülkede, gelişmiş iller göç alırken, az gelişmiş iller net göç almaktadır. Göç hareketleri genellikle ekonomik, sosyal ve politik nedenlerle ortaya çıkmaktadır (Bülbül vd., 2010). Ülkemiz nüfusunun dağılışı, topoğrafik ve iklim koşullarına bağlı olarak gerçekleşmektedir. Nüfusun dağılışı genellikle iklim, doğal bitki örtüsü, su kaynakları, doğal koşullar gibi faktörler belirlemektedir ve bu faktörler bakımından iyi koşullarda olmayan bölgelerin ekonomik olarak geri kaldığı anlaşılmaktadır. Gelişmiş ülkelerde nüfusun dağılımı daha çok ekonomik koşullara bağlıdır.

Türkiye'de bölgelere göre değerlendirme yapılırsa; Batı Karadeniz bölgesi %50,30 ile bölgeler arasında ilk sırada yer almaktadır. Batı Karadeniz'e bağlı Kastamonu ili ise, ekonomik gelişme bakımından bölgedeki iller arasında gelişmemiş iller arasında yer almaktadır. Bu araştırma, Kastamonu'daki göç olgusunu nüfus sayımları ve arazi kullanımları değişiklikleri üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır. Kastamonu ilinin ekonomisinin büyük bir kısmının tarıma dayalı olduğu, bunun yanında hayvancılık, ormancılık ve orman ürünleri sanayii faaliyetlerinin de ekonomisinde mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Kastamonu'dan göç nedeniyle il, ilçe ve köy nüfuslarının azaldığı, bu azalışın da arazi kullanımlarında çeşitli değişikliklere neden olduğu anlaşılmaktadır. Belirlenen arazi kullanım değişimlerinin başında ise, orman ve tarım alanlarında gerçekleştiği görülmektedir. Bu alanlarda meydana gelen değişimlerin tespitinde CBS uygulamaları bu değişimlerin tespit edilmesinde etkin bir şekilde kullanılabilmektedir.

Göç olgusunun analitik bir incelemesi yapılacak ve göçmen nüfusun yaş ve cinsiyet bileşimi gibi faktörlerle olan ilişkisi incelenecektir. Göç sürecine yol açan nedenler ve güdüler, sosyal, ekonomik ve politik faktörlerle birlikte ele alınacaktır. Ayrıca, göç olgusunun etkileri hem kaynak bölgelerde hem de hedef bölgelerdeki toplumlar üzerindeki ekonomik, sosyal ve kültürel etkileri açısından incelenecektir.

1.1 İç Göç ve Nedenleri

İç göç, bölge veya ülke içindeki önemli nüfus hareketi olgularından biridir. Göç, bir kişinin veya bir grup kişinin kararı ile gerçekleşir. Genel olarak, göç nedenleri genellikle şunlardır: ilk etapta iş araştırması, göçün ilk nedeninin ekonomik (finansal olarak) olduğu anlamına gelir ve diğer nedenler gelmektedir (Örneğin: eğitim, evlilik, Aileye ve akrabalara katılma ve diğerleri).

Göç, nüfustaki değişiklikler için üçüncü faktördür ve diğer iki faktör doğum oranı ve ölüm oranıdır. Genel olarak, göç iki türdür: İç Göç ve Dış Göç. İç göç, bir ülke içinde farklı eyalet ve bölgelerdeki insanların bir yerden başka bir yere hareketi anlamına gelir. Öte yandan, dış veya uluslararası göç, insanların kalıcı veya geçici yerleşim için bir ülkeden diğerine hareketidir.

- İç göç biçimleri, oradaki tek devletli topraklardan farklıdır.

- Kalıcı göç: Varış yerinde kalma niyetiyle.

- Geçici veya mevsimlik göç: Bunu yaparken kırsal kesimde çalışan işçilerin köylerinin dışında çalışmasıdır.

Dünyada (topraklarında) değişen derecelerde de olsa bir iç nüfus hareketine tanık olmayan ülke yoktur. Çünkü Ravenstein'ın dediği gibi göç, yaşam ve ilerleme anlamına gelirken, istikrar bir durgunluk ve uyuşukluktur. Bu nedenle, göç çalışması, hükümet, ekonomistler, sosyologlar, politikacılar ve planlamacılar ile demograflar tarafından ekonomik ve diğer politikaların formüle edilmesi için de yararlıdır.

Göçün Etkileri; İç göç, insanların göç ettikleri yeri ve göç ettikleri yeri etkiler. Göçmenler kırsal alanlardan kentsel alanlara taşındıklarında toplum ve ekonomi üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkileri olmaktadır.

1.1.1 Kırsal Alanlara Etkileri

Nüfus kırsal alanlardan göç ettiğinde, nüfusun toprak üzerindeki baskısını azaltır, işçi başına çıktı ve toprakta verimlilik artar ve kişi başına gelir de artar. Böylece, çiftçileri daha iyi üretim araçları benimsemeye teşvik eder ve böylece çiftlik ürünleri artarak aile gelirleri yükselir. Kentsel alanlara göç edenler daha çok 18-40 yaş aralığındadır. Yalnız yaşarlar, çalışırlar, kazanırlar ve birikimlerini köylerdeki evlerine gönderirler. Bu tür havaleler, gelirlerini daha da artıran çiftliklerde iyileştirmeler yapmak için kullanılan kırsal gelirleri daha da artırır. Bu, özellikle yurt içinde büyük meblağlar gönderen yabancı ülkelere göçmenler -dış göç- söz konusu olduğunda olur.

Üstelik bu göçmenler zaman zaman köylerine döndüklerinde evlerine modern ev aletleri ve diğer ürünler gibi yeni fikir ve eşyalar getirerek tüketim ve yaşam standartlarını yükseltmeye çalışırlar. Ayrıca, çalışma çağındaki kişilerin kentsel alanlara göçüyle birlikte tarım işçilerinin sayısı da azalmaktadır. Bu, kadınlar, yaşlılar ve hatta çocuklar gibi eksik istihdam edilen aile üyelerinin çiftlikte istihdam edilmesine yol açmaktadır.

Ayrıca, dışa göç, büyük dövizler alan kırsal kesimdeki ailelerde gelir ve servet eşitsizliklerini genişletmekte ve gelirleri yükselmektedir. Çiftliklerinde verimliliği ve üretimi artıran iyileştirmeler yaparlar. Bunlar gelirlerini daha da artırır. Hatta bazıları başka çiftlik arazileri satın alılar. Böylece bu aileler diğerlerine göre daha zengin hale gelmekte, bu da eşitsizlikleri (dış göçle ilgili olarak) derinleştirmektedir (Portes, 2019).

1.1.2 Kentsel Alanlara Etkileri

1.1.2.1 Demografik etkiler

Göç, kentsel alanlarda işçi sınıfının nüfusunu artırmaktadır. Ancak göçmenlerin çoğunluğu, 15 ila 24 yaşları arasında evlenmemiş genç erkeklerdir. Bu yaş grubunun üzerindekiler, ailelerini evde bırakarak yalnız gelirler. Bu eğilim, doğurganlığı kırsal alanlara göre daha düşük bir seviyede tutar. Eşleriyle kalıcı olarak yerleşenler bile, yetiştirme maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle az sayıda çocuğu tercih ederler.

1.1.2.2 Ekonomik etkiler

Kentsel alanlarda göçün gelir ve istihdam üzerindeki etkileri, göçmenlerin türüne göre değişiklik göstermektedir. Göçmenler genellikle vasıfsızdır ve sokak satıcısı, ayakkabı boyacısı, marangoz, duvarcı, terzi, aşçı ve diğer esnaflarda vb. iş bulurlar. Bunlar düşük ücretli "kayıt dışı sektör" faaliyetleridir. Ancak, ILO'ya göre, kanıtlar kayıt dışı sektördeki istihdamın büyük kısmının ekonomik olarak verimli ve kâr getiren olduğunu göstermektedir. Böylece bu göçmenler evlerine harcayacak ve para gönderebilecek kadar kazanırlar.

Ortaöğretim düzeyine kadar eğitim almış diğer göçmenler, tezgâhtarlık, asistanlık, taksi şoförlüğü, makine ve dayanıklı tüketim mallarının tamiri, mal pazarlaması ve küçük ölçekli, emek yoğun ve düzensiz diğer kayıt dışı faaliyetlerde iş bulmaktadır. Kazançları, onları vasıfsız işçilerden daha yüksek bir gelir düzeyine sahip sıradan bir şehirli kategorisine sokmaya yeterlidir.

Çok küçük olan bir diğer göçmen sınıfı ise yükseköğrenim için kolejlerde ve enstitülerde kasabalara gelenlerdir. "Kayıtlı sektörde" iyi işler bulurlar, iyi maaşlar alırlar ve iyi bir yaşam standardı izlerler. Bunlar, evlerine büyük meblağlar gönderen ve kırsal senaryonun modernleştirilmesine yardımcı olan kişilerdir.

1.1.2.2.1 Kırsal-kentsel göçün olumsuz etkileri

Kırsal alanlardan kentsel alanlara göçün bir takım olumsuz etkileri vardır. Göçmenlerin yerleştiği kasaba ve şehirler sayısız sorunla karşı karşıyadır. Büyük gecekonduların ve gecekondu mahallelerinin üretken büyümesi olur. Bu yerleşim birimlerinin ve devasa mahallelerin temiz şebeke suyu, kamu hizmetleri, elektrik ve kanalizasyon gibi belediye hizmetlerine erişimi yoktur.

Akut bir konut sıkıntısı vardır. Şehir içi ulaşım sistemi artan nüfusun talebini karşılayamamaktadır. Hava ve gürültü kirliliği, artan suç ve yoğunluk olmaktadır. Yerel organların iyi niyetlerine rağmen, tesis sağlama maliyetleri karşılanamayacak kadar yüksektir. Ayrıca, kasabalarda ve şehirlerde büyük bir işsizlik vardır. Erkekler ve kadınlar kaldırımlarda ve sokaklarda muz, yerfıstığı, balon ve diğer ucuz ürünleri satarlar. Birçoğu ayakkabı boyacısı, park yardımcısı, hamal vb. olarak çalışırlar.

Böylece, kentsel göç, nüfus artışına göre iş arayanların büyüme oranını artırmakta ve böylece kentsel işgücü arzını artırmaktadır. Talep tarafında ise kırsal kesimde eğitimsiz ve vasıfsız göçmenler için kentsel kesimde yeterli iş bulunmamaktadır. Ardından, işgücü arzındaki bu hızlı artış ve bu tür işgücüne olan talebin olmaması, kronik ve artan kentsel işsizliğe yol açmaktadır.

1.1.2.3 Sosyal etkiler

Göç, kırsal toplulukların sosyal yapısını da etkiler. Göçmenlerin kalıcı olarak kentsel alanlara yerleşmeleri ortak aile sistemini zayıflatır. Göçmenlerin şehirlerde farklı kast ve bölgelerden insanlarla karışması ile kırsal kesimin eski değerlerini ve geleneklerini giderek değiştiren yeni değer ve tutumları beraberinde getirmektedir.

1.1.2.4 Demografik etkiler

Göç, kırsal alanlarda nüfus artışını azaltır. Genç erkekler kente göç ettiklerinde kent yaşamından o kadar etkilenirler ki erken yaşta evlenmeyi pek istemezler. Amaçları daha çok kazanmak, herhangi bir mesleğe ya da işe yerleşip sonra evlenmektir. (Şantaş, 2019).

1.1.3 Göç Akımları

Dünyada (topraklarında) değişen derecelerde de olsa bir iç nüfus hareketine tanık olmayan ülke yoktur. Çünkü (Ravenstein)'ın dediği gibi göç, yaşam ve ilerleme, istikrar ise bir durgunluk ve uyuşukluk halidir.

1.1.4 Türkiye'de İç Göç

Türkiye'deki iç göç hareketi, ülkedeki ekonomik canlanmanın ardından geçen yüzyılın seksenli yıllarından itibaren artış göstermiştir. İnsanlar yaşam koşullarının daha iyi olduğu yerlere göç etme eğilimindedir.

Uluslararası Göç Örgütü'ne göre insanları göçe zorlayan faktörler "ekonomik faktörler", "idari faktörler", "kamu hizmetleri", "demografik dengesizlikler", "çatışmalar", "çevresel faktörler", ve “daha önce göç etmiş aile üyelerinin varlığı” (IOM 2013) (Buğday ve Özden, 2017).

Kırsal şehirlerde yaşayan birçok Türk büyük şehirlere göç etmeyi tercih ederler. Örneğin, Türkiye İstatistik Kurumu'na göre / en büyük üç şehrin sakinleri: İstanbul-Ankara - İzmir (81 ilden). Türkiye'nin toplam nüfusunun yaklaşık %25'ini oluşturuyorlar ve çoğu göçmen. Öte yandan iç göç de Türkiye için önemli bir sorundur. Çünkü ülke için bazı sorunlara yol açmakta ve bu da esas olarak nüfus dağılımında dengesizliklere yol açmaktadır. Bu soruna ek olarak, kentsel alanlarda işsizliğin artmasına da yol açmaktadır. Bu nedenle, göçün nedenleri ve etkileri çoğu gelişmekte olan ülkede ve Türkiye'de benzerdir (Yüksel vd., 2016).

2000 nüfus sayımında ilk kez göçmen akışının nedenleri tespit edilmiştir. Nüfus sayımında 1995-2000 yılları arasında iller arasında göç edenlere sorular soruldu. Göçmenlik durumları, göç nedenlerine göre değerlendirildi. İstanbul, 1995-2000 döneminde en fazla göçmen alan illerden biri oldu ve eyaletlerinden göç edenler iş için araştırma yapma gerekçesi ilk sırada yer aldı. Yani göçün ilk sebebi ekonomik (mali) idi ve başka sebepler de vardır.

1.2 Çalışmanın Problemi

Göç, nüfus araştırması öğelerinden önemli bir öğe olarak kabul edilir. Çünkü doğal artış dışında nüfus değişiminin tek kaynağı odur. İç göç kavramı ise nüfusun devlet sınırları içinde bir idari birimden diğerine geçişi anlamına geldiğinden, nüfusun herhangi bir alanda yeniden dağıtılması için çalışmalar yapmakta, bunun sonucunda göçmenler için alıcı ortam üzerindeki yükler artmaktadır. Bu sebeple göç alan alanlar ile ona göç eden alanlar arasında çevresel farklılıklar artmakta, ardından nüfusun devlet alanı üzerindeki dağılımı dengesinde ciddi bir dengesizlik meydana gelmektedir.

Tüm bu olaylar göçün boyutu, yönü ve nedenleri ile ilgili olduğundan, araştırma problemi aşağıdaki sorular etrafında şekillenmiştir.

1. Nüfus değişimlerinin arazi kullanım türleri üzerinde etkisi var mıdır?

2. Göç olgusunun arkasındaki sebepler ve istekler nelerdir?

3. Nüfus için yaş ve cinsiyet kategorilerinden hangileri göçe karşı diğerlerinden daha hassastır?

4. Çalışma alanından göç olgusunun etkileri nelerdir?

1.3 Çalışmanın Önemi

Araştırmanın önemi şurada yatmaktadır:

1. Yapılan çalışma, göç olgusunun analitik bir çalışması olarak değerlendirilebilir, yani göçe yol açan en önemli nedenler üzerinde durması ve ayrıca göçmen nüfusun yaş, cinsiyet, eğitim ve mesleki özelliklerinin bir analizini ortaya koyması sebebiyle alan için önemli bir veri oluşturacaktır.

2. Göç olgusunun daha derin ve kapsamlı bir şekilde anlaşılması için bu konuda çalışma yapacakların ilgisini çok yönlü bir olgu olarak göç olgusunun önemine yönlendirmeye imkân sunacaktır.

3. Göç nedeniyle gerçekleşene nüfus değişimlerinin arazi kullanımları üzerinde nasıl değişikliklere yol çatığı tespit edilecektir.

1.4 Çalışmanın Amacı

1. Çalışma alanından göç sürecinin sorunlarının ve etkilerinin belirlenmesi ve bu olgunun Nüfus itici alanlara yansımalarının belirlenmesi.

2. Göçe tabi ilçelerin nüfus ve araz kullanım değişiklikleri durumlarını ortaya koymak

3. Göç akımlarına karşı önlem ve alternatifleri uygulamaya koymaya çalışmak.

4. Nüfus değişimleri ve göç olgusunun arazi kullanımları üzerindeki değişimlerini ortaya koymak

1.5 Boyutlar ve Çalışma Sınırları Mekânsal Boyut

Çalışmanın alanı, Batı Karadeniz Bölgesi'nde Kastamonu iline ait Abana, Bozkurt, Cide, Çatalzeytin, Doğanyurt ve İnebolu içlerinden oluşmaktadır.

Çalışmanın nüfus ile ilgili verileri, Kastamonu ili nüfus sayımlarından ve çalışma alanının 1980-2020 yılları arasındaki nüfuslarından alınmıştır (Şekil 1.1).

Şekil 1.1 Çalışma alanının bulunduğu yerin haritası (Özden ve Erkan Buğday, 2015)

1.6 Hipotezler

1. Çalışma çağındaki gençlik grubundan çalışma alanından gelen göçmenler, yaş grubu 15-39 için göçe açık olan en yüksek yaş gruplarıdır.

2. Göçmenler, düşük eğitim seviyeleri ile nitelendirilir.

3. Ankara, İstanbul, Karabük sırasıyla Kastamonu ili içlerinden gelen göçmenlerin kabul alanlarıdır.

4. İlçelerde temsil edilen ekonomik faktör, geçim sıkıntısı ve yoksulluk, göç sürecinin temel motivasyonudur.

5. İlçelerden gerçekleşen göç nedeniyle ortaya çıkan nüfus değişimlerinin arazi kullanımları üzerinde etkisi bulunmaktadır.

2. LİTERATÜR

Kırdan kente iç göç, göç olgusuyla ilgili birçok çalışmada belirtildiği üzere, ortaya çıkan sorunlar nedeniyle birçok ülkenin yaşadığı temel sorunlardan biri olarak kabul edilmektedir. Birçok ülkedeki şehirler, göçmen sayısındaki artış ve düşük ölüm oranı ve yüksek doğum oranı sonucu doğal artışın yükselişe devam etmesi nedeniyle hızlı büyümelerini fark ettirmektedir.

Göç, bugün Türkiye'nin en önemli sorunlarından biridir. Özellikle Devlet Orman İşletmeleri, göçün sosyal, ekonomik ve ekolojik boyutlarından etkilenmektedir ve işletmeler ormancılık faaliyetlerinde etkin bir şekilde faaliyet gösterecek işgücü bulmakta her geçen gün daha da zorlanmaktadır. Bu nedenle kırdan kente göç bir ilgi ve çalışma alanı haline gelmiştir. Burada bu çalışmalardan bazılarına değineceğiz. Bunlardan bazıları:

Seda Erkan Buğday, Sezgin Özden'in Türkiye'nin kuzeyinde (Kastamonu örneği) arazi ve kırsal göç (1965–2013) arasındaki ilişki hakkındaki makalesine atıfta bulunabilir. Ve içinde: Orman köylüleri, Türkiye'nin ormancılık ve kalkınma politikalarında önemli bir yere sahiptir (Buğday ve Özden, 2017).

Ayrıca topografya, göçün ana itici gücü olarak kabul edilir ve taşınma kararına etkide bulunan önemli bir faktördür. Topoğrafya da orman ve insan etkileşimlerinin dağılımını doğrudan etkileyen önemli bir faktördür. Orman köyünün yerleşimindeki eğimler, yükseltiler, bakılar ise göçe neden olan negatif topografik parametreler olarak belirlenmiştir.

Sonuç raporunda: Yoksulluk, Ormanların ötesinde Profor Bilgi 05-16-2018, Türkiye'de Orman Topluluklarında Ormana Bağımlılık ve Göç: Türkiye'de orman köylüleri, ülkenin yoksullarının önemli bir bölümünü oluşturmakta ve orman köylüleri olarak görülmektedir. Ormanları yönetmek için önemli bir kaynaktır. Benzer şekilde, ormanlar köylülere önemli bir doğrudan istihdam kaynağı ve geçimlik mal ve hizmet arzı sağlar.

Yoksul orman köyü haneleri, yüksek orman bağımlılığı ve gelir çeşitliliği eksikliği nedeniyle geride kalıyor gibi görünmektedir.

Yoksul olmayan hanelerin %2'sine kıyasla, yoksul hanelerin yaklaşık dörtte biri yalnızca ormanlardan gelir elde etmektedir. Nispeten daha müreffeh haneler, orman gelirini hayvancılık, tarım ve emekli maaşlarından elde edilen gelirlerle tamamlar. Kadınların işgücüne katılım oranları, yoksul köyler arasında en yüksektir ve bu, birçok kadının düşük getiri ile ekonomik faaliyetlerde bulunduğunu düşündürmektedir.

Birçok orman köyü nüfusu göç etmiş, ormanların ve meraların yönetimi işini şimdi yaşlı ve çok genç olan geriye kalan nüfusa bırakmıştır. Azalan kırsal nüfus ve köylerin değişen demografik özellikleri sıklıkla yerleşim yerlerinin yakınında aşırı hayvan otlatması gibi problemleri ortaya çıkarmıştır.

Büyüyen dışa göç, orman köyü işgücü arzına bağlı olması nedeniyle mevcut orman yönetim modeli için bir tehdit oluşturan ormana bağımlı haneler arasında en yaygın olanıdır.

Göç, ormanlar üzerindeki baskıyı azaltsa da yetersiz orman yönetiminin maliyetleri uzun vadede daha yüksek olacaktır.

Bir rapor gösterdi ki: Kastamonu-Küre Örnek Olayı, göç oranlarının yüksek olduğu illere bir örnektir (Aydın ve Aydın, 2011). Yüzölçümünün büyük bir bölümü (%65) ormanlarla kaplı olan Kastamonu, ormancılık faaliyetleri dışında önemli bir iş alanına sahip değildir.

Kastamonu'daki göç hareketinin arkasındaki sebeplerden biri, yerel halkta ormancılık faaliyetlerinin tatmin edici bir ekonomik getiri sağlamamasıdır.

Kastamonu ilinden gelen göç nedeniyle ilçelerin nüfusu azalmakta ve bu da arazi kullanımında çeşitli değişikliklere neden olmaktadır. Bu değişiklikler en çok orman ve tarım alanlarında görülmektedir (Özden ve Buğday, 2015).

Kastamonu ilinin ilçelerinde yoğun kırsal göçün yaşandığı, Karadeniz'e kıyısı olan ilçelerde öncelikle ormancılık faaliyetlerinden etkilenen kırsal kesimin demografik yapısındaki değişimler ortaya çıkmıştır.

Bu kaçınılmaz göç olgusu orman teşkilatının işgücü arzını olumsuz etkilemekte ve orman teşkilatının karşılaştığı tehditler arasında yer almaktadır. Orman köylüsünün orman ekosisteminin neredeyse bir parçası olduğunu, ormanı ve ormancılığı bir yaşam biçimi olarak gördüğünü hem odun kökenli hem de odun dışı orman ürünlerinin üretim ve tüketiminde aktif bir yere sahip olduğunu göz önünde bulundurarak; orman içi ve orman kenarlarında yaşayan nüfusun azalması, uzun vadede ormancılık politikalarının ve üretim yöntemlerinin gözden geçirilmesine neden olmaktadır. Doğal kaynakların yönetiminde insan nüfusu önemli bir yere sahiptir. Doğal kaynaklara yakın yaşayan kırsal alanlar ekonomik nedenlerle göç etmektedir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllarda yoğunlaşan göç hareketleri ekonomik, sosyal ve siyasi alanlarda büyük değişimlere neden olmuştur.

Türkiye de bu değişimlerden nasibini almıştır. Özellikle kırsal alanlardan kentlere ekonomik göç hareketi başlamıştır.

Göç hareketlerinden en çok etkilenen illerden biri olan Kastamonu'da da yoğun ormancılık faaliyetleri yürütülmektedir. Kastamonu ili sınırları içerisinde ormancılık faaliyetleri Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Ayrıca devlete ait bir işletme olduğu için orman işletmek zorundadır.

Bir başka yazıda ise bir başka yazıda, Trabzon'da köy nüfusunun azalması ve kış mevsimini köyde geçiren ailelerin sayısı göç nedeniyledir. Böylece bu azalma orman kaynakları üzerindeki baskıyı azaltmıştır. Orman köylerinde nüfusun azalmasının, yürütülen ormancılık faaliyetleri için gereken yerel işgücünün sağlanmasını zorlaştırabileceği endişeleri dile getirildi (Alkan, 2014).

Orman köylerinde kişi başına düşen gelirin artması, başta yakacak odun olmak üzere orman kaynaklarına olan bağımlılığı azaltmıştır (Hacı, 2006).

Kırdan kente göçün farklı nedenleri olsa da ekonomik farklılıklar temel nedendir. Yapılacak şey ülkedeki kırsal kalkınma politikalarının gözden geçirilmesi, kırsal yerleşimlerde yaşam koşullarının iyileştirilmesidir. Aksi takdirde mevcut politikalar, uzun vadede insan gücü ve çevre üzerinde yaratacağı olumsuzlukların bedelini şehirler ve köyler ile birlikte ödeyecektir.

Gökçay Havzasındaki orman köylerinde kırsal göç ve arazi kullanım değişimi arasındaki etkileşimler başlıklı bir araştırma makalesinde Havza alanının nüfus yapısı (Göl vd., 2011). Özellikle genç nüfusun istihdam, eğitim, yoksulluk, kaygılar vb. nedenlerle büyük şehirlere göç ettiği köylerden şehirlere önemli göç hareketleri olduğu belirlenmiştir. Havza bölgesinde erkek işgücünün göçü devam etmiştir. Havza alanında yapılan incelemeler, aktif nüfusun bölgeden göç ettiğini ve köylerin geri kalan sakinlerinin ağırlıklı olarak yaşlılar ve çocuklardan oluştuğunu göstermiştir. Su havzası alanında: Kentlere yapılan işçi göçü sonucunda terkedilmiş tarım arazilerinin ormanlarla kaplı olduğu da tespit edilmiştir.

Başka bir çalışmada: Orman sakinleri hakkındaki yanlış anlamalar tersine döndü (Gilbert, 2011). Çalışma, ormanların dünyanın kırsal kesimdeki yoksulları için önemine dair çok ihtiyaç duyulan güçlü kanıtlar sağlamaktadır. Londra'daki bir toplantıda sunulan verilere göre ormanlar, gelişmekte olan ülkelerdeki milyonlarca insanın geçim kaynağı için hayati önem taşımakta ve yıllık gelirlerinin ortalama beşte birinden fazlasını sağlamaktadır.

Çalışma, ormanların dünyanın kırsal kesimdeki yoksulları için önemine dair çok ihtiyaç duyulan sağlam kanıtlar sağlamaktadır. Ayrıca, örneğin, ormanların yalnızca en yoksullara değil, tüm topluluklara hayati bir gelir sağladığını ve daha zengin hanelerin ormansızlaşmaya katkıda bulunma olasılığının yüksek olduğunu gösteren bazı mevcut varsayımları da bozmaktadır.

Başka bir makalede: Bir Nepal köyünde toplumsal ormancılık işçi göçü ve tarımsal değişim incelenmiştir. Bu makalede, (Fox, 2018), 1980 ile bir Nepal köyündeki orman koşullarını, tarımsal uygulamaları ve geçim kaynaklarını takip etmektedir. 1980, 1990 ve 2010 yıllarında tüm köy hanelerine anket uygulanmış; bu süre boyunca köyün

nüfusu sabit kaldığı; çocuk sayısı azaldığı ve 50 yaş üstü insan sayısı arttığı tespit edilmiştir.

Çiftçiler önemli ölçüde daha az hayvan besliyorlar ve çiftçiliğe daha az bağımlı hale geldiler ve ticari faaliyetlerle daha fazla meşgul oldular. 1980'de yurt dışına göç edenlerin sayısı o kadar azdı ki kaydedilmedi; 2010 itibariyle, yetişkin erkek nüfusun yüzde 29'u göçle meşguldür.

Nepal, 1990'ların başında alkışlanan bir Topluluk Ormancılık programı başlattı; 2010 yılına kadar köyün ormanlarının yaklaşık yarısı iyileştirilmiş ağaç yoğunluğu ve boyutu gösterdi. Beklentilerin aksine, çalışma köyün ormanlarının yarısındaki orman koşullarında iyileşme olmadığını ve geçim kaynakları 2010'da 1980'e göre daha iyi görünse de giderek daha fazla havale gelirlerine ve dolayısıyla uluslararası işgücü piyasasının kaprislerine bağımlı olduklarından daha güvenli değiller.

Madagaskar ile ilgili başka bir makalede, onlardan değil, orman köylerine göç açıklanıyor: Orman sınırına insan göçü, arazi kullanımı değişikliği ve koruma yönetimi için çıkarımlar işin içine girdi (Jones vd., 2018). Madagaskar'ın doğu yağmur ormanları, olağanüstü biyolojik çeşitlilikleriyle uluslararası üne sahiptir, ancak küçük ölçekli tarımsal genişlemenin baskısı altındadır, yasadışı ağaç kesme ve zanaatkâr madencilik bulunmaktadır.

(Seto vd., 2012) yaptıkları çalışmalarında 2030 yılına kadar küresel ölçekte kentsel genişleme tahminleri yaparak biyolojik çeşitlilik ve karbon depoları üzerindeki doğrudan etkileri incelemektedir. Araştırmacılar, kentsel genişlemenin gelecekteki seyrini analiz etmek ve bu genişlemenin doğal ekosistemlere ve karbon döngüsüne olan etkilerini belirlemek için küresel ölçekte bir model kullanmışlardır. Çalışma, uydu görüntüleri ve coğrafi veriler gibi farklı veri kaynaklarını kullanarak kentsel genişlemenin ölçeğini ve hızını tahmin etmek için bir dizi analiz yöntemi uygulamıştır. Araştırmacılar, mevcut eğilimleri ve kentleşme sürecini etkileyen faktörleri dikkate alarak 2030 yılına kadar kentsel genişleme senaryoları oluşturmuşlardır. Sonuçlar, 2030 yılına kadar beklenen kentsel genişlemenin biyolojik çeşitlilik üzerinde önemli etkileri olacağını ve doğal ekosistemlerin büyük ölçüde kaybedilebileceğini

göstermektedir. Ayrıca, kentsel genişleme ile birlikte karbon depolarında da önemli değişikliklerin olacağı tespit edilmiştir. Bu çalışma, küresel düzeyde kentsel genişleme ve doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi arasındaki ilişkiyi anlamamıza yardımcı olmaktadır.

(Liu vd., 2003) çalışmalarında hane halkı dinamiklerinin kaynak tüketimi ve biyolojik çeşitlilik üzerindeki etkilerini incelemektedir. Araştırmacılar, hane halkı büyüklüğü, yapı ve gelir düzeyi gibi faktörlerin kaynak tüketimi ve biyolojik çeşitlilik üzerindeki etkilerini anlamak için bir analiz yapmışlardır. Çalışma, farklı bölgelerden toplanan verileri kullanarak hane halkı büyüklüğü, yapı ve gelir düzeyi gibi değişkenler ile kaynak tüketimi ve biyolojik çeşitlilik arasındaki ilişkiyi değerlendirmiştir. Araştırmacılar, bu ilişkileri istatistiksel modeller ve matematiksel analizler kullanarak incelemişlerdir. Sonuçlar, hane halkı büyüklüğü ve yapısal özelliklerin kaynak tüketimi ve biyolojik çeşitlilik üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Daha büyük hane halkları, daha fazla kaynak tüketimi ile ilişkilendirilmiştir. Ayrıca, hane halkı gelir düzeyi de kaynak tüketimi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Araştırmacılar ayrıca, hane halkı dinamiklerinin biyolojik çeşitlilik üzerindeki etkisini de değerlendirmişlerdir. Hane halkı büyüklüğü ve yapısal özelliklerin artması, çevresel etkilerin artmasına ve biyolojik çeşitlilik üzerinde olumsuz etkiler yaratmasına neden olabilir. Bu çalışma, hane halkı dinamiklerinin kaynak tüketimi ve biyolojik çeşitlilik üzerindeki etkilerini anlamamıza yardımcı olmaktadır.

(Balk vd., 2014) kentselleşmenin gıda ve tarım üzerindeki etkilerini incelemektedir. Araştırmacılar, küresel ölçekte kentselleşme sürecini analiz ederek kentleşmenin tarım alanlarına, gıda üretimine ve gıda güvenliğine olan etkilerini değerlendirmektedir. Çalışma, farklı veri kaynaklarını kullanarak kentselleşmenin ölçeğini, hızını ve yönünü belirlemek için bir dizi analiz yöntemi uygulamıştır. Araştırmacılar, kentselleşme sürecinin tarım arazilerinin kaybına, kırsal-kenar bölgelerdeki tarım faaliyetlerinin değişimine ve gıda güvenliği sorunlarına yol açtığını tespit etmişlerdir. Sonuçlar, kentselleşmenin tarım arazilerinin azalmasına ve tarımsal üretim sistemlerinin dönüşmesine neden olduğunu göstermektedir. Kentsel alanların genişlemesi, tarım arazilerinin yerine konut, endüstriyel alanlar ve altyapı projeleri

gibi kentsel kullanımların gelmesine yol açmaktadır. Bu durum, tarımın sürdürülebilirliği, gıda üretimi ve gıda güvenliği konularında önemli zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Araştırmacılar ayrıca, kentselleşme sürecinin tarım ve gıda sistemlerini nasıl etkilediğini ve bu etkilerin sosyal, ekonomik ve çevresel sonuçları üzerinde durmuşlardır. Gıda güvenliği, beslenme eşitsizlikleri, kırsal-kenar bölgelerdeki gelir kaynakları ve çevresel sürdürülebilirlik gibi konular üzerindeki etkileri değerlendirmiştir. Bu çalışma, kentselleşme sürecinin tarım ve gıda sistemlerine olan etkilerini anlamamıza yardımcı olmaktadır.

(De Sherbinin vd., 2007) küresel şehirlerin iklim tehlikelerine karşı savunmasızlığını incelemektedir. Araştırmacılar, iklim değişikliği ile ilişkili tehlikelerin (örneğin, aşırı sıcaklık, seller, fırtınalar) küresel şehirler üzerindeki etkilerini ve şehirlerin bu tehlikelere karşı nasıl savunmasız olduğunu değerlendirmektedir. Çalışma, farklı coğrafi bölgelerden küresel şehirler üzerinde bir dizi analiz ve değerlendirme yaparak iklim tehlikelerine karşı savunmasızlık düzeylerini belirlemektedir. Araştırmacılar, şehirlerin fiziksel, sosyal ve ekonomik yapılarını, altyapılarını ve kaynaklarını göz önünde bulundurarak bu savunmasızlık düzeylerini belirlemişlerdir. Sonuçlar, küresel şehirlerin iklim tehlikelerine karşı genellikle savunmasız olduğunu ve bu tehlikelerin etkilerinin şehirlerdeki yaşam kalitesini, ekonomik faaliyetleri ve sosyal dengeleri ciddi şekilde etkileyebileceğini göstermektedir. Ayrıca, şehirlerin büyüklüğü, yerel yönetim kapasitesi ve altyapı kalitesi gibi faktörlerin savunmasızlık düzeylerini etkilediği tespit edilmiştir. Araştırmacılar ayrıca, iklim değişikliğinin ilerlemesiyle birlikte küresel şehirlerin gelecekteki risklerini ve savunmasızlıklarını da değerlendirmişlerdir. Bu kapsamda, iklim değişikliği politikalarının ve şehir planlamalarının iklim tehlikelerine uyum sağlamak, riskleri azaltmak ve şehirlerin savunmasızlığını azaltmak için önemli bir rol oynadığı vurgulanmıştır. Bu çalışma, küresel şehirlerin iklim tehlikelerine karşı savunmasızlığını anlamamıza yardımcı olmaktadır.

(Lambin vd., 2003) tropikal bölgelerde arazi kullanımı ve arazi örtüsü değişikliklerinin dinamiklerini incelemektedir. Araştırmacılar, tropikal bölgelerdeki arazi kullanımı ve arazi örtüsü değişikliklerinin nedenlerini, süreçlerini ve sonuçlarını anlamak için bir analiz yapmışlardır. Çalışma, farklı tropikal bölgelerden elde edilen verileri kullanarak

arazi kullanımı ve arazi örtüsü değişikliklerini analiz etmek için bir dizi yöntem ve model kullanmıştır. Araştırmacılar, insan etkileri, doğal faktörler ve sosyo-ekonomik dinamikler gibi faktörlerin arazi kullanımı ve arazi örtüsü değişikliklerini nasıl etkilediğini değerlendirmişlerdir. Sonuçlar, tropikal bölgelerdeki arazi kullanımı ve arazi örtüsü değişikliklerinin karmaşık bir şekilde etkilendiğini ve genellikle hızlı bir şekilde gerçekleştiğini göstermektedir. Ormanların tarım alanlarına dönüştürülmesi, kentsel genişleme, ormansızlaşma ve orman tahribatı gibi süreçler tropikal bölgelerde yaygın olarak gözlemlenmektedir. Bu değişiklikler, biyolojik çeşitlilik kaybı, ekosistem hizmetlerinde azalma ve iklim değişikliği gibi çeşitli sonuçlara yol açmaktadır. Araştırmacılar ayrıca, tropikal bölgelerdeki arazi kullanımı ve arazi örtüsü değişikliklerinin gelecekte nasıl şekillenebileceğini ve sürdürülebilir arazi yönetimi stratejilerinin nasıl geliştirilebileceğini de değerlendirmişlerdir. Bu kapsamda, yerel yönetimlerin, çevresel politikaların ve toplumun katılımının önemli rol oynadığı vurgulanmıştır. Bu çalışma, tropikal bölgelerde arazi kullanımı ve arazi örtüsü değişikliklerinin dinamiklerini anlamamıza yardımcı olmaktadır.

(Rudel vd., 2010) kentsel nüfus artışı ve tarım ticaretinin 21. yüzyılda ormansızlaşmayı ne ölçüde etkilediğini incelemektedir. Araştırmacılar, kentsel nüfus artışının ve tarım ticaretinin ormansızlaşma süreçlerini nasıl şekillendirdiğini ve ormansızlaşmanın sosyo-ekonomik etkilerini değerlendirmektedir. Çalışma, farklı veri kaynaklarını kullanarak ormansızlaşma, kentsel nüfus artışı ve tarım ticareti arasındaki ilişkileri analiz etmek için bir dizi yöntem ve model uygulamıştır. Araştırmacılar, kentsel nüfusun artması ve tarım ürünlerine olan talebin artmasıyla birlikte ormansızlaşma hızının arttığını tespit etmişlerdir. Sonuçlar, kentsel nüfus artışının ve tarım ticaretinin ormansızlaşmayı tetikleyen önemli faktörler olduğunu göstermektedir. Kentsel genişleme, tarım arazilerine olan talep ve tarım ürünlerinin küresel ticareti, ormansızlaşma süreçlerini hızlandırmaktadır. Bu durum, biyolojik çeşitlilik kaybı, habitat tahribatı, iklim değişikliği ve yerel toplulukların yaşam şekillerinde değişiklikler gibi çeşitli sosyo-ekonomik etkilere neden olmaktadır. Araştırmacılar ayrıca, ormansızlaşmayı kontrol etmek ve sürdürülebilir arazi yönetimi stratejileri geliştirmek için politika ve eylem önerileri sunmuşlardır. Bu öneriler, tarımın verimliliğini artırmak, kentsel genişlemeyi yönetmek, tarım ticaretinde sürdürülebilirlik ilkelerini benimsemek ve ormansızlaşma ile mücadele etmek için

uluslararası işbirliği sağlamak gibi konuları içermektedir. Bu çalışma, kentsel nüfus artışı ve tarım ticaretinin ormansızlaşma üzerindeki etkilerini anlamamıza yardımcı olmaktadır.

(Angel vd., 2011) küresel ölçekte artan kentsel nüfus ve şehirleşmenin yarattığı mekansal zorlukları ele almaktadır. Araştırmacılar, dünya genelinde hızla büyüyen şehirlerin nasıl planlanması ve yönetilmesi gerektiğini, sürdürülebilirlik ve yaşanabilirlik açısından önemli olan mekansal faktörleri değerlendirmektedir. Çalışma, farklı şehirlerdeki mekansal planlama ve yerleşim düzenlemelerini analiz ederek, şehirlerin sürdürülebilir büyüme ve gelişme için nasıl uygun hale getirilebileceğini araştırmaktadır. Araştırmacılar, şehirlerin yoğunluğu, altyapı sistemleri, ulaşım ağı, yeşil alanlar ve kamusal alanlar gibi faktörleri göz önünde bulundurarak şehirleşmenin mekansal boyutunu değerlendirmektedir. Sonuçlar, şehirlerin sürdürülebilir büyüme için uygun bir şekilde planlandığında, çevresel, sosyal ve ekonomik açıdan daha sağlıklı ve yaşanabilir hale gelebileceğini göstermektedir. Yoğunlaşma, çok işlevli alanların oluşturulması, ulaşımın etkin yönetimi, yeşil altyapının geliştirilmesi ve sürdürülebilir enerji kaynaklarının kullanımı gibi stratejiler, şehirlerin gelecekteki büyüme ve gelişme için önemli bir rol oynamaktadır. Araştırmacılar, mekansal planlama ve politika yapımında dikkate alınması gereken anahtar faktörleri ve stratejileri sunmaktadır. Bu stratejiler, şehirlerin kentsel büyüme ile birlikte ortaya çıkan zorlukları aşmasına yardımcı olabilir ve sürdürülebilir, yaşanabilir ve kapsayıcı bir şehirleşme ortamının oluşturulmasını destekleyebilir. Bu çalışma, küresel şehirleşme sürecinde mekansal planlama ve yönetimin önemini vurgulamaktadır. Şehirlerin sürdürülebilir büyüme ve gelişme için nasıl planlanabileceği konusunda politika yapıcılar, yerel yönetimler ve şehir planlamacıları için bir rehber niteliği taşımaktadır.

(Lambin vd., 2001) arazi kullanımı ve arazi örtüsü değişikliklerinin nedenlerini anlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar, arazi kullanımı ve arazi örtüsü değişikliklerinin arkasındaki temel nedenlerin neler olduğunu ve bu değişikliklerin yaygın olarak inanılan mitlerin ötesine geçtiğini ortaya koymaktadır. Çalışma, farklı bölgelerdeki arazi kullanımı ve arazi örtüsü değişikliklerini analiz etmek için coğrafi bilgi sistemleri (CBS) ve istatistiksel yöntemleri kullanmaktadır. Araştırmacılar, tarım,

ormancılık, kentleşme, altyapı gelişimi ve demografik faktörler gibi bir dizi etmenin arazi kullanımı ve arazi örtüsü değişikliklerinde rol oynadığını belirlemektedir. Sonuçlar, arazi kullanımı ve arazi örtüsü değişikliklerinin karmaşık ve çok yönlü bir etkileşim sonucunda ortaya çıktığını göstermektedir. Basit bir neden-sonuç ilişkisi yerine, bu değişikliklerin birden çok faktörün etkileşimiyle meydana geldiği ve bölgesel farklılıklar gösterdiği görülmektedir. Araştırmacılar, arazi kullanımı ve arazi örtüsü değişikliklerinin anlaşılması ve yönetilmesi için entegre ve çok disiplinli bir yaklaşımın gerekliliğini vurgulamaktadır. Politika yapıcılar ve karar vericiler, sürdürülebilir arazi kullanımı stratejileri geliştirmek ve bu değişikliklere etki eden faktörleri dikkate almak için bu karmaşık etkileşimleri anlamalıdır. Bu çalışma, arazi kullanımı ve arazi örtüsü değişikliklerinin nedenlerini anlamak için yapılan araştırmalara önemli bir katkı sağlamaktadır. Daha iyi bir anlayış, arazi yönetimi ve sürdürülebilirlik çabalarında daha etkili politikaların geliştirilmesine yardımcı olabilir.

(McGranahan vd., 2007) iklim değişikliğinin düşük rakımlı kıyı bölgelerindeki insan yerleşimlerine olan risklerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmacılar, deniz seviyesindeki yükselmenin ve iklim değişikliğinin düşük rakımlı kıyı bölgelerindeki insan yerleşimlerine etkilerini analiz etmektedir. Çalışma, coğrafi bilgi sistemleri (CBS-GIS) ve iklim modelleri gibi araçları kullanarak düşük rakımlı kıyı bölgelerindeki riskli alanları belirlemekte ve iklim değişikliği senaryolarını dikkate alarak olası etkileri değerlendirmektedir. Araştırmacılar, deniz seviyesindeki yükselme, kıyı erozyonu, tuzlu su baskınları ve diğer iklimle ilgili tehlikelerin düşük rakımlı kıyı bölgelerindeki yerleşimlere olan etkilerini inceler. Sonuçlar, düşük rakımlı kıyı bölgelerindeki insan yerleşimlerinin iklim değişikliği risklerine maruz kaldığını ve bu risklerin gelecekte artması beklendiğini göstermektedir. Deniz seviyesindeki yükselme ve sıklaşan ekstrem hava olayları gibi faktörler, kıyı bölgelerinde yaşayan insanların güvenliğini ve yaşam kalitesini tehdit etmektedir. Araştırmacılar, iklim değişikliğinin neden olduğu risklerin yönetimi ve azaltılması için uygun politikaların ve stratejilerin geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Kıyı bölgelerinde yerleşim planlamasının iklim değişikliği etkilerini dikkate alması, altyapı geliştirmesi, erozyon kontrolü ve sürdürülebilirlik önlemleri gibi adımların atılması önemlidir. Bu çalışma, düşük rakımlı kıyı bölgelerindeki insan yerleşimlerinin iklim değişikliği riskleriyle ilgili anlayışımızı artırmamıza yardımcı olmaktadır.

(McSweeney vd., 2008) kırsal hane halkının demografik özelliklerinin, geçim kaynaklarının ve çevre üzerindeki etkilerinin incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırmacılar, kırsal bölgelerdeki hane halklarının demografik yapılarını, geçim kaynaklarını ve çevresel etkilerini analiz etmektedir. Çalışma, coğrafi bilgi sistemleri (CBS-GIS) ve sosyal anketler gibi yöntemleri kullanarak kırsal bölgelerdeki hane halklarının özelliklerini belirlemekte ve geçim kaynaklarına, doğal kaynakların kullanımına ve çevresel değişimlere olan etkilerini incelemektedir. Araştırmacılar, tarım, ormancılık, hayvancılık gibi geçim kaynaklarının yanı sıra demografik faktörlerin de çevresel etkilere nasıl katkıda bulunduğunu değerlendirmektedir. Sonuçlar, kırsal hane halklarının demografik özelliklerinin, geçim kaynaklarının ve çevresel etkilerinin karmaşık bir ilişki içinde olduğunu göstermektedir. Örneğin, nüfus artışı ve göç gibi demografik değişkenler, tarım alanlarının genişlemesi, ormansızlaşma ve su kaynaklarının kullanımı gibi çevresel değişiklikleri etkileyebilmektedir. Araştırmacılar, kırsal bölgelerde sürdürülebilirlik çabalarının, hane halklarının demografik özelliklerini, geçim kaynaklarını ve çevresel etkilerini dikkate alması gerektiğini vurgulamaktadır. Politika yapıcılar, kırsal bölgelerde yaşayan hane halklarının ihtiyaçlarına yönelik politikalar geliştirmeli ve sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu stratejiler izlemelidir. Bu çalışma, kırsal hane halklarının demografik özellikleri, geçim kaynakları ve çevresel etkileri arasındaki ilişkileri anlamamıza yardımcı olmaktadır.

(Gemenne vd., 2014) iklim politikalarının ada toplumlarının geleceği üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmacılar, iklim politikalarının ada toplumlarına yönelik potansiyel sonuçlarını analiz etmektedir. Çalışma, iklim politikalarının ada toplumları üzerindeki etkilerini farklı senaryolar altında değerlendirmektedir. Araştırmacılar, iklim politikalarının uygulanması durumunda ada toplumlarının deniz seviyesindeki yükselme, erozyon, tuzlu su baskınları ve diğer iklimle ilgili tehlikelerle nasıl karşı karşıya kalabileceğini araştırmaktadır. Sonuçlar, iklim politikalarının ada toplumlarının geleceği üzerinde önemli etkilere sahip olabileceğini göstermektedir. Özellikle deniz seviyesindeki yükselme gibi iklim değişikliği sonuçları, ada toplumlarının sürdürülebilirlik, altyapı, yerleşim planlaması ve geçim kaynaklarını etkileyebilmektedir. Araştırmacılar, ada toplumlarının iklim değişikliğiyle mücadelede daha fazla desteklenmesi, iklim politikalarının ada özel

ihtiyaçlarını ve hassasiyetlerini dikkate alması gerektiğini vurgulamaktadır. Ada toplumlarına yönelik uygun adaptasyon ve azaltma önlemleri alınmalı, sürdürülebilirlik çabaları desteklenmeli ve ada toplumlarının sosyal, ekonomik ve çevresel olarak dirençli hale gelmesi sağlanmalıdır. Bu çalışma, iklim politikalarının ada toplumlarının geleceği üzerindeki potansiyel etkilerini anlamamıza yardımcı olmaktadır. Ada toplumlarının iklim değişikliğiyle mücadelede karşılaştıkları zorluklar ve potansiyel çözümler hakkında bilgi sağlayabilir ve politika yapıcıların, karar vericilerin ve ada toplumlarının kendilerini korumak için stratejiler geliştirmelerine yardımcı olabilir.

(Bilsborrow ve Henry, 2012) Ekvador Amazonu'ndaki nüfus, arazi kullanımı ve ormansızlaşma arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmacılar, hane halkı yapısı ve dinamiklerinin arazi kullanımı ve ormansızlaşma üzerindeki etkilerini hiyerarşik bir analizle değerlendirmektedir. Çalışma, Ekvador Amazonu'ndaki hane halkı özelliklerini, arazi kullanımını ve ormansızlaşmayı incelemek için veri toplamaktadır. Araştırmacılar, nüfusun artışı, hane halkı yapısı, gelir düzeyi, eğitim seviyesi gibi faktörlerin arazi kullanımı ve ormansızlaşma üzerindeki etkilerini analiz etmektedir. Sonuçlar, nüfus artışının, hane halkı yapısı ve dinamiklerinin, gelir düzeyinin ve eğitim seviyesinin Ekvador Amazonu'ndaki arazi kullanımı ve ormansızlaşma üzerinde önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Özellikle artan nüfusun, ormansızlaşmayı tetikleyen tarım, yerleşim ve ticaret faaliyetlerini desteklediği bulunmuştur. Araştırmacılar, ormansızlaşmanın önlenmesi ve sürdürülebilir arazi kullanımı için nüfus politikaları, gelir eşitsizliğinin azaltılması, eğitim seviyesinin artırılması gibi faktörlerin dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca, ormansızlaşmanın sosyal, ekonomik ve çevresel etkilerini azaltmaya yönelik koruyucu tedbirlerin alınması da önemlidir. Bu çalışma, Ekvador Amazonu'ndaki nüfus, arazi kullanımı ve ormansızlaşma arasındaki karmaşık ilişkileri anlamamıza yardımcı olmaktadır. Bu bilgiler, ormansızlaşmayı önlemek ve sürdürülebilir arazi yönetimi stratejileri geliştirmek için politika yapıcılar ve karar vericiler tarafından kullanılabilir.

(Balk vd., 2004) dünya nüfusunun küresel dağılımını incelemeyi ve çözünürlük iyileştirmesinin getirdiği kazançları değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmacılar,

nüfus dağılımını daha ayrıntılı bir şekilde haritalandırmak için yeni veri kaynakları ve yöntemler kullanmaktadır. Çalışma, yüksek çözünürlüklü nüfus verileri ve coğrafi bilgi sistemleri (CBS) teknolojileri kullanılarak dünya nüfusunun dağılımını incelemektedir. Araştırmacılar, daha ayrıntılı veri kaynaklarına ve ileri analiz yöntemlerine dayalı olarak, mevcut küresel nüfus dağılımı haritalarının ne kadar doğru ve güvenilir olduğunu değerlendirmektedir. Sonuçlar, çözünürlük iyileştirmesinin dünya nüfusunun dağılımının daha kesin bir şekilde belirlenmesine yardımcı olduğunu göstermektedir. Yeni veri kaynakları ve CBS teknolojileri kullanılarak daha ayrıntılı nüfus dağılımı haritaları oluşturulabilir ve buna bağlı olarak nüfusun coğrafi dağılımıyla ilgili politika yapımı ve planlama süreçleri daha etkili bir şekilde gerçekleştirilebilir. Araştırmacılar, daha hassas nüfus dağılımı verilerinin, kalkınma projeleri, afet yönetimi, sağlık hizmetleri ve altyapı planlaması gibi birçok alanda faydalı olabileceğini vurgulamaktadır. Daha ayrıntılı ve güncel nüfus dağılımı haritaları, kaynakların daha etkili bir şekilde tahsis edilmesine, nüfusun ihtiyaçlarına daha iyi cevap verilmesine ve sürdürülebilir kalkınma stratejilerinin geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Bu çalışma, küresel nüfus dağılımının daha ayrıntılı bir şekilde anlaşılmasına ve çözünürlük iyileştirmesiyle elde edilen verilerin değerlendirilmesine katkıda bulunmaktadır.

(Angel ve Parent, 2011) kentsel genişlemenin küresel boyutlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmacılar, dünya genelindeki kentsel genişlemenin desenlerini, süreçlerini ve sonuçlarını ortaya koymak için bir atlas oluşturmuştur. Atlas, uydu görüntüleri ve coğrafi bilgi sistemleri (CBS) teknolojileri kullanılarak kentsel genişlemenin küresel ölçekteki değişimini görsel olarak sunmaktadır. Araştırmacılar, kentsel genişlemenin hızı, yoğunluğu, yerleşim desenleri, altyapı ve çevresel etkiler gibi konuları ele almaktadır. Sonuçlar, dünya genelindeki kentsel genişlemenin hızlı bir şekilde arttığını ve önemli bir kentsel dönüşümün yaşandığını göstermektedir. Araştırmacılar, kentsel genişlemenin doğal kaynaklar üzerindeki baskıyı artırdığını, çevresel sorunlara neden olduğunu ve sosyal ekonomik dengeleri etkilediğini vurgulamaktadır. Atlas, kentsel genişlemenin sürdürülebilir yönetimi için politika yapıcılar, planlamacılar, akademisyenler ve diğer ilgili paydaşlar için bir kaynak sağlamaktadır. Kentsel genişleme süreçlerinin anlaşılması, kentsel planlama stratejilerinin geliştirilmesi ve kentsel alanların daha iyi yönetilmesi için önemli

bilgiler sunmaktadır. Bu çalışma, kentsel genişlemenin küresel ölçekteki desenlerini ve etkilerini anlamamıza yardımcı olmaktadır. Atlas, kentsel genişlemenin küresel bir fenomen olduğunu ve dikkate alınması gereken birçok faktörün olduğunu vurgulamaktadır.

(Foresight ve Change, 2011) göçün ve küresel çevresel değişimin birbirleriyle ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, göçün çevresel değişimler üzerindeki etkilerini ve çevresel değişimlerin göçü nasıl etkilediğini anlamaya yönelik bir projenin sonuçlarını sunmaktadır. Rapor, çevresel değişimlerin göç üzerindeki etkilerini incelerken, iklim değişikliği, doğal afetler, su kaynaklarının azalması, kırsal alanların bozulması gibi faktörleri ele almaktadır. Ayrıca, göçün de çevresel değişimleri nasıl etkilediği ve çevresel etkileri nasıl şekillendirdiği de araştırılmaktadır. Sonuçlar, göçün çevresel değişimlerle karmaşık bir etkileşim içinde olduğunu ve bu etkileşimin sosyal, ekonomik ve çevresel sonuçlar doğurduğunu göstermektedir. Rapor, göç ve çevresel değişim arasındaki ilişkinin daha iyi anlaşılması için politika yapıcılar, araştırmacılar ve diğer ilgili paydaşlar için önemli bir kaynak sağlamaktadır. Çalışma, göç ve çevresel değişimin küresel boyutlarını vurgulamakta ve bu konuda yapılan politika önerilerine de yer vermektedir. Ayrıca, çevresel değişimlerin göçün yönlendirilmesi, hedeflenmesi ve etkilerinin yönetilmesi açısından dikkate alınması gereken bir faktör olduğunu vurgulamaktadır. Bu rapor, göç ve çevresel değişim arasındaki ilişkiyi anlamamıza ve bu alanda politika yapılmasına katkıda bulunmaktadır. Araştırma sonuçları, küresel çevresel değişimin göçü nasıl etkilediğini ve bu etkilerin nasıl yönetilebileceğini anlamamıza yardımcı olmaktadır.

(Radeloff vd., 2005) 1940 ile 2000 yılları arasında ABD Midwest bölgesindeki kırsal ve banliyöleşmenin ve bu sürecin orman parçalanmasıyla ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, kentsel genişlemenin ormanlık alanlara olan etkisini anlamak için coğrafi bilgi sistemleri (CBS) ve uzaktan algılama tekniklerini kullanmaktadır. Çalışmanın sonuçları, Midwest bölgesindeki kırsal ve banliyöleşmenin hızlı bir şekilde arttığını ve bu sürecin ormanlık alanların parçalanmasına neden olduğunu göstermektedir. Yapılan analizler, kentsel genişlemenin ormanların büyüklüğünü küçülttüğünü, koridorları kopardığını ve orman

ekosistemlerinin bütünlüğünü bozduğunu ortaya koymaktadır. Orman parçalanmasının ekolojik sonuçlarına odaklanan çalışma, habitat kaybı, tür kaybı, ekosistem hizmetlerinin azalması gibi konuları ele almaktadır. Araştırmacılar, kırsal ve banliyöleşmenin sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu çalışma, kentsel genişlemenin ormanlık alanlara olan etkisini anlamamıza yardımcı olmaktadır. Sonuçlar, kırsal ve banliyöleşmenin ormanların bütünlüğünü ve ekosistem sağlığını nasıl etkilediğini göstermektedir. Çalışma, gelecekteki kentsel planlama ve doğal alanların korunmasıyla ilgili politikaların oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır.

(Cohen, 2006) gelişmekte olan ülkelerdeki kentleşmeyi ele almaktadır. Araştırma, mevcut eğilimleri inceleyerek gelecekteki projeksiyonları ve sürdürülebilirlik için önemli zorlukları ele almayı amaçlamaktadır. Çalışma, gelişmekte olan ülkelerdeki kentleşmenin hızlı bir şekilde arttığını ve bu sürecin sosyal, ekonomik ve çevresel etkilerini değerlendirmektedir. Kentleşme eğilimlerini inceleyerek, gelecekteki projeksiyonları tahmin etmeye çalışmaktadır. Araştırma, kentleşmenin sosyal eşitsizlik, altyapı gereksinimleri, çevresel sürdürülebilirlik, kaynak yönetimi gibi konularla ilişkili olduğunu vurgulamaktadır. Gelişmekte olan ülkelerdeki kentleşmenin sağlıklı bir şekilde yönetilmesi ve sürdürülebilirlik için önemli politika ve stratejilerin geliştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Sonuç olarak, çalışma gelişmekte olan ülkelerdeki kentleşmenin eğilimlerini, projeksiyonlarını ve sürdürülebilirlik için önemli zorluklarını ele almaktadır. Araştırma sonuçları, kentleşmenin yönetimi ve planlaması konusunda politika yapıcıların ve karar vericilerin dikkate alması gereken konuları vurgulamaktadır.

(Ellis ve Ramankutty, 2008) insan faaliyetlerinin dünya üzerindeki ekosistemlere olan etkisini ele almaktadır. Araştırma, insan etkisiyle şekillenen antropojenik biyomlar kavramını geliştirerek, dünya üzerindeki farklı bölgelerin insan faaliyetleri açısından farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Çalışma, doğal ekosistemlerin insan etkisiyle nasıl dönüştüğünü ve bu dönüşümün dünya üzerindeki farklı bölgelerde nasıl değiştiğini inceler. Antropojenik biyomlar, tarım, yerleşim, orman yönetimi ve diğer insan etkinliklerinin birleşimiyle oluşan büyük ekolojik bölgeleri tanımlar. Araştırma, antropojenik biyomların coğrafi dağılımını, ekosistem hizmetleri üzerindeki etkilerini

ve çevresel sürdürülebilirlik açısından önemini vurgulamaktadır. İnsan etkisinin dünya üzerindeki ekosistemleri nasıl değiştirdiği ve bu değişikliklerin uzun vadeli sonuçları üzerinde odaklanır. Sonuç olarak, çalışma insan etkisiyle şekillenen antropojenik biyomların dünya üzerindeki dağılımını ve çevresel sürdürülebilirlik açısından önemini vurgulamaktadır. Antropojenik biyomların anlaşılması, doğal kaynakların korunması, habitat kaybının azaltılması ve insan etkilerinin sınırlanması gibi konuları ele almak için önemli bir çerçeve sunmaktadır.

(Karaşahin ve Özden, 2016) göçün kırsal alanlarda arazi kullanımı değişiklikleri üzerindeki etkilerini ele almaktadır. Araştırma, Türkiye'deki Gökçeada Adası'nda yapılan bir vaka çalışmasını temel almaktadır. Çalışma, göçün kırsal alanlardaki arazi kullanımı üzerindeki etkilerini anlamak için çeşitli yöntemler kullanmaktadır. Alan araştırması, topluluk katılımı, coğrafi bilgi sistemleri (CBS) analizleri ve istatistiksel verilerin değerlendirilmesi gibi farklı araçları içermektedir. Araştırma sonuçları, göçün kırsal alanlardaki arazi kullanımı üzerinde önemli bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Göç, nüfus yoğunluğunda artışa, yerleşim alanlarının genişlemesine, tarım alanlarının dönüşümüne ve doğal ekosistemlerin bozulmasına yol açmaktadır. Çalışma, göçün nedenlerini, göç edenlerin sosyo-ekonomik özelliklerini, yerel toplumun tepkisini ve arazi kullanımı değişikliklerinin uzun vadeli sonuçlarını incelemektedir. Göçün kırsal alanlardaki arazi kullanımı üzerindeki etkilerini anlamak, sürdürülebilir kırsal kalkınma politikalarının geliştirilmesinde önemli bir adımdır. Sonuç olarak, çalışma göçün kırsal alanlardaki arazi kullanımı üzerindeki etkilerini inceleyen bir vaka çalışması sunmaktadır. Göçün nedenleri, etkileri ve yönetimi konularında daha fazla anlayış sağlamak amacıyla yapılan bu çalışma, kırsal alanlarda sürdürülebilir arazi kullanımı politikalarının oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır.

(Doğan, 2015) Türkiye'deki kırsal-kentsel göçün arazi kullanımı üzerindeki etkilerini incelemektedir. Araştırma, Kapadokya bölgesi üzerinde bir örneklem çalışması yürütmektedir. Çalışma, kırsal-kentsel göçün nedenlerini, süreçlerini ve sonuçlarını anlamak için çeşitli yöntemler kullanmaktadır. Alan araştırması, anketler, mülakatlar ve coğrafi bilgi sistemleri (CBS) analizleri gibi araçlar kullanılarak veriler toplanmıştır. Araştırma sonuçları, kırsal-kentsel göçün Kapadokya bölgesinde arazi

kullanımı değişikliklerine yol açtığını göstermektedir. Göç, yerleşim alanlarının genişlemesine, tarım alanlarının azalmasına ve turizm faaliyetlerinin artmasına neden olmuştur. Çalışma ayrıca göçün etkilerini demografik, ekonomik ve sosyal açılardan incelemektedir. Göçün yerel topluluklar üzerindeki etkileri, gelir dağılımı, işgücü piyasası ve sosyal ilişkiler gibi konular üzerinde odaklanmaktadır. Sonuç olarak, bu çalışma Türkiye'deki kırsal-kentsel göçün arazi kullanımı üzerindeki etkilerini Kapadokya bölgesi örneği üzerinden inceleyen bir çalışmadır. Göçün nedenleri, etkileri ve yönetimi konularında daha fazla anlayış sağlamak amacıyla yapılan bu çalışma, sürdürülebilir arazi kullanımı politikalarının oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır.

(Karakuş ve Boz, 2018) Türkiye'deki göçün kentleşme ve arazi kullanımı üzerindeki etkilerini Aydın ilinde bir örneklem üzerinden incelemektedir. Araştırma, göçün nedenleri, süreçleri ve sonuçları hakkında anlayış geliştirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma, Aydın ilindeki göç sürecini anlamak için nitel ve nicel yöntemleri bir araya getirmektedir. Araştırma kapsamında anketler, mülakatlar ve coğrafi bilgi sistemleri (CBS) analizleri gibi veri toplama araçları kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, göçün Aydın ilinde kentleşme ve arazi kullanımı değişikliklerine yol açtığını göstermektedir. Göç, nüfus artışı, yerleşim alanlarının genişlemesi ve tarım alanlarının azalması gibi etkilere sahiptir. Çalışma ayrıca göçün etkilerini demografik, ekonomik ve sosyal açılardan incelemektedir. Göçün yerel ekonomi, istihdam, altyapı ve sosyal yapı üzerindeki etkileri üzerinde durulmaktadır. Sonuç olarak, bu çalışma Türkiye'deki göçün kentleşme ve arazi kullanımı üzerindeki etkilerini Aydın ilindeki bir çalışma üzerinden incelemektedir. Göçün nedenleri, süreçleri ve sonuçları hakkında bilgi sağlayarak, sürdürülebilir kentleşme politikalarının oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır.

(Güneralp vd., 2018) İstanbul'da kentsel genişleme ve arazi kullanımı/yer örtüsü değişikliklerinin etkilerini incelemektedir. Araştırma, İstanbul'un hızlı kentleşme süreci ve bu sürecin çevresel, sosyal ve ekonomik etkileri üzerinde odaklanmaktadır. Araştırma kapsamında, kentleşme sürecinin nedenleri ve sonuçları üzerinde durulmaktadır. İstanbul'da gerçekleşen kentsel genişlemenin ardında yüksek nüfus artışı, göç, altyapı ihtiyaçları ve ekonomik büyüme gibi faktörlerin etkili olduğu

görülmektedir. Çalışmada, arazi kullanımı/yer örtüsü değişikliklerinin çevresel etkileri de incelenmektedir. Orman alanlarının azalması, tarım alanlarının dönüşümü, su kaynaklarının etkilenmesi ve doğal yaşam alanlarının kaybı gibi çevresel sorunlar üzerinde durulmaktadır. Ayrıca, çalışma İstanbul'daki kentsel genişlemenin sosyal ve ekonomik etkilerini değerlendirmektedir. Nüfus yoğunluğu, gelir eşitsizliği, işsizlik, konut sorunu ve altyapı eksiklikleri gibi sosyal ve ekonomik zorluklar üzerinde durulmaktadır. Sonuç olarak, bu çalışma İstanbul'da gerçekleşen kentsel genişleme ve arazi kullanımı/yer örtüsü değişikliklerinin etkilerini analiz etmektedir. Çalışmanın bulguları, sürdürülebilir kentleşme stratejilerinin geliştirilmesi ve çevresel-sosyal-ekonomik dengeyi sağlama amacıyla kullanılabilir.

3. MATERYAL VE METOD

3.1 Materyal

Bu çalışma, araştırma konusu hakkında kitap, dergi, istatistik veya bilimsel verilerin, genel nüfus sayımlarının sağladığı verilere ek olarak, araştırma konusu ile ilgili veri ve bilgilerin toplanmasına dayanmaktadır. Kastamonu ili nüfusu ve çalışma alanı nüfusu. Betimsel-analitik ders programı, bilginin toplanması ve sınıflandırılmasında konunun durmadığı, aynı zamanda hipotezleri doğrulamak ve istatistiksel olarak test etmek için uygun istatistiksel yöntemlere bağlı olarak analiz edip göstergeleri ve sonuçları çıkardığı bu çalışma grafikler ve haritalar kullanarak iyi veri gösterimi için uygun kabul edilmiştir. Bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır:

Birinci bölüm: Özette ve girişte sunulan çalışmanın temellerini ve çalışmanın problemini, önemini, amaçlarını ve boyutlarını, ardından takip edilen hipotezleri, metodolojiyi ve literatür çalışmaları ele alınır.

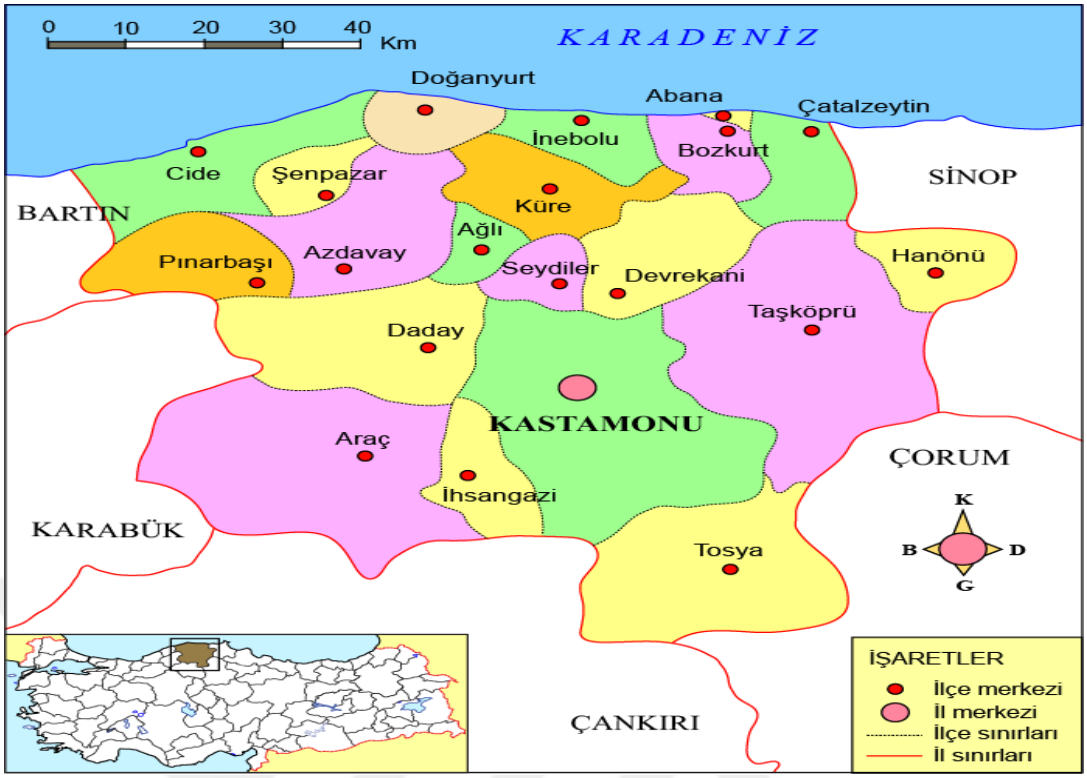
İkinci bölüm: Konum, iklim, arazi, su kaynakları, toprak ve bitki örtüsü gibi doğal tarafı kapsayan bölgenin coğrafyasında yapılan araştırmaları; İnsan olgusu açısından ise nüfusun bir başlığım olan cinsiyet ve sayı olarak ele alınır.

Üçüncü bölüm: Göç konusu, nedenleri ve etkilerine, ardından çalışma alanından göçe, nedenlerine, türlerine ve etkilerine değinilmektedir.

Dördüncü bölüm: Veri analizi, sonuçların sunumu, öneriler, sonuç ve referanslar konusunda uzmanlaşmıştır.

3.1.1 Çalışma Alanının Genel Konumu ve Özellikleri

Kastamonu ili, Türkiye'nin Karadeniz bölgesinde, ülkenin kuzeyinde bulunan illerinden biridir. Doğusunda Sinop, batısında Bartın, Karabük, güneyinde Çankırı, güneydoğusunda Çorum ve kuzeyinde Karadeniz ile çevrilidir (Şekil 3.1).

Şekil 3.1 Kastamonu ili haritası (URL-1, 2021)

Çalışma alanı ise Kastamonu'da Karadeniz'e komşu olan ilçerlerde, yani Abana, Bozkurt, Cide, Çatalzeytin, Doğanyurt ve İnebolu'da temsil edilmektedir. Çalışma alanları olarak belirlenen Kastamonu ili ilçelerine (Abana, Bozkurt, Cide, Çatalzeytin, Doğanyurt ve İnebolu) ait genel özellikler ve veriler ilçeler bazında verilmiştir.

3.1.1.1 Abana ilçesi

Abana, Kastamonu ilinin Karadeniz'e komşu olan bir ilçesidir. İlin kuzey doğusunda, Karadeniz kıyısındadır. İlçenin Karadeniz'e toplam kıyı şeridi 11 km, yüzölçümü 33 km²'dir. Doğuda Hacıveli ve Kuğu dereleri dik yamaçları ve kanyonları geçerek Abana çevresinde denizle buluşmaktadır. Piknik ve geziler için ideal yerlerdir. Abana'nın 7 km'si doğal kum plajı olmak üzere 11 km uzunluğundaki sahil şeridi, ilçeyi bölge için popüler bir tatil yeri haline getirmektedir.

Karadeniz iklimi hâkimdir. Yazlar sıcak ve kışlar ılımandır. Her mevsim yeterince yağmur vardır. Doğudan Çatalzeytin ilçesi, güney ve batıdan Bozkurt ilçesi ile çevrilidir. Kuzeyi Karadeniz ile çevrilidir. İlçenin 33 km^2'lik büyük bir bölümü orman (kestane, çam, meşe) şeklindedir.

Tarıma uygun yeterli arazinin olmaması, arazinin genel olarak alçalması ve çalışacak genç nüfusun olmaması nedeniyle tarımsal faaliyetlerin genellikle küçük ölçekli olduğu ve hane halkının ihtiyaçlarına yönelik sebze ve meyve üretiminin yapıldığı görülmektedir ve genellikle ticari amaçlı değildir.

İlçede hayvancılık gelişmemiştir. Doğal şifalı kestane balı ve diğer arı ürünlerinin üretimi yaygındır. Bir de balıkçılık yaparak geçimini sağlayan aileler vardır. Bölgenin bir diğer ekonomik gelir kaynağı da turizm olup, ilçede 3 tatil köyü ve oteller bulunmaktadır. İnşaat sektöründe hızlı bir gelişme vardır. İlçede ticari hayat iyi gelişmemiştir.

Abana'nın 2020 yılı nüfusu 4.049'dur. 2.091 erkek, 1.985 kadın (URL-2, 2020).

3.1.1.2 Bozkurt ilçesi

Bozkurt, Kastamonu ilinin Karadeniz bölgesinde yer alan bir ilçesidir. Eski adı Pazaryeri'dir. Bu ismin nedeni, geçmişte bölgenin en büyük pazarına sahip olmasıdır.

İlçe, Kastamonu ilinin kuzeyinde ve Karadeniz kıyısında yer almaktadır. Kuzeyde Karadeniz ve Abana, güneyde Küre ve Devrekâni, doğuda Çatalzeytin ve batıda İnebolu ilçeleri ile çevrilidir. Yüzölçümü 29 km^2 ve yüksekliği 30 metredir.

Ezine Çayı, Küre ilçesinden doğar, bölge topraklarından geçer ve İlişi (Yakaköyü) köyünden denize dökülür. Uzunluğu yaklaşık 40 km'dir.

Ezine ve İlişi dereleri düzensiz aktığı için büyük yağışlarda taşkınlara neden olur, Taşkınları önlemek için Ezine Çayı'nın iki tarafına duvarlar yapılarak kontrol altına alınmaya çalışılmaktadır. Ezine ve Işıllı dereleri 40K'nın önemli akarsularıdır. Başlıca dağları Yaralıgöz Dağı (2.018 metre) Göynük Dağı (1.770 metre)'dir.

İlçenin bilinen başlıca tepeleri; Belen, Hene, Yılmaz, Karabalçık ve Irmalı'dır. Tepelerin yüksekliği 1.300 metreye kadar çıkar.

Bölgede hâkim olan iklim denizin de etkisiyle ılımandır. Kışlar biraz soğuk ve yazlar ılımandır. Sahilde birkaç zeytin ve mandalina ağacı vardır.

İlçe genel olarak dağlık bir yapıya sahiptir. Dağlar ormanlarla kaplıdır. Kıyı kesimlerinde fındık, kestane, meşe, kayın, köknar ve çam ağaçları ile kaplıdır (URL-3, 2021).

İlçe halkının çoğu tarımla uğraşmaktadır. İlçede sulama tesisi bulunmadığından kuru tarım yapılmaktadır. Arpa, buğday unu başlıca tarım ürünleridir. Bağcılık çok az yapılır. Sanayi yatırımları olarak: ham kumaş dokuma fabrikası, halı imalatı bulunmaktadır.

Turizm-pazarlama, tekstil ve konfeksiyon atölyeleri bulunan Bozkurt'ta Orman Alanlarının İyileştirilmesi projesi kapsamında 150 hektarlık alan devlet tarafından ağaçlandırılmıştır.

Bozkurt'un 2020 yılı nüfusu 9.620, 4.873 erkek, 4.747 kadındır (URL-4, 2020).

3.1.1.3 Cide ilçesi

Cide, Kastamonu ilinin bir ilçesidir, kuzeyinde Karadeniz, Cide ovaları oldukça sınırlıdır. Toprakları birçok akarsu tarafından bölünmüştür. İlçedeki ana yükseklikler vardır. Zeytinlik Tepe (1.282 m), Kaleburnu Tepesi (1.078 m), Halla Tepesi (1.231 m), Karakaya Tepesi (1.443 m), Kemrelik Tepesi (1.220 m). Bu dağlar zengin bir orman örtüsü ile kaplıdır.

İlçenin en önemli nehri ilçe topraklarından geçerek Karadeniz'e dökülen Devrekâni Çayı'dır. Yüzölçümü yaklaşık 683 km^2'dir. Dağlık ve engebeli bir coğrafi yapıya sahiptir. İsfendiyar sıradağları ilçenin doğusunda uzanır. Ortalama rakımı 800-900 m arasındadır. İlçenin %70'i ormanlarla kaplıdır. Başlıca ağaç türleri: kayın, köknar, gürgen, meşe, çam ve kestanedir.

İlçe, Karadeniz kıyı şeridi boyunca bölgenin en uzun ve en geniş sahil şeridine ve en uzun plajına sahiptir. Bölgede korunan bitki türü bulunmamaktadır. İlçede yazları

serin, kışları çok soğuk olmayan Karadeniz iklimi Batı Karadeniz iklimi hüküm sürmektedir. Yağmurun çoğu yılın Ekim ayında düşer. Yılda m^2'ye düşen ortalama yağış miktarı 1088,3 kg'dır. Ortalama rüzgâr hızı 4,9 m/sn olup hâkim yön Güney Batı rüzgârlarıdır. En yüksek sıcaklık ise 27,2^oC ile temmuz ayında yaşanmıştır. En düşük sıcaklık ise ortalama 2,5^oC ile ocak ayında yaşandı. Ortalama rüzgâr hızı 4,9 m/sn olup hâkim yön Güney Batı Rüzgârlarıdır.

İlçenin ekonomisi tarım, hayvancılık, ormancılık ve balıkçılığa dayalıydı, ancak tersane faaliyetleri Cide ekonomisinde önemli bir paya sahip olmaya başladı. Genellikle bağcılık, meyvecilik ve sebzecilik yapılır. Hayvancılıkta mera hayvanları ön plandadır ve yeni bir sığır türü elde etmek için Suni Tohumlama yapılmaktadır.

Cide'nin 2020 yılı nüfusu 21.919'dur. 11.048 erkek, 10.871 kadın (URL-5, 2020).

3.1.1.4 Çatalzeytin ilçesi

Kastamonu ilinin kıyı ilçelerinin en doğusunda yer alır. Sinop il sınırında yer almaktadır. Coğrafi olarak Batı Karadeniz Bölgesi'ndedir.

İlçenin yüzölçümü 318 km^2'dir. Kuzeyde Karadeniz, batıda Abana ve Bozkurt, güneybatıda Devrekâni, güneyde Taşköprü ve doğuda Sinop'un Türkeli ilçesi ile komşudur. Yüzölçümü olarak Abana ve Bozkurt'tan sonra üçüncü küçük ilçedir.

İlçe toprakları kuzeyde Karadeniz kıyısında, güneyde ise dağlar (İsfendiyar) üzerinde düz bir şerit şeklindedir. Dar ve derin vadilerle ikiye ayrılan Dağların en yüksek noktası, 1958 metre yüksekliğindeki Yaralıgöz dağından hemen sonra başlayan Çatalzeytin sınırları içinde, özellikle ulaşım açısından ciddi sıkıntılar yaratmaktadır.

Karakteristik Karadeniz iklimi hâkimdir. Kışlar ılık ve yağışlıdır. Yağışlar her mevsim görülür. Yıllık ortalama sıcaklık 13,5 derecedir. Yılda açık gün sayısı 63, bulutlu gün sayısı 179'dur. Sayısı 122'dir. Yıllık yağış miktarı 1.050-1.200 mm civarındadır. Ortalama karlı gün sayısı 8'dir. Ortalama gün sayısı ise 26'dır.

Ortalama rüzgâr hızı 3-4 metre/saniye olup, en hızlı rüzgâr yönü güneyden esen rüzgârlardır. Kış aylarında ilçenin güneyinde, yüksek kesimlerde etkili kar yağışları görülmektedir. Çatalzeytin'den İnebolu'ya başlayan kıyı: Kerempe Burnu oldukça düz görünmektedir. Ortalama olarak, deniz sıcaklığı yaklaşık 14 derece yükselir ve 5 dereceye kadar düşer. Mayıs ayında yıllık ortalama (13,4 derece) deniz sıcaklığına yakındır.

Orman bakımından zengin ilçede ibreli ağaçlar kızılçam, sarıçam, köknar, porsuk; yapraklı türler arasında kayın, meşe, dişbudak, akçaağaç, kızılağaç, karaağaç, kestane, ıhlamur, şimşir, yabani fındık, kavak, gürgen ve çınar bulunur.

Bölgenin ekonomisi tarım, hayvancılık, ormancılık, balıkçılık ve turizme dayanmaktadır. Yetiştirilen başlıca ürünler mısır, fındık, zeytin, kış sebzeleri ve elmadır. Balıkçılık da kıyı bölgelerinde gerçekleşir.

Çatalzeytin'in 2020 yılı nüfusu 7.299; 3.594 erkek, 3.705 kadındır (URL-6, 2020).

3.1.1.5 Doğanyurt ilçesi

Eski adı Hoşalay olan Doğanyurt, Türkiye'nin Karadeniz bölgesinde bulunan Kastamonu ilinin bir ilçesidir. İlçe, Batı Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde kurulmuş olup, arazisi dağlık ve engebelidir. İlçe 254 km^2 bir alanı kaplar ve kasaba 235 m yükseklikte yer alır. Doğanyurt kuzeyde Karadeniz, batıda Cide ilçesi, doğuda İnebolu ilçesi ve güneyde Şenpazar, Azdavay ve Küre ilçeleri ile çevrilidir.

Bölgede Karadeniz İklimi hüküm sürmektedir. İlkbahar ve kışlar yağışlı, yazlar ise serindir. Bölgenin iç kesimleri kış mevsimini kıyı şeridine göre daha sert geçirir.

Sıcaklık kışın 5 dereceye düşerken yazın 30 derece civarındadır. Yükselti kıyıdan iç kısma doğru artarak devam eder. İlçenin kış mevsiminde kıyılarda ılıman bir iklim hüküm sürerken, iç kesimlerin rakımı 1.000 metreyi geçtiği için çok fazla kar yağmaktadır. Köyler ve ilçe arasındaki ulaşım bağlantısı zorlaşmaktadır. Kışları kıyılarda yağmur, iç kesimlerde ise kar yağışı olarak görülür. Yaz ayları sıcak ve kuraktır.

Bölgede 12.489 hektar (124 km^2) orman alanı bulunmaktadır. Bölge ormanları kayın, meşe, kestane, çam ve köknar ağaçlarından oluşmaktadır. Ormanlık alanların dışında yöre halkının geçim kaynaklarından biri olan gür bir doğası vardır.

Çalışma hayatı tarım ve ormancılığa dayanmaktadır. Genellikle fındık, ceviz ve kestane ürünleri yetiştirilmektedir. Az da olsa arıcılık yapılır ve kestane balı meşhurdur. Kıyı bölgesinde balıkçılık yapılmaktadır. Kısıtlı ekonomi ve iş olanakları nedeniyle büyükşehirlere göç yüksektir. Merkezde ve köylerde nüfus genellikle yaşlılardan oluşmaktadır.

Devlet Planlama Teşkilatı'nın "ilçelerin sosyo-ekonomik göstergeleri"ne göre bölgenin ekonomik potansiyelinin henüz oluşmamış olması yöre halkı için ciddi bir ekonomik zorluk oluşturmaktadır.

Doğanyurt'un 2020 yılı nüfusu 5.638'dir. 2.856 erkek, 2.782 kadındır. Büyük şehirlere göç vardır. Yetersiz toprak, işsizlik ve köylerdeki zor yaşam koşulları gibi sosyal ve ekonomik nedenlerle nüfus yoğun bir şekilde göç etmektedir. Sonuç olarak, nüfus her yıl azalmaktadır.

Bölgedeki engebeli doğa ve ormanlar nedeniyle yerleşim durumu genellikle dağınıktır. Köyler birkaç bölümden oluşmaktadır. Ormanlık ve engebeli arazi nedeniyle bölge sakinleri evlerini tarlalarının ve bahçelerinin yanına inşa etmişlerdir. Bu nedenle hizmetler verimli bir şekilde verilememektedir. Yolları, suyu ve diğer hizmetleri birbirine bağlamada da zorluklar vardır (URL-7, 2020).

3.1.1.6 İnebolu ilçesi

İnebolu, Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz bölümünde yer almaktadır. Kastamonu sahil şeridinde şirin bir beldedir. Kuzeyden Karadeniz ile çevrili ilçe, doğuda Abana ve Bozkurt, batıda Cide, güneyde Devrekâni, Küre ve Azdavay ile komşudur. İsfendiyar dağlarının kuzey eteklerinde yer alır ve kıyıya paralel uzanır. İlçe çevresinde doğuda Darıca Tepe, batıda Abaş Tepe gibi yüksekliği 400 m ile 1.200 m arasında değişen tepeler bulunmaktadır.

İlçe 302 km^2 bir alanı kaplar ve 120 m yükseklikte yer alır.

Bu bölgenin iklimi Karadeniz iklimidir. Sis ilkbahar aylarında ve kış aylarında görülür. Yaz ayları sıcak ve yağışlıdır, bağıl nem oranı yüksek, ılıman bir iklime sahiptir. Bölgede yıllık ortalama yağış 1.000 mm'dir. En fazla yağış Aralık-Mart ayları arasındadır ve kar yağışı yüksekliğin artmasıyla devam etmektedir. Kıyı bölgelerinde bazı yüksek kaliteli fındık elemanları vardır. Ancak yaylalar, yerini kestane ve meşe ormanlarına bırakır. Dağlık alanların kuzeyinde kayın ormanları, güneyinde ise meşe ormanları daha yaygındır. Ve üst kısımlarda karaçam ormanları vardır.

İnebolu ilçesinin başlıca geçim kaynağı tarım olup, İnebolu Limanı her türlü yolcu giriş ve çıkışına açık olup, ithalat ve ihracat yapılabilmektedir. Ürünleri ihraç ve ithal edilen İnebolu, son yıllarda ilgi görmeye başlayan turistik yerlerden biridir. Denizin yanında özellikle doğal güzelliği ve yemyeşil tepeleri hayranlık uyandırmaktadır.

2020 nüfus sayımı verilerine göre İnebolu'nun toplam nüfusu 20.877, 10.267 erkek, 10.610 kadındır (URL-8, 2020).

3.2 Metod

3.2.1 Coğrafi Bilgi Sistemi

Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS), grafik ve grafik olmayan verileri içeren ve çeşitli sorgulamalara yanıt verecek şekilde yapılandırılmış bir sistemdir. Bilgi sistemlerinin alt sistemi olan Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS), konumsal verilerin büyük miktarlarda girdi, üretim ve depolama, üretim, analiz ve sunumu amacıyla geliştirilmiştir (Köse ve Başkent, 1993).

Araştırma alanında farklı dönemler için (1999-2011 yılları) orman amenajman planlarına dayalı olarak nüfus değişimlerinin arazi kullanımları üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Çalışma alanındaki arazi kullanımları CBS ortamında sınıflandırılmış ve farklı arazi kullanım alanları belirlenmiştir. Bu çalışmada 1999 ve 2011 yıllarına ait Kastamonu orman Bölge Müdürlüğü'ne ait Orman Amenajman Haritaları esas alınmıştır. Orman Amenajman planlarında yer alan meşcere tipleri CBS ortamında

değerlendirilmek suretiyle çalışma alanlarının arazi kullanım türleri sınıflandırılmıştır. Elde edilen arazi kullanım türleri haritası ile çalışma alanlarındaki ilçelere (Abana, Bozkurt, Cide, Çatalzeytin, Doğanyurt ve İnebolu) ait idari sınırlar çakıştırılmış ve her bir ilçeye ait farklı dönemlere ait arazi kullanım türleri haritası ve bunlara ait sayısal veriler elde edilmiştir.

3.2.2 Veri Analizi

Verilerin analizinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) versiyon 25 kullanıldı. Demografik ve klinik parametreler için frekans ve yüzde gibi tanımlayıcı istatistikler hesaplandı. Kategorik farklılıkları incelemek için ki-kare ve bağımsız örneklem T testleri kullanılmıştır.

4. BULGULAR

4.1 Kastamonu İlçelerinde Zamansal Olarak Arazi Kullanım Değişimleri

4.1.1 Nüfus Değişiklikleri ile Göç Arasındaki İlişki ve İldeki Arazi Kullanımlarına Etkileri

Kastamonu ili 1965-2013 yılları arasında daha önce de bahsedildiği gibi kırsal nüfusunun yaklaşık yarısını kaybetmiştir. Orman köylerinin bu dönemdeki nüfus değişimi incelendiğinde; orman köylerinin sadece %4,5'inde nüfus artışı olduğu, %95,5'inde ise nüfusun azaldığı tespit edilmiştir. Ayrıca orman köylerinin %43,13'ü %61-80 aralığında nüfus kaybetmiştir. Bu çalışmada, orman köyü lokasyonlarının il ve ilçe merkezlerine olan eğimleri, yükseltileri, bakıları ve uzaklıkları göçe neden olan olumsuz topoğrafik parametreler olarak belirlenmiştir (Buğday ve Özden, 2017)

Kastamonu ilinden göç nedeniyle ilçelerin nüfusu azalmakta, bu da arazi kullanımında çeşitli değişikliklere neden olmaktadır. Bu değişimler en çok ormancılık ve tarım alanlarında görülmektedir. Bu alanlarda meydana gelen değişimlerin tespitinde CBS uygulamaları etkin bir şekilde kullanılabilir (Aydın ve Aydın, 2011).

4.2 Kastamonu İli İlçelerinin Genel Arazi Kullanım Değişimi

Göç hareketleri Kastamonu'da nüfus gelişimini belirleyen en önemli faktörlerden biridir. Bu duruma göre Kastamonu'dan göç eden nüfus, üretken bir yapıya sahip aktif bir nüfustur. En aktif nüfus Kastamonu'dan göç etmektedir. Bu durum Kastamonu'nun gelişmesinin önünde büyük bir engeldir. Bu nedenle Kastamonu'nun nüfusu göç hareketleriyle birlikte azalmıştır. Bu il ülkemizde en çok göçmen veren illerden biri olmuştur.

Topografya ve iklimsel özelliklerdeki değişiklikler, tarım arazilerinin sınırlı, parçalı ve yetersiz kalmasına yol açmıştır. İldeki tarım arazilerinin yetersizliği, yetersiz ve doğaya zarar veren bir tarıma yol açmaktadır.

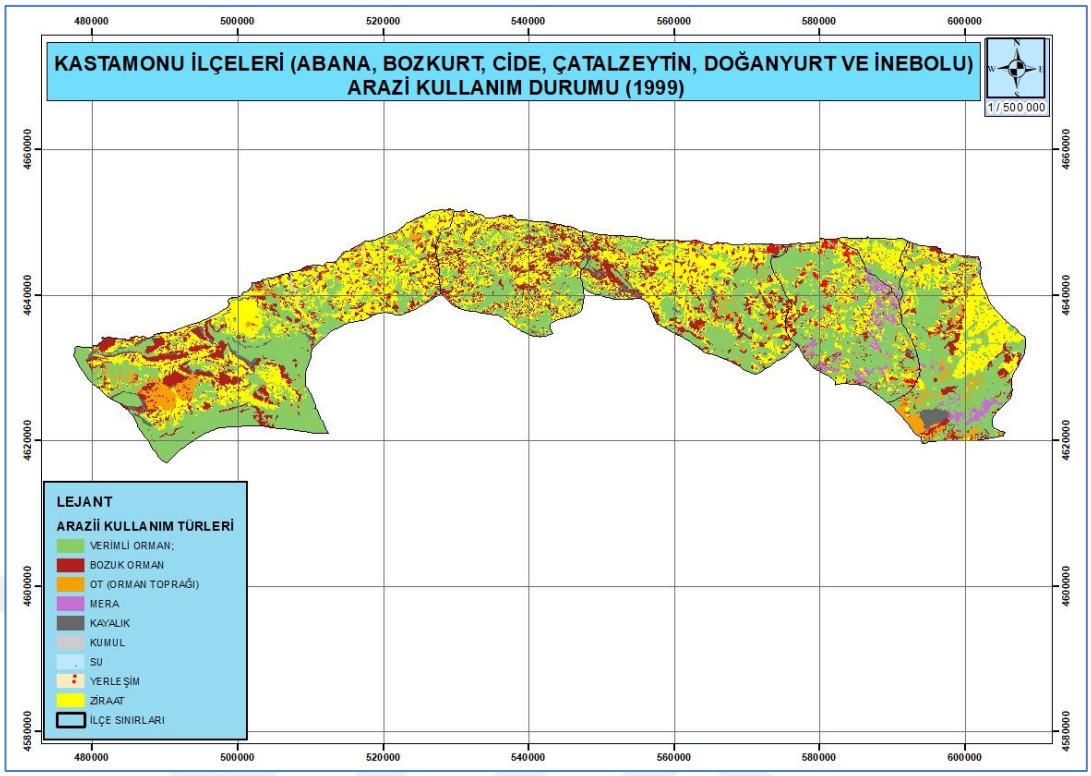
Tablo 4.1 Kastamonu'daki ilçelerin azalan nüfusları (Genel nüfus sayımı)

İlçeler	**2020**	**2015**	**2010**	**2005**	**2000**	**1995**	**1990**	**1985**	**1980**
Abana	4.049	4.215	3.583	-	4.273	-	3.914	4.043	3.821
Cide	21.919	23.838	20.204	-	23.161	-	29.355	44.099	46.628
Inebolu	20.877	22.144	23.237	-	26.848	-	27.944	42.533	41.954
Bozkurt	9.620	9.141	8.945	-	10.159	-	12.221	14.172	14.686
Doğanyurt	5.638	6.209	7.871	-	9.668	-	13.244	Veri yok	Veri yok
Çatalzeytin	7.299	6.504	6.927	-	8.508	-	11.080	14.896	16.238

Tablo 4.2 Kastamonu ilçeleri (Abana, Bozkurt, Cide, Çatalzeytin, Doğanyurt, İnebolu) arazi kullanımının zamansal değişimi (1999-2011)

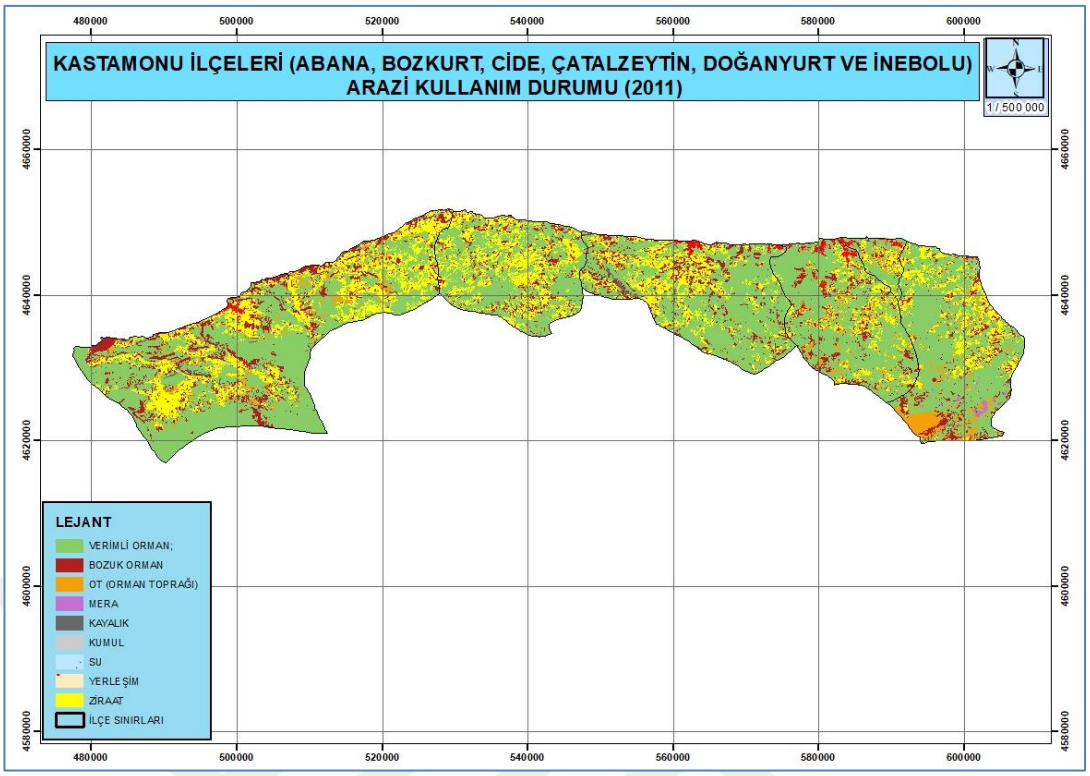
	1999		2011		Değişim (%)
ARAZİ KULLANIMI	Alan (Ha)	Oran (%)	Alan (Ha)	Oran (%)	
VERİMLİ ORMAN	85219,46	43,00	121014,85	61,06	**42,00**
BOZUK ORMAN	27196,14	13,72	20008,43	10,09	**-26,43**
OT (ORMAN TOPRAĞI)	8394,13	4,24	8424,55	4,25	**0,36**
MERA	3496,31	1,76	335,97	0,17	**-90,39**
KAYALIK	2854,70	1,44	430,30	0,22	**-84,93**
KUMUL	263,33	0,13	126,08	0,06	**-52,12**
SU	32,87	0,02	88,53	0,04	**169,31**
YERLEŞİM	5891,47	2,97	5406,70	2,73	**-8,23**
ZİRAAT	64853,24	32,72	42366,25	21,38	**-34,67**
TOPLAM	**198201,64**	**100,00**	**198201,64**	**100,00**	

Kastamonu ili ilçelerinin 1999-2011 yılları arasındaki arazi kullanım değişimi incelendiğinde; verimli orman alanlarının %43,00'ten %61,06'ya yükselerek bu peryotta %42,00'lık bir artış meydana geldiği tespit edilmiştir. Buna karşın yerleşim alanlarının %2,97'den 2,73'e, ziraat alanlarının da %32,72'den %21,38'e gerileyerek %34,67'lik bir azalış gerçekleştiği belirlenmiştir (Tablo 4.2).

Şekil 4.1 Kastamonu ilçeleri arazi kullanım durumu (1999)

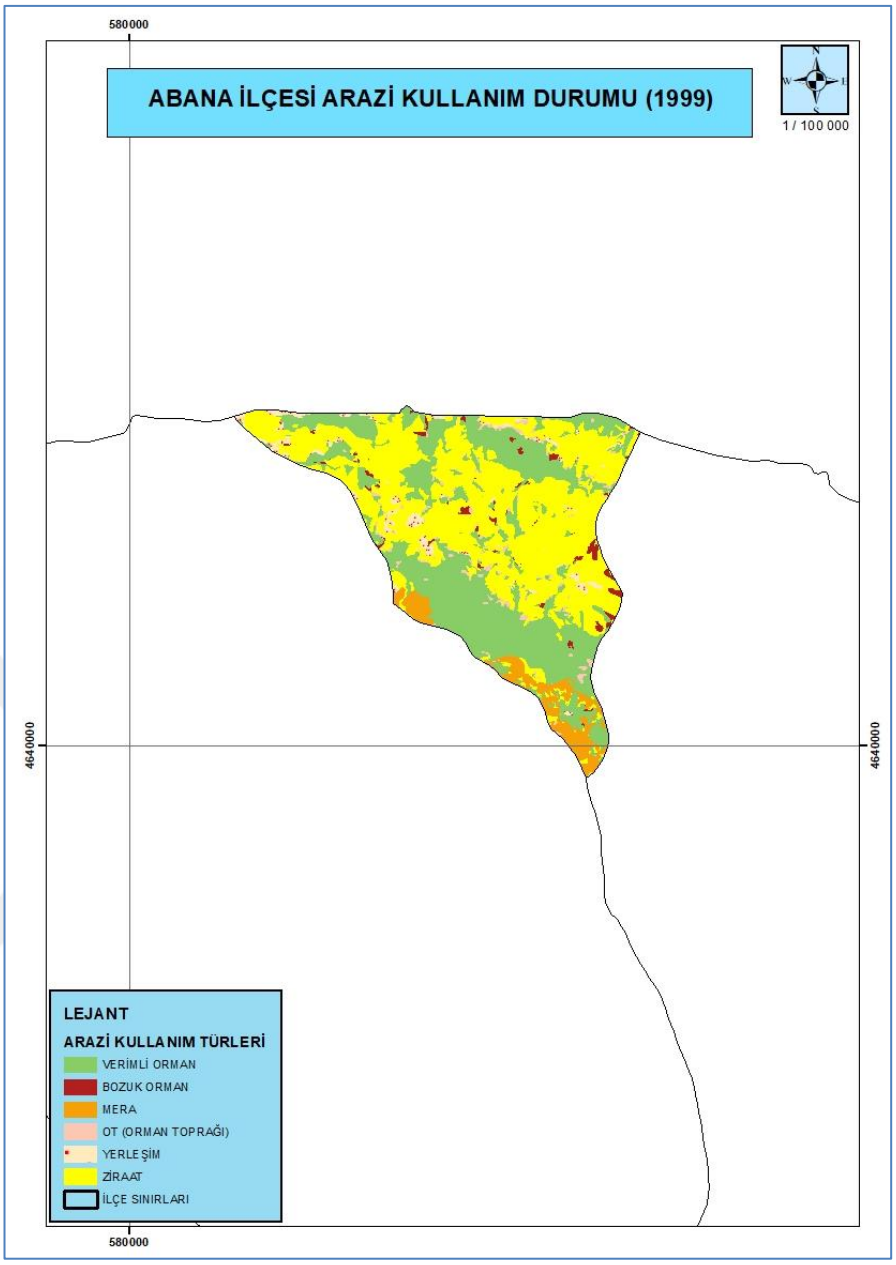
Çalışma alanında bulunan 6 ilçeye ait toplam arazi kullanım durumları değerlendirildiğinde, bozuk orman alanları, yerleşim alanları ile ziraat alanlarının azaldığı, bunun aksine verimli ormanlık alanların artış gösterdiği tespit edilmiştir (Şekil 4.1 ve Şekil 4.2). Ayrıca alanlardaki bozuk orman alanlarının azalış göstererek verimli orman alanlarına dönüştüğü belirlenmiştir.

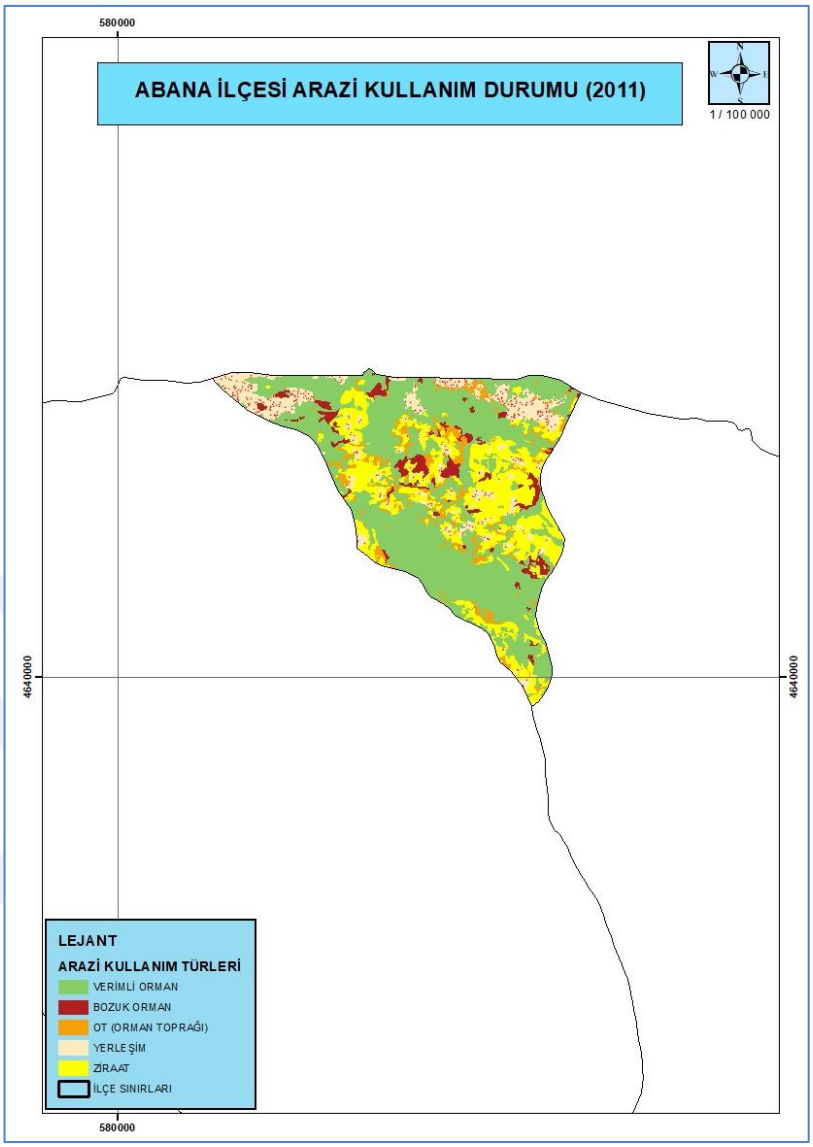
Şekil 4.2 Kastamonu ilçeleri arazi kullanım durumu (2011)

4.2.1 Abana İlçesi Arazi Kullanım Değişimi

Kastamonu ili Abana ilçesi 1999 ve 2011 yıllarına ait arazi kullanım haritaları CBS kullanılarak oluşturulmuştur (Şekil 4.3 ve Şekil 4.4). Alana ait arazi kullanımları verimli orman alanları, bozuk orman alanları, OT (Orman Toprağı), mera, yerleşim ve ziraat alanları olarak sınıflandırılmıştır.

Şekil 4.3 Kastamonu ili Abana ilçesi arazi kullanım durumu (1999)

Şekil 4.4 Kastamonu ili Abana ilçesi arazi kullanım durumu (2011)

1999 yılı arazi kullanım verilerine göre; ilçe alanının %37,09'u verimli orman alanları, %1,64'ünün bozuk orman alanları, %2,25'inin OT (Orman Toprağı) alanları, %5,45'inin mera alanları, %3,22'sinin yerleşim alanları ve %50,35'inin ise ziraat alanlarından oluştuğu tespit edilmiştir (Şekil 4.3).

2011 yılı arazi kullanım verilerine göre ise; ilçe alanının %52,78'inin verimli orman alanları, %4,90'ının bozuk orman alanları, %6,90'ının OT (Orman Toprağı) alanları, %11,69'unun yerleşim alanları ve %23,74'ünün ise ziraat alanlarından oluştuğu tespit edilmiştir (Şekil 4.4).

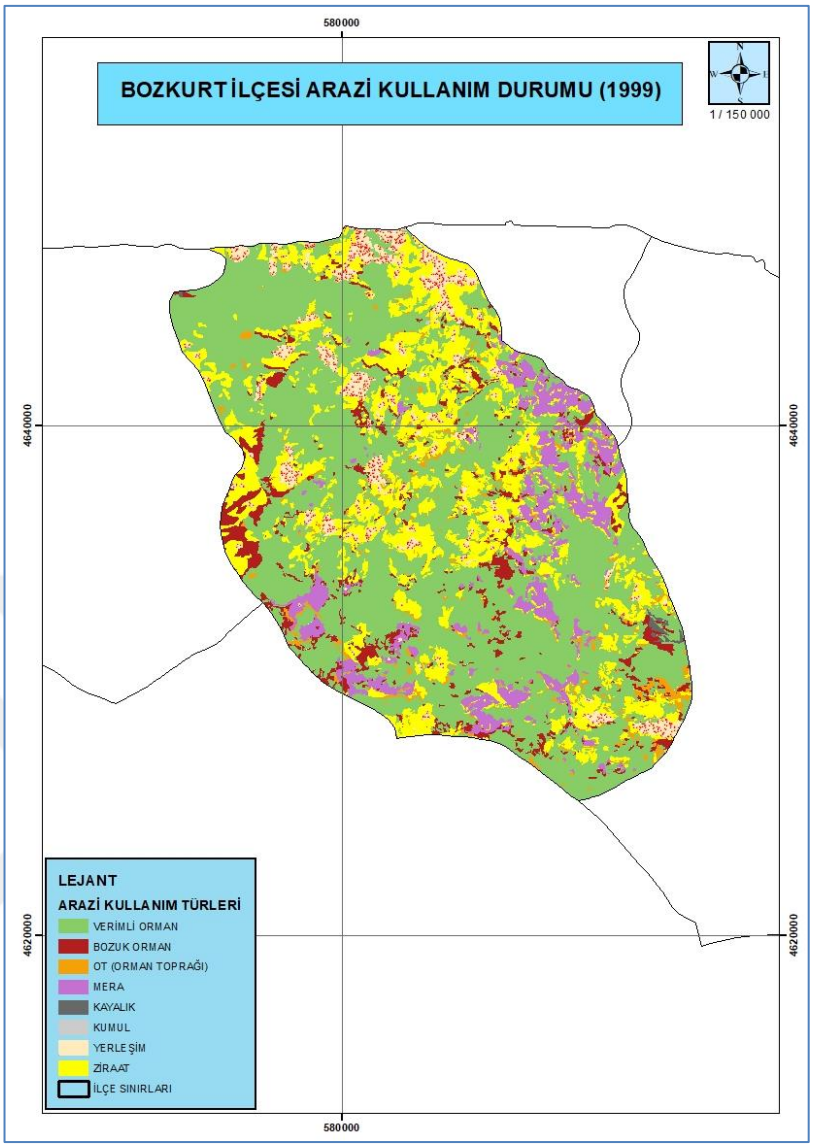
Tablo 4.3 Kastamonu ili Abana ilçesi farklı arazi kullanımının mekansal değişimi (1999-2011)

	1999		2011		Değişim (%)
ARAZİ KULLANIMI	Alan (Ha)	Oran (%)	Alan (Ha)	Oran (%)	
VERİMLİ ORMAN	1420,17	37,09	2020,95	52,78	**42,30**
BOZUK ORMAN	62,79	1,64	187,75	4,90	**198,99**
OT (ORMAN TOPRAĞI)	86,00	2,25	264,11	6,90	**207,09**
MERA	208,86	5,45		0,00	**-100,00**
YERLEŞİM	123,27	3,22	447,53	11,69	**263,04**
ZİRAAT	1928,25	50,35	909,00	23,74	**-52,86**
TOPLAM	**3829,34**	**100,00**	**3829,34**	**100,00**	

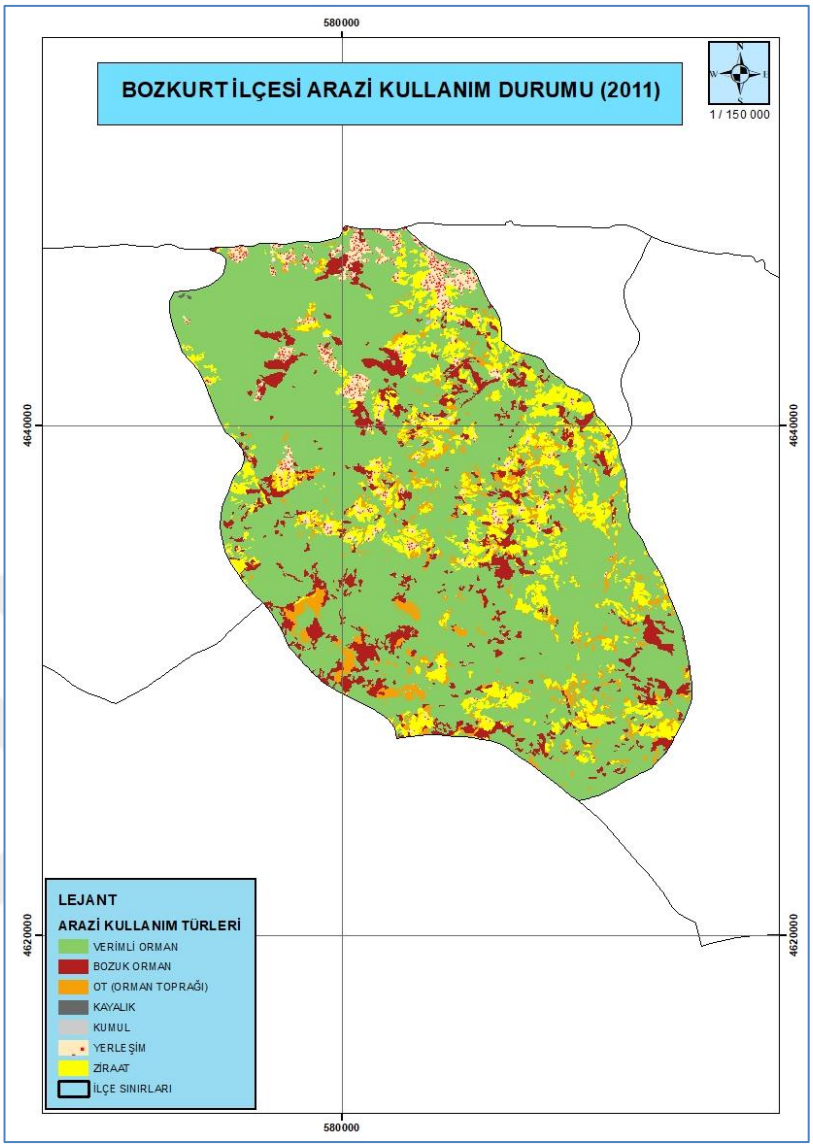
Elde edilen veriler incelendiğinde; Abana ilçesindeki arazi kullanımlarında 1999-2011 yılları arasında önemli değişikliklerin olduğu, bu değişimlerin ilçedeki verimli orman (%42,30), bozuk orman (%198,30), OT (%207,09) (Orman Toprağı) ve yerleşim alanlarında (%263,30) artış gözlemlenirken, ziraat alanlarında (%-52,86) önemli bir azalışın olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.3). Sonuçlar değerlendirildiğinde; ilçedeki ziraat alanlarının belirgin şekilde azaldığı, buna karşın orman alanlarının da belirgin şekilde artış gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca, bu peryot süresince bozuk orman alanlarının verimli ormanlık alanlarına dönüştüğü, diğer yandan göç nedeniyle terkedilen ziraat alanlarının da yine ormanlık alanlara dönüştüğü tespit edilmiştir.

4.2.2 Bozkurt İlçesi Arazi Kullanım Değişimi

Kastamonu ili Bozkurt ilçesi 1999 ve 2011 yıllarına ait arazi kullanım haritaları CBS kullanılarak oluşturulmuştur (Şekil 4.5 ve Şekil 4.6). Alana ait arazi kullanımları verimli orman alanları, bozuk orman alanları, OT (Orman Toprağı), mera, kayalık, kumul, yerleşim ve ziraat alanları olarak sınıflandırılmıştır.

Şekil 4.5 Kastamonu ili Bozkurt ilçesi arazi kullanım durumu (1999)

Şekil 4.6 Kastamonu ili Bozkurt ilçesi arazi kullanım durumu (2011)

1999 yılı arazi kullanım verilerine göre; ilçe alanının %56,94'ünün verimli orman alanları, %6,05'inin bozuk orman alanları, %3,02'sinin OT (Orman Toprağı) alanları, %7,31'inin mera alanları, %0,19'unun kayalık alanlar, %0,01'inin kumul alanları %5,47'sinin yerleşim alanları ve %21,01'inin ise ziraat alanlarından oluştuğu tespit edilmiştir (Şekil 4.5).

2011 yılı arazi kullanım verilerine göre ise; ilçe alanının %69,48'inin verimli orman alanları, %8,52'sinin bozuk orman alanları, %5,80'inin OT (Orman Toprağı) alanları, %0,02'sinin kayalık alanlar, %0,01'inin kumul alanları, %3,77'sinin yerleşim alanları ve %12,39'unun ise ziraat alanlarından oluştuğu tespit edilmiştir (Şekil 4.6).

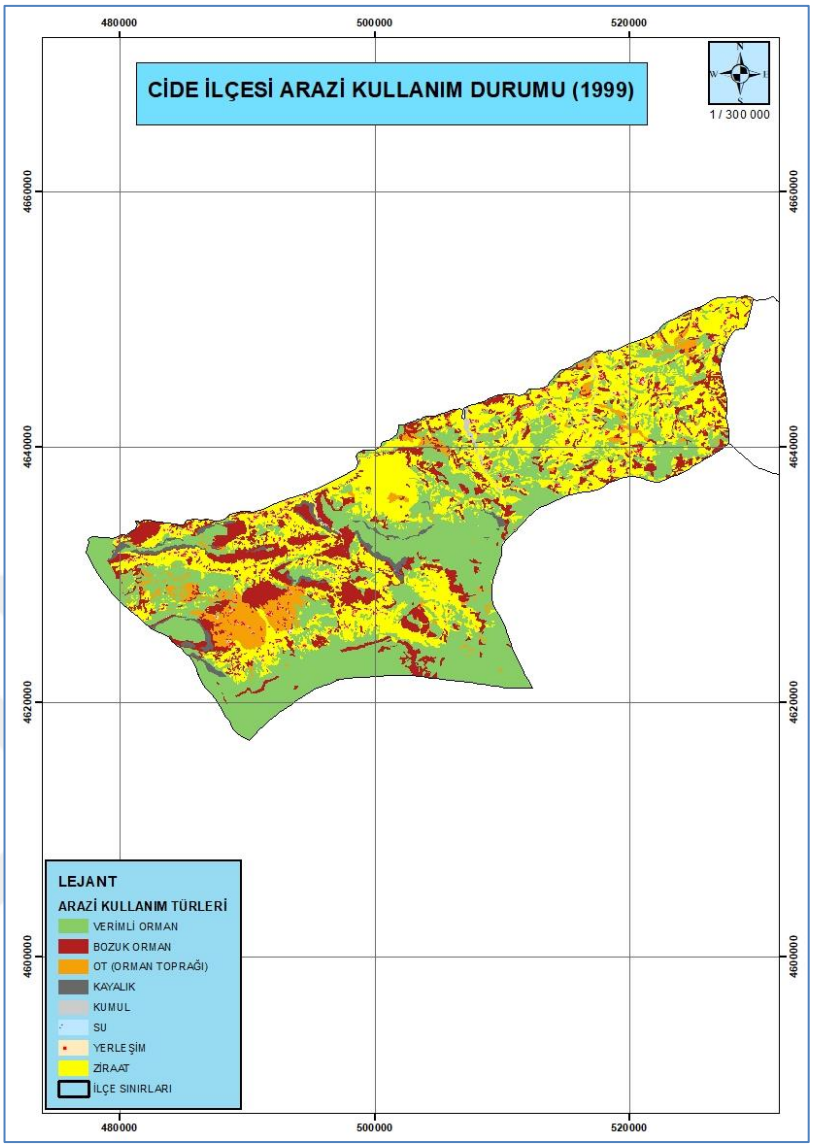
Tablo 4.4 Kastamonu ili Bozkurt ilçesi farklı arazi kullanımının mekansal değişimi (1999-2011)

	1999		2011		Değişim (%)
ARAZİ KULLANIMI	Alan (Ha)	Oran (%)	Alan (Ha)	Oran (%)	
VERİMLİ ORMAN	16342,05	56,94	19942,61	69,48	**22,03**
BOZUK ORMAN	1737,79	6,05	2446,02	8,52	**40,75**
OT (ORMAN TOPRAĞI)	868,06	3,02	1664,90	5,80	**91,79**
MERA	2096,66	7,31		0,00	**-100,00**
KAYALIK	53,53	0,19	4,83	0,02	**-90,97**
KUMUL	2,64	0,01	3,58	0,01	**35,35**
YERLEŞİM	1570,38	5,47	1082,75	3,77	**-31,05**
ZİRAAT	6030,14	21,01	3556,57	12,39	**-41,02**
TOPLAM	**28701,27**	**100,00**	**28701,27**	**100,00**	

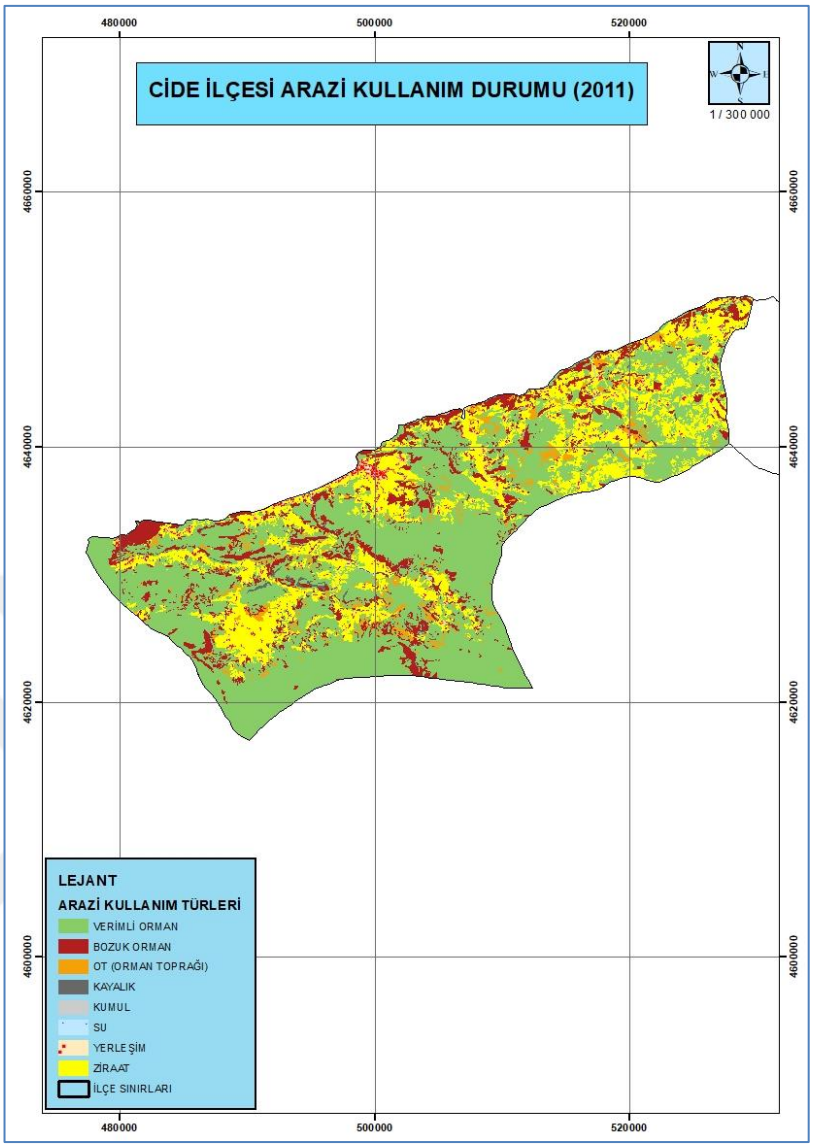
Elde edilen veriler incelendiğinde; Abana ilçesindeki arazi kullanımlarında 1999-2011 yılları arasında önemli değişikliklerin olduğu, bu değişimlerin ilçedeki verimli orman (%22,03), bozuk orman (%40,75), OT (%91,79) (Orman Toprağı) ve kumul alanlarında (%35,35) artış gözlemlenirken, yerleşim alanlarında (%-31,05) ve ziraat alanlarında (%-41,02) önemli bir azalışın olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.4). Sonuçlar değerlendirildiğinde; ilçedeki ziraat ve yerleşim alanlarının belirgin şekilde azaldığı, buna karşın orman alanlarının da belirgin şekilde artış gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca, bu peryot süresince bozuk orman alanlarının verimli ormanlık alanlarına dönüştüğü, diğer yandan göç nedeniyle terkedilen ziraat alanlarının da yine ormanlık alanlara dönüştüğü tespit edilmiştir.

4.2.3 Cide İlçesi Arazi Kullanım Değişimi

Kastamonu ili Cide ilçesi 1999 ve 2011 yıllarına ait arazi kullanım haritaları CBS kullanılarak oluşturulmuştur (Şekil 4.7 ve Şekil 4.8). Alana ait arazi kullanımları verimli orman alanları, bozuk orman alanları, OT (Orman Toprağı), kayalık, kumul, su, yerleşim ve ziraat alanları olarak sınıflandırılmıştır.

Şekil 4.7 Kastamonu ili Cide ilçesi arazi kullanım durumu (1999)

Şekil 4.8 Kastamonu ili Cide ilçesi arazi kullanım durumu (2011)

1999 yılı arazi kullanım verilerine göre; ilçe alanının %40,89'unun verimli orman alanları, %15,35'inin bozuk orman alanları, %5,18'inin OT (Orman Toprağı) alanları, %1,95'inin kayalık alanlar, %0,32'sinin kumul alanları, %0,05'inin su alanları, %2,22'sinin yerleşim alanları ve %34,05'inin ise ziraat alanlarından oluştuğu tespit edilmiştir (Şekil 4.7).

2011 yılı arazi kullanım verilerine göre ise; ilçe alanının %57,03'ünün verimli orman alanları, %12,37'sinin bozuk orman alanları, %3,69'unun OT (Orman Toprağı) alanları, %0,31'inin kayalık alanlar, %0,13'ünün kumul alanları, %0,13'ünün su alanları, %2,37'sinin yerleşim alanları ve %23,98'inin ise ziraat alanlarından oluştuğu tespit edilmiştir (Şekil 4.8).

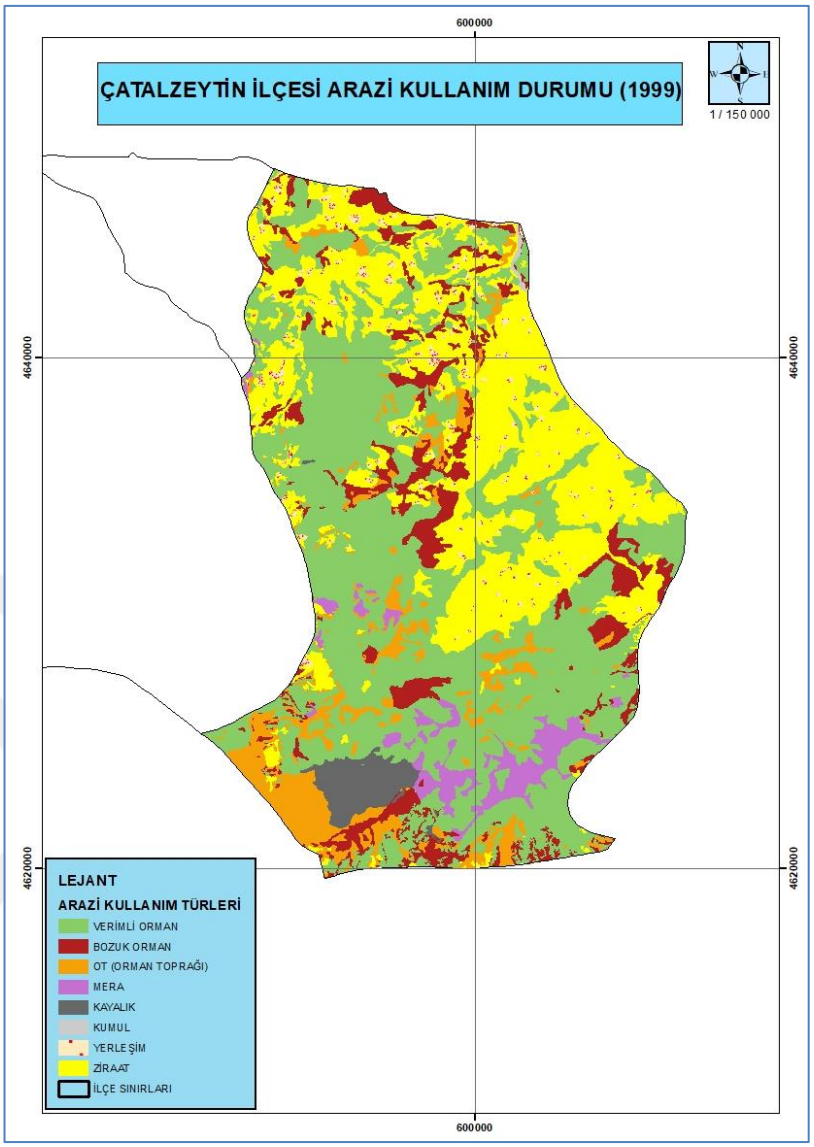
Tablo 4.5 Kastamonu ili Cide ilçesi farklı arazi kullanımının mekansal değişimi (1999-2011)

	1999		2011		Değişim (%)
ARAZİ KULLANIMI	Alan (Ha)	Oran (%)	Alan (Ha)	Oran (%)	
VERİMLİ ORMAN	28267,63	40,89	39422,23	57,03	**39,46**
BOZUK ORMAN	10607,92	15,35	8551,63	12,37	**-19,38**
OT (ORMAN TOPRAĞI)	3579,26	5,18	2551,31	3,69	**-28,72**
KAYALIK	1351,00	1,95	212,92	0,31	**-84,24**
KUMUL	217,89	0,32	87,32	0,13	**-59,92**
SU	32,87	0,05	88,53	0,13	**169,31**
YERLEŞİM	1534,58	2,22	1635,22	2,37	**6,56**
ZİRAAT	23538,23	34,05	16580,23	23,98	**-29,56**
TOPLAM	**69129,39**	**100,00**	**69129,39**	**100,00**	

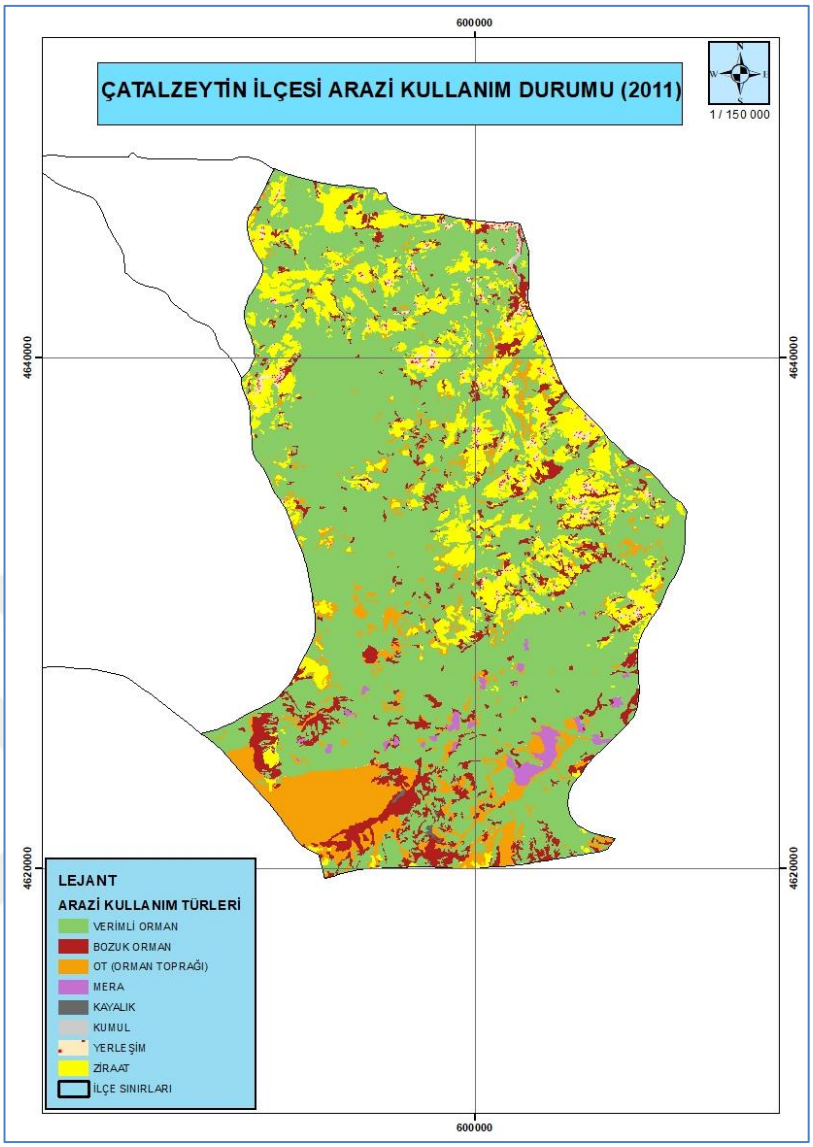
Elde edilen veriler incelendiğinde; Abana ilçesindeki arazi kullanımlarında 1999-2011 yılları arasında önemli değişikliklerin olduğu, bu değişimlerin ilçedeki verimli orman alanlarında (%42,30), su (%169,31) ve yerleşim (%6,56) alanlarında artış gözlemlenirken, bozuk orman (%18,38), OT (%28,72) (Orman Toprağı) ve ziraat alanlarında (%-29,56) önemli bir azalışın olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.5). Sonuçlar değerlendirildiğinde; ilçedeki ziraat alanlarının belirgin şekilde azaldığı, buna karşın orman alanlarının da belirgin şekilde artış gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca, bu peryot süresince bozuk orman alanlarının verimli ormanlık alanlarına dönüştüğü, diğer yandan göç nedeniyle terkedilen ziraat alanlarının da yine ormanlık alanlara dönüştüğü tespit edilmiştir.

4.2.4 Çatalzeytin İlçesi Arazi Kullanım Değişimi

Kastamonu ili Çatalzeytin ilçesi 1999 ve 2011 yıllarına ait arazi kullanım haritaları CBS kullanılarak oluşturulmuştur (Şekil 4.9 ve Şekil 4.10). Alana ait arazi kullanımları verimli orman alanları, bozuk orman alanları, OT (Orman Toprağı), mera, kayalık, kumul, yerleşim ve ziraat alanları olarak sınıflandırılmıştır.

Şekil 4.9 Kastamonu ili Çatalzeytin ilçesi arazi kullanım durumu (1999)

Şekil 4.10 Kastamonu ili Çatalzeytin ilçesi arazi kullanım durumu (2011)

1999 yılı arazi kullanım verilerine göre; ilçe alanının %45,69'unun verimli orman alanları, %9,30'unun bozuk orman alanları, %8,20'sinin OT (Orman Toprağı) alanları, %3,49'unun mera alanları, %2,28'inin kayalık alanlar, %0,12'sinin kumul alanları %1,74'ünün yerleşim alanları ve %29,18'inin ise ziraat alanlarından oluştuğu tespit edilmiştir (Şekil 4.9).

2011 yılı arazi kullanım verilerine göre ise; ilçe alanının %64,29'unun verimli orman alanları, %7,75'inin bozuk orman alanları, %9,55'inin OT (Orman Toprağı) alanları, %0,99'unun mera alanları, %0,08'inin kayalık alanlar, %0,07'inin kumul alanları, %1,63'ünün yerleşim alanları ve %15,65'inin ise ziraat alanlarından oluştuğu tespit edilmiştir (Şekil 4.10).

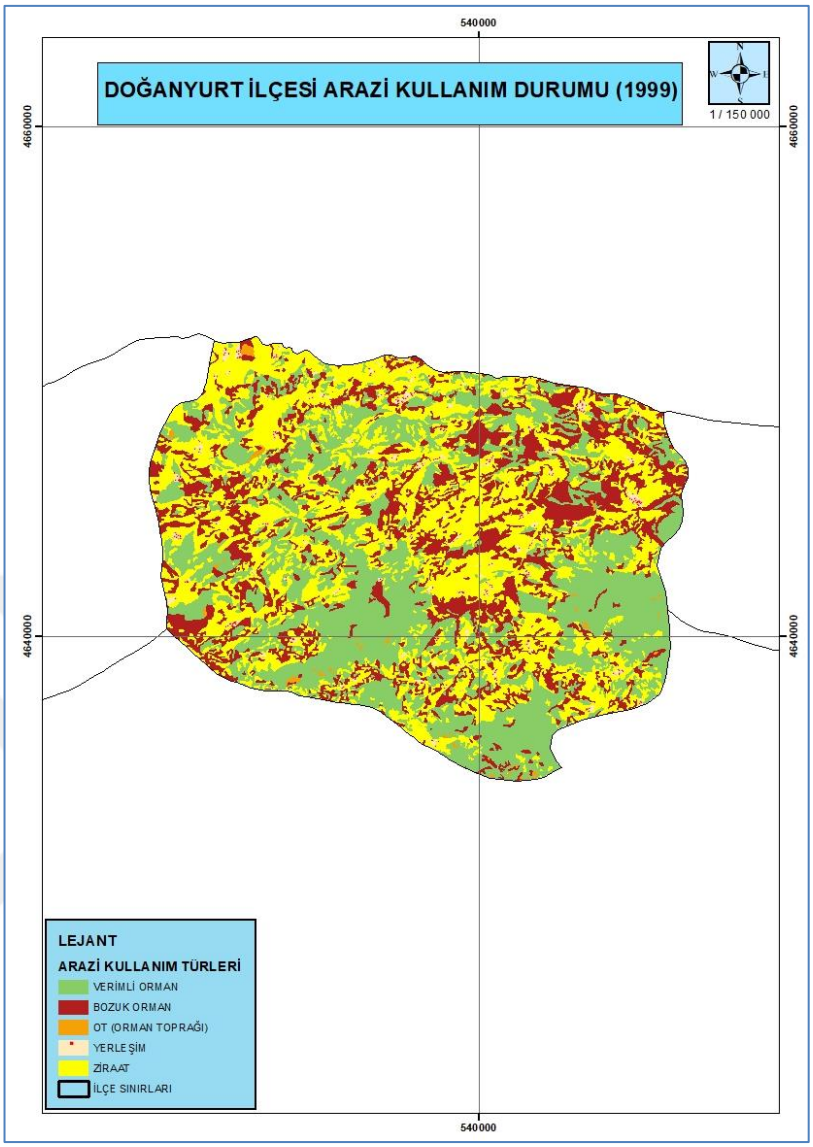
Tablo 4.6 Kastamonu ili Çatalzeytin ilçesi farklı arazi kullanımının mekansal değişimi (1999-2011)

	1999		2011		Değişim (%)
ARAZİ KULLANIMI	Alan (Ha)	Oran (%)	Alan (Ha)	Oran (%)	
VERİMLİ ORMAN	15573,69	45,69	21915,46	64,29	**40,72**
BOZUK ORMAN	3169,66	9,30	2642,38	7,75	**-16,64**
OT (ORMAN TOPRAĞI)	2795,07	8,20	3253,99	9,55	**16,42**
MERA	1190,78	3,49	335,97	0,99	**-71,79**
KAYALIK	776,22	2,28	25,87	0,08	**-96,67**
KUMUL	42,39	0,12	22,23	0,07	**-47,56**
YERLEŞİM	593,74	1,74	557,25	1,63	**-6,15**
ZİRAAT	9947,53	29,18	5335,96	15,65	**-46,36**
TOPLAM	**34089,08**	**100,00**	**34089,10**	**100,00**	

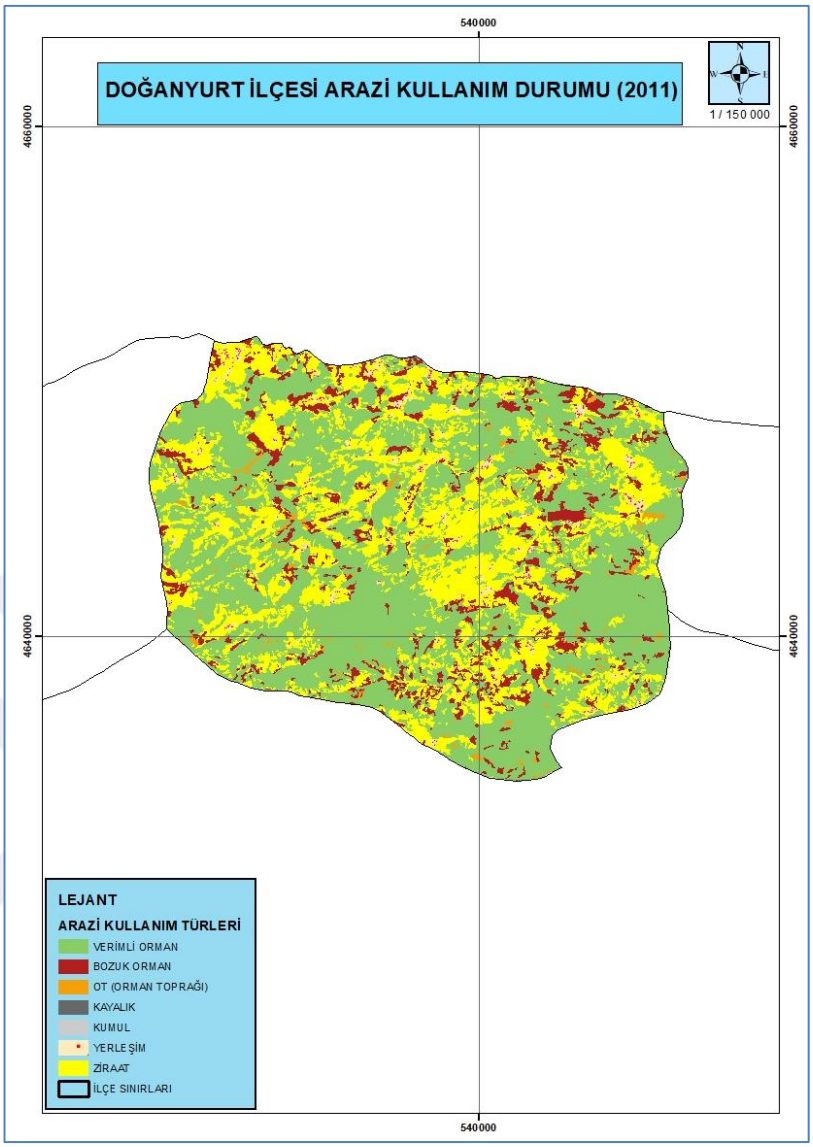
Elde edilen veriler incelendiğinde; Abana ilçesindeki arazi kullanımlarında 1999-2011 yılları arasında önemli değişikliklerin olduğu, bu değişimlerin ilçedeki verimli orman (%40,72), ve OT (%16,42) (Orman Toprağı) alanlarında artış gözlemlenirken, ziraat alanlarında (%-46,36), yerleşim alanlarında (%-6,15) ve bozuk orman alanlarında (%16,64), mera alanlarında (%-71,79), kayalık alanlarda (%-96,67) ve kumul alanlarında (%-47,56) önemli bir azalışın olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.6). Sonuçlar değerlendirildiğinde; ilçedeki ziraat ve bozuk orman alanlarının belirgin şekilde azaldığı, buna karşın orman alanlarının da belirgin şekilde artış gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca, bu peryot süresince bozuk orman alanlarının verimli ormanlık alanlarına dönüştüğü, diğer yandan göç nedeniyle terkedilen ziraat alanlarının da yine ormanlık alanlara dönüştüğü tespit edilmiştir.

4.2.5 Doğanyurt İlçesi Arazi Kullanım Değişimi

Kastamonu ili Doğanyurt ilçesi 1999 ve 2011 yıllarına ait arazi kullanım haritaları CBS kullanılarak oluşturulmuştur (Şekil 4.11 ve Şekil 4.12). Alana ait arazi kullanımları verimli orman alanları, bozuk orman alanları, OT (Orman Toprağı), kayalık, kumul, yerleşim ve ziraat alanları olarak sınıflandırılmıştır.

Şekil 4.11 Kastamonu ili Doğanyurt ilçesi arazi kullanım durumu (1999)

Şekil 4.12 Kastamonu ili Doğanyurt ilçesi arazi kullanım durumu (2011)

1999 yılı arazi kullanım verilerine göre; ilçe alanının %36,32'sinin verimli orman alanları, %22,95'inin bozuk orman alanları, %0,47'sinin OT (Orman Toprağı) alanları, %1,54'ünün yerleşim alanları ve %3,73'ünün ise ziraat alanlarından oluştuğu tespit edilmiştir (Şekil 4.11).

2011 yılı arazi kullanım verilerine göre ise; ilçe alanının %56,68'inin verimli orman alanları, %9,01'inin bozuk orman alanları, %1,08'inin OT (Orman Toprağı) alanları, %0,01'inin kayalık alanlar, %0,01'inin kumul alanları, %1,74'ünün yerleşim alanları ve %31,46'sının ise ziraat alanlarından oluştuğu tespit edilmiştir (Şekil 4.12).

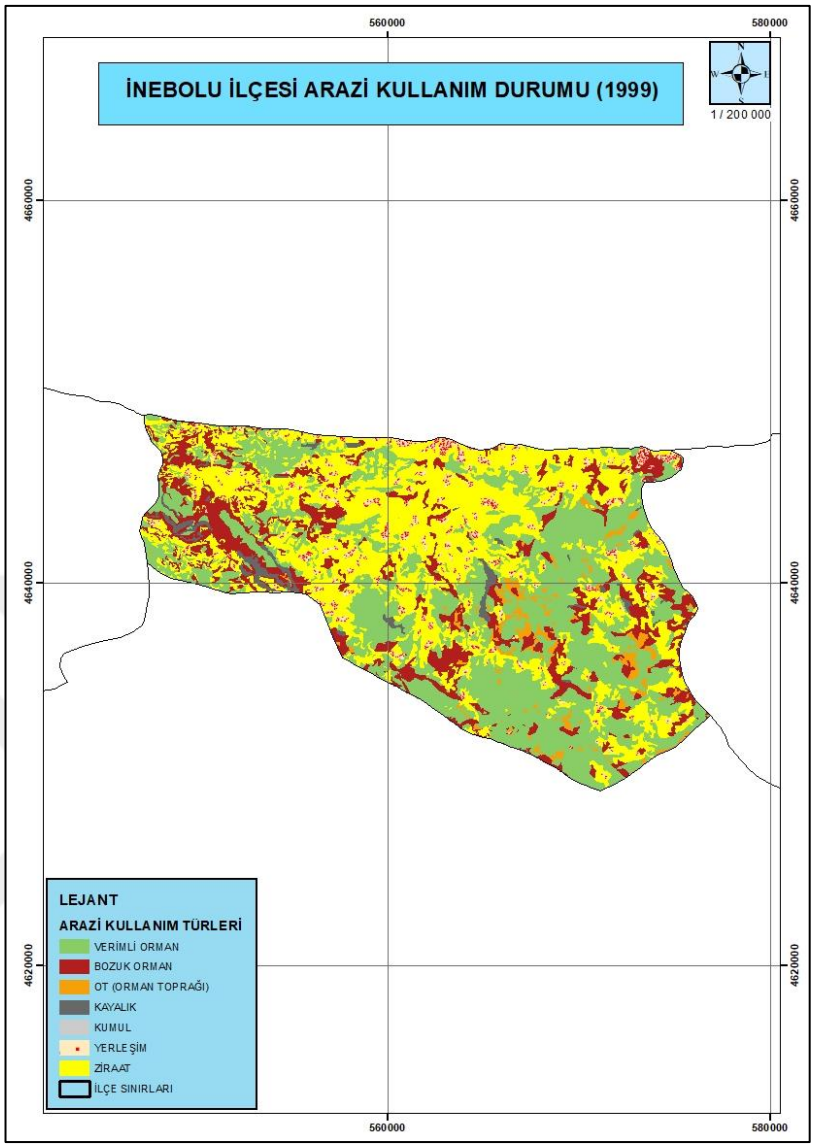
Tablo 4.7 Kastamonu ili Doğanyurt ilçesi farklı arazi kullanımının mekansal değişimi (1999-2011)

	1999		2011		Değişim (%)
ARAZİ KULLANIMI	Alan (Ha)	Oran (%)	Alan (Ha)	Oran (%)	
VERİMLİ ORMAN	9804,51	36,32	15300,08	56,68	**56,05**
BOZUK ORMAN	6193,95	22,95	2432,48	9,01	**-60,73**
OT (ORMAN TOPRAĞI)	126,57	0,47	292,38	1,08	**131,01**
KAYALIK	0,00	0,00	2,56	0,01	**100,00**
KUMUL	0,00	0,00	0,25	0,01	**100,00**
YERLEŞİM	414,44	1,54	471,67	1,74	**13,81**
ZİRAAT	10452,76	38,73	8492,80	31,46	**-18,75**
TOPLAM	**26992,23**	**100,00**	**26992,21**	**100,00**	**0,00**

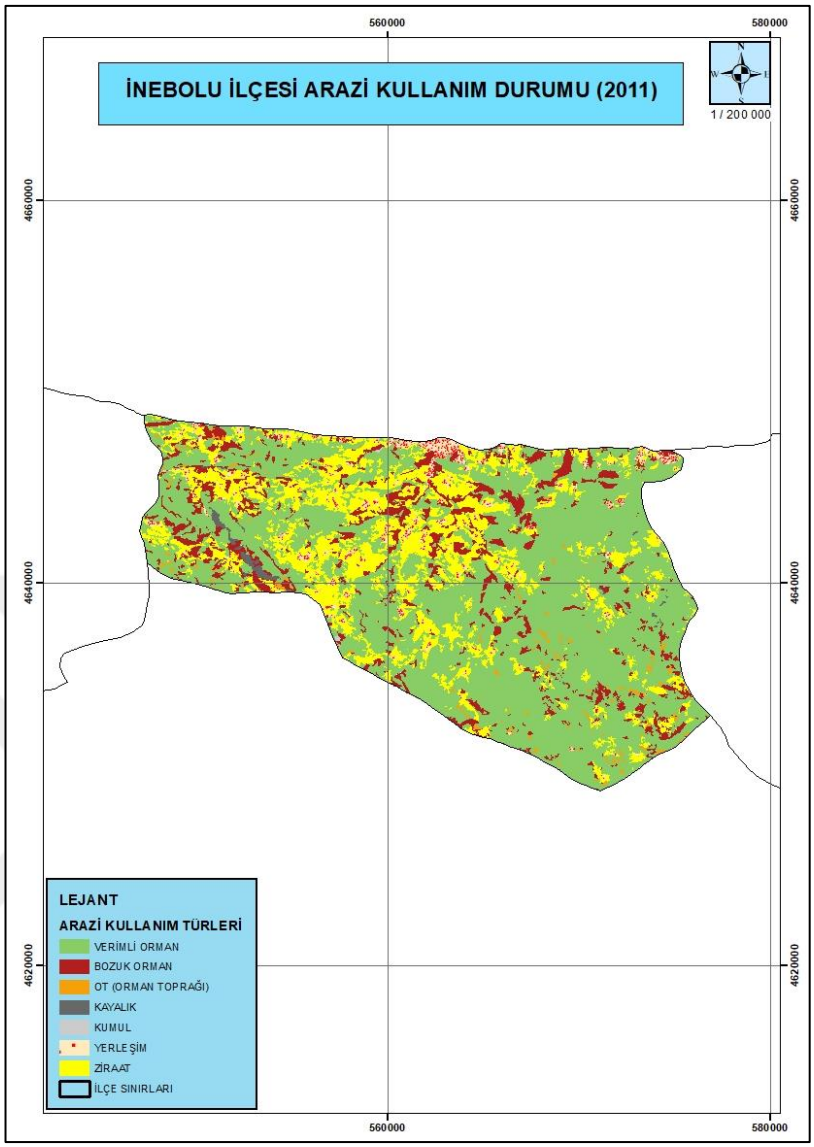
Elde edilen veriler incelendiğinde; Abana ilçesindeki arazi kullanımlarında 1999-2011 yılları arasında önemli değişikliklerin olduğu, bu değişimlerin ilçedeki verimli orman (%56,05), OT (%131,01) (Orman Toprağı) ve yerleşim alanlarında (%13,81) alanlarında artış gözlemlenirken, ziraat alanlarında (%-18,75) ve bozuk orman (%-60,73) alanlarında önemli bir azalışın olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.7). Sonuçlar değerlendirildiğinde; ilçedeki ziraat ve bozuk orman alanlarının belirgin şekilde azaldığı, buna karşın verimli orman alanlarının da belirgin şekilde artış gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca, bu peryot süresince bozuk orman alanlarının verimli ormanlık alanlarına dönüştüğü, diğer yandan göç nedeniyle terkedilen ziraat alanlarının da yine ormanlık alanlara dönüştüğü tespit edilmiştir.

4.2.6 İnebolu İlçesi Arazi Kullanım Değişimi

Kastamonu ili İnebolu ilçesi 1999 ve 2011 yıllarına ait arazi kullanım haritaları CBS kullanılarak oluşturulmuştur (Şekil 4.13 ve Şekil 4.14). Alana ait arazi kullanımları verimli orman alanları, bozuk orman alanları, OT (Orman Toprağı), kayalık, kumul, yerleşim ve ziraat alanları olarak sınıflandırılmıştır.

Şekil 4.13 Kastamonu ili İnebolu ilçesi arazi kullanım durumu (1999)

Şekil 4.14 Kastamonu ili İnebolu ilçesi arazi kullanım durumu (2011)

1999 yılı arazi kullanım verilerine göre; ilçe alanının %38,95'inin verimli orman alanları, %15,30'unun bozuk orman alanları, %2,65'inin OT (Orman Toprağı) alanları, %1,90'ının kayalık alanlar, %0,01'inin kumul alanları, %4,66'sının yerleşim alanları ve %36,54'ünün ise ziraat alanlarından oluştuğu tespit edilmiştir (Şekil 4.13).

2011 yılı arazi kullanım verilerine göre; ilçe alanının %63,21'inin verimli orman alanları, %10,57'sinin bozuk orman alanları, %1,12'sinin OT (Orman Toprağı) alanları, %0,52'sinin kayalık alanlar, %0,04'ünün kumul alanları, %3,42'sinin yerleşim alanları ve %21,13'ünün ise ziraat alanlarından oluştuğu tespit edilmiştir (Şekil 4.14).

Tablo 4.8 Kastamonu ili İnebolu ilçesi farklı arazi kullanımının mekansal değişimi (1999-2011)

	1999		2011		Değişim (%)
ARAZİ KULLANIMI	Alan (Ha)	Oran (%)	Alan (Ha)	Oran (%)	
VERİMLİ ORMAN	13811,40	38,95	22413,52	63,21	**62,28**
BOZUK ORMAN	5424,03	15,30	3748,18	10,57	**-30,90**
OT (ORMAN TOPRAĞI)	939,18	2,65	397,86	1,12	**-57,64**
KAYALIK	673,94	1,90	184,12	0,52	**-72,68**
KUMUL	0,40	0,01	12,69	0,04	**3051,48**
YERLEŞİM	1655,06	4,66	1212,28	3,42	**-26,75**
ZİRAAT	12956,33	36,54	7491,68	21,13	**-42,18**
TOPLAM	**35460,33**	**100,00**	**35460,33**	**100,00**	**0,00**

Elde edilen veriler incelendiğinde; Abana ilçesindeki arazi kullanımlarında 1999-2011 yılları arasında önemli değişikliklerin olduğu, bu değişimlerin ilçedeki verimli orman (%62,28) ve kumul alanlarında (%3051,48) alanlarında artış gözlemlenirken, ziraat alanlarında (%-42,18), bozuk orman alanlarında (%-30,90), OT (Orman Toprağı) (%-57,64) alanlarında, yerleşim alanlarında (%-26,75) ve kayalık alanlarda (%-72,68) önemli bir azalışın olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.8). Sonuçlar değerlendirildiğinde; ilçedeki ziraat, yerleşim, OT (Orman Toprağı) ve bozuk orman alanlarının belirgin şekilde azaldığı, buna karşın verimli orman alanlarının da belirgin şekilde artış gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca, bu peryot süresince bozuk orman alanlarının verimli ormanlık alanlarına dönüştüğü, diğer yandan göç nedeniyle terkedilen ziraat alanlarının da yine ormanlık alanlara dönüştüğü tespit edilmiştir.

4.3 Kastamonu İlçelerinden Göç ve Nüfus Değişimleri

Birçok akademisyen, Türkiye'de ormanlar açısından önemli bir konuma sahip olan ve aynı zamanda kırsal kesimde en düşük gelir düzeyine sahip olanların orman köylüleri olduğu konusunda hemfikirdir; ormandan yararlanırlar ve onu etkilerler. 1982 Anayasası'nda orman köylüleri, "ormanlarda ve ormanların bitişiğinde yaşayan köylerin sakinleri" olarak tanımlandı ve çok az gelir elde ettiler. Günümüzde orman nüfusu azaldıkça orman kullanımında da azalma görülmektedir. (Özden ve Buğday, 2015).

Kastamonu, Türkiye'nin en çok köyü olan illerinden biridir. Kastamonu'da 1.070 köy vardır ve bunların 1.016'sı orman köyüdür. Kastamonu bitki örtüsü açısından zengin bir bölgede yer almaktadır. Yaklaşık %59'luk bir alan ormanlarla kaplıdır. Bu bakımdan Kastamonu ormanlarının %11'i korunmakta ve %89'u baltalıktır. Kastamonu'nun kırsal nüfusunun yoğun göç nedeniyle azalması, Orman köylerinin çoğu orman arazilerinin çoğunlukla sarp olması nedeniyle orman köylerinin nüfusu azalmıştır. Köylerinin dışına göç etmelerine neden olan ekonomik koşulların kötü olması ve en çok göç veren köyler en düşük gelir düzeyindedir (Günşen, 2012).

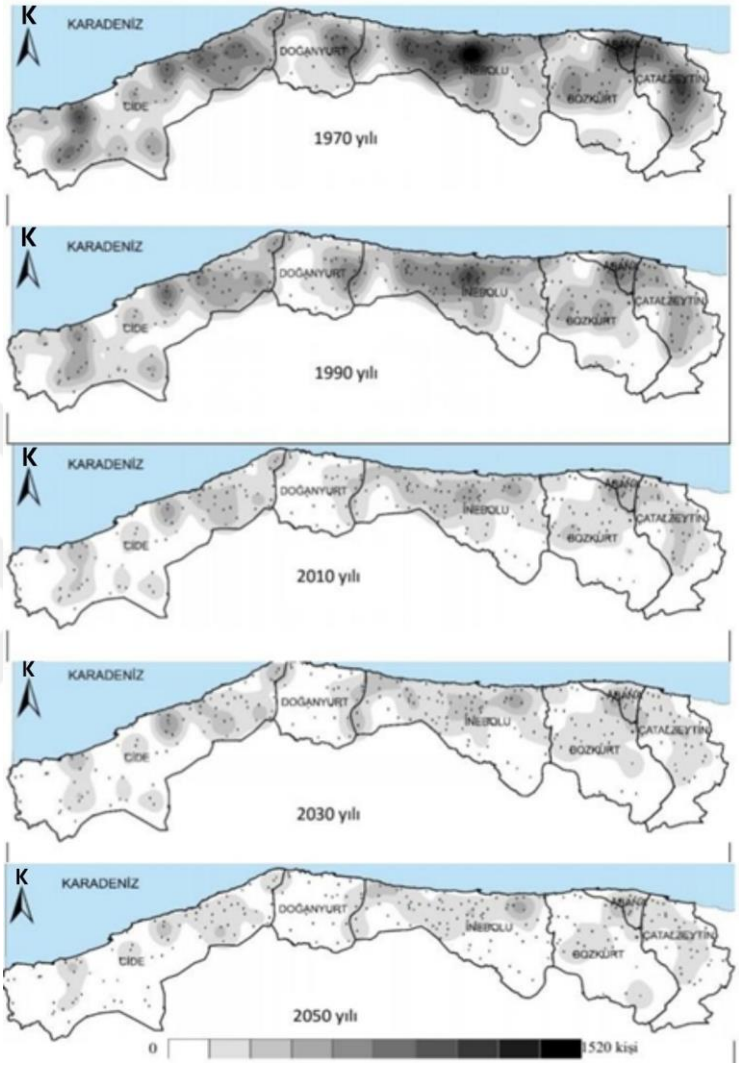
Kastamonu ili 1965-2013 yılları arasında kırsal nüfusunun yaklaşık yarısını kaybetmiş, orman köylerinin sadece %4,5'inde nüfus artışı olmuştur. %95,5 iken, nüfusu azalmıştır. Ayrıca orman köylerinin %43,13'ü %61-80 aralığında nüfus kaybetmiştir ve orman köylerindeki yamaçlar, yükseltiler bu göçe neden olan topografik faktörlerdir (Buğday ve Özden, 2017).

Kastamonu'dan göç edenlerin yaş dağılımı incelendiğinde göçmenlerin durumu. %30'u 5-19; %47'si 20-34; %14'ü 35-49; %5'i 50-64; %3'ü 65-79 ve %1'i 80 yaşında ve yaş üstü. Kastamonu'dan ağırlıklı olarak genç bireyler göç etmekte ve bireyin yaşı arttıkça göç azalma eğilimi göstermektedir. Genel olarak 5 ile 54 yaşları arasında Kastamonu'dan göç edenlerdir. İş arama/bulma ve atama gibi nedenlerle çoğunluğu erkektir. Öte yandan, Kastamonu'dan göç edenlerin tamamladıkları eğitim düzeyinin çoğunluğu ilkokul ve lise mezunudur. Göçmenlerin %45'inin işgücünden (işsiz) olmadığı ve %55'inin işgücünde olduğu açıktır (Günşen, 2012).

2008-2010 yılları arasında Kastamonu'nun verdiği göç, aldığı göçten fazla olmuş ve ilin nüfusu azalmıştır. Öte yandan Kastamonu'ya göç eden birey sayısında azalma olduğu görülmektedir.

Göçmenler İstanbul, Ankara, Kocaeli, Karabük, Sinop ve Samsun illerine göç etmişlerdir. Kastamonu, yoğun olarak göç ettiği illerden göç almaktadır. Kastamonu'ya göçün en önemli nedenlerinden biri bireylerin ya da ailelerin kalamaması gibi nedenlerle memlekete geri dönmesidir. İş alanlarının yoğun olduğu

Kastamonu'dan en fazla göçmen alan beş il vardır. İstanbul, Ankara, Karabük, Samsun, Sinop ve Kocaeli (Günşen, 2012).

Şekil 4.15 Orman köylerinin dağılımı ve orman köylü nüfusunun zamansal ve mekânsal değişimi

Yıllara göre nüfus artış hızındaki değişimler tahmin edilmiştir. CCOD'dan (KKOİ'nin). 1970, 1990 ve 2010 yıllarında orman köylüsü nüfusunun mekânsal boyutu ve 2030 ve 2050 yıllarında nüfus miktarları, üstel değişim oranı yöntemiyle tahmin edilmiştir.

İlçelerin kırsal kesimde yaşayan orman köylerindeki nüfusun mekânsal ve zamansal değişimleri incelendiğinde, birçok orman köyündeki nüfusun önümüzdeki yirmi ila kırk yıl içinde çok düşük seviyelere ineceği tahmin edilmektedir (Şekil 4.15).

Orman köylülerinin özellikle ormancılık alanında önemli bir işgücü olduğu düşünüldüğünde, kırdan kente göç hareketinin öncüleri erkeklerdir. Orman köylüleri, özellikle ormancılık açısından önemli bir işgücünü temsil etmektedir (Özden ve Buğday, 2015).

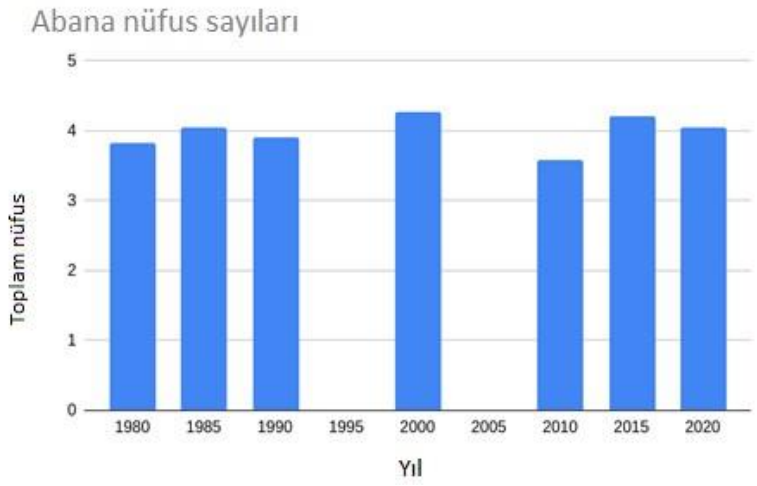
Bu haritalar, Kastamonu'nun ilçelerindeki orman köylerindeki nüfus düşüşünü açıkça göstermektedir. Dolayısıyla göç bu düşüşün en önemli nedenidir. Bu durum köylerde evlerin boşaltılmasına ve ekilmeyen tarım alanlarının artmasına neden olmaktadır.

4.4 İlçelere Ait Nüfus Değişimleri

4.4.1 Abana İlçesine Ait Nüfus Değişimleri

Tablo 4.9 Yıllara göre abana nüfus sayıları (TÜİK)

Yıl	Toplam nüfus	Erkek	Kadın
1980	3.821	1.799	2.022
1985	4.043	1.902	2.141
1990	3.914	1.849	2.065
1995	Veri yok	Veri yok	Veri yok
2000	4.273	2.126	2.147
2005	Veri yok	Veri yok	Veri yok
2010	3.583	1.778	1.805
2015	4.215	2.166	2.049
2020	4.049	2.091	1.958

Şekil 4.16 Abana'daki nüfus sayıları

Nüfus verileri genel olarak incelendiğinde Abana nüfusunun dalgalı bir seyir izlediği görülmektedir. Yüksek göç dalgası nedeniyle yaklaşık %23 gibi büyük bir nüfus kaybının olması dikkat çekicidir (Arslan, 2013).

4.4.2 Bozkurt İlçesine Ait Nüfus Değişimleri

Tablo 4.10 Yıllara göre Bozkurt'un nüfus sayıları

Yıl	Toplam nüfus	Erkek	Kadın
1980	14.686	6.620	8.066
1985	14.172	6.472	7.700
1990	12.221	5.579	6.642
1995	Veri yok	Veri yok	Veri yok
2000	10.159	4.914	5.245
2005	Veri yok	Veri yok	Veri yok
2010	5.074	2.559	2.515
2015	9.141	4.578	4.563
2020	9.620	4.873	4.747

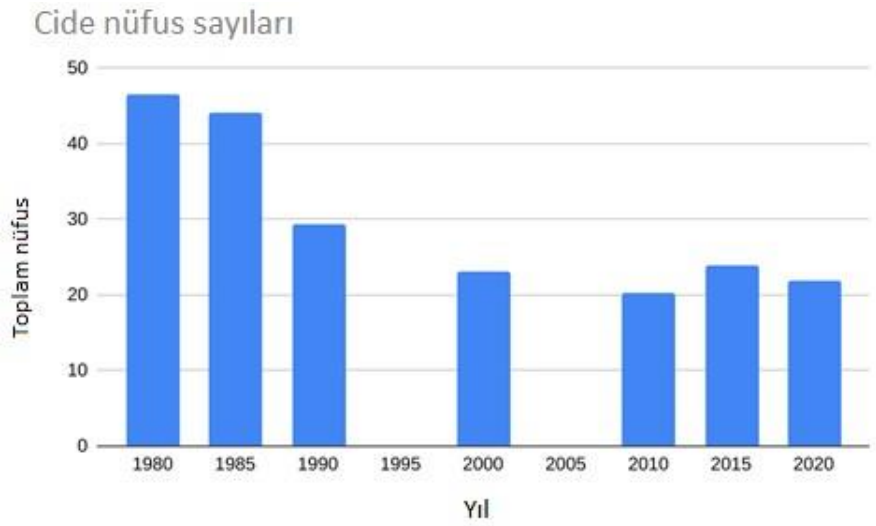
Şekil 4.17 Bozkurt'taki nüfus sayıları

Bozkurt sakinlerinin çoğu il dışına göç etmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Bozkurt'ta nüfus 1980'den 2010'a genel olarak azalma eğiliminde. Bölgedeki nüfusun azalmasının temel nedenleri göç ve düşük doğurganlık seviyeleri. 2010-2020'den itibaren Bozkurt nüfusunun bu dönemde bir miktar arttığı söylenebilir (Arslan ve Çetinel, 2013).

4.4.3 Cide İlçesine Ait Nüfus Değişimleri

Tablo 4.11 Yıllara göre Cide nüfus sayıları

Yıl	Toplam nüfus	Erkek	Kadın
1980	46.628	21.784	24.844
1985	44.099	20.796	23.303
1990	29.355	13.596	15.759
1995	Veri yok	Veri yok	Veri yok
2000	23.161	11.115	12.046
2005	Veri yok	Veri yok	Veri yok
2010	20.204	10.119	10.085
2015	23.838	12.020	11.818
2020	21.919	11.048	10.871

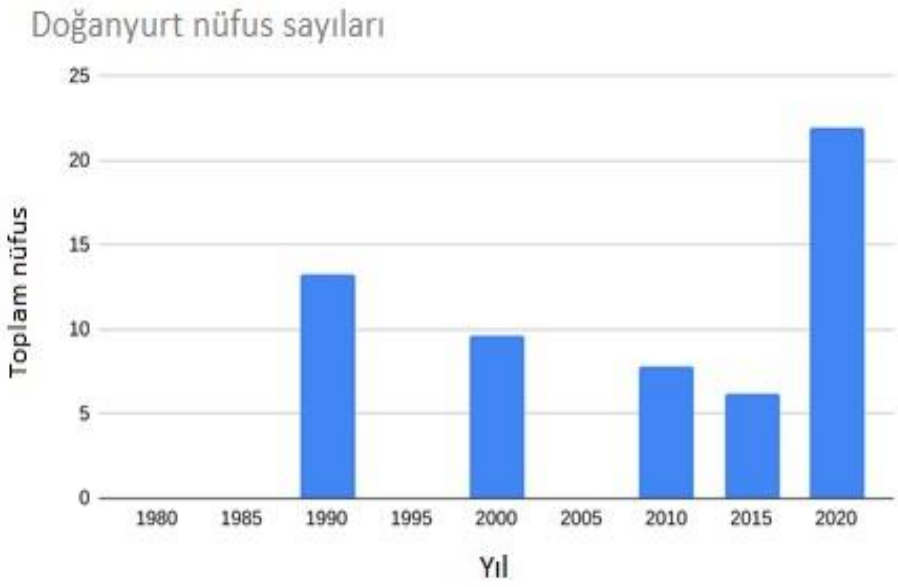
Şekil 4.18 Cide'nin yıllara göre nüfus sayıları

1985 yılına kadar nüfus artış eğilimi gösteren Cide'de 1990 yılında belirgin bir şekilde azalmaya başlamıştır. Nüfusun azalmasının temel nedeni Şenpazar'ın 1989 yılında Cide'den ayrılarak ilçe haline getirilmesidir. Şenpazar'ın ayrılmasından sonra Cide'de kırsal nüfus azalmıştır. Bölgedeki nüfus azalmasının diğer faktörleri, göç ve düşük doğurganlık seviyeleridir (Zeyrek, 2013).

4.4.4 Doğanyurt İlçesine Ait Nüfus Değişimleri

Tablo 4.12 Doğanyurt'un yıllara göre nüfus sayıları

Yıl	Toplam nüfus	Erkek	Kadın
1980	Veri yok	Veri yok	Veri yok
1985	Veri yok	Veri yok	Veri yok
1990	13.244	5.895	7.349
1995	Veri yok	Veri yok	Veri yok
2000	9.668	4.381	5.287
2005	Veri yok	Veri yok	Veri yok
2010	7.871	3.907	3.964
2015	6.209	3.061	3.148

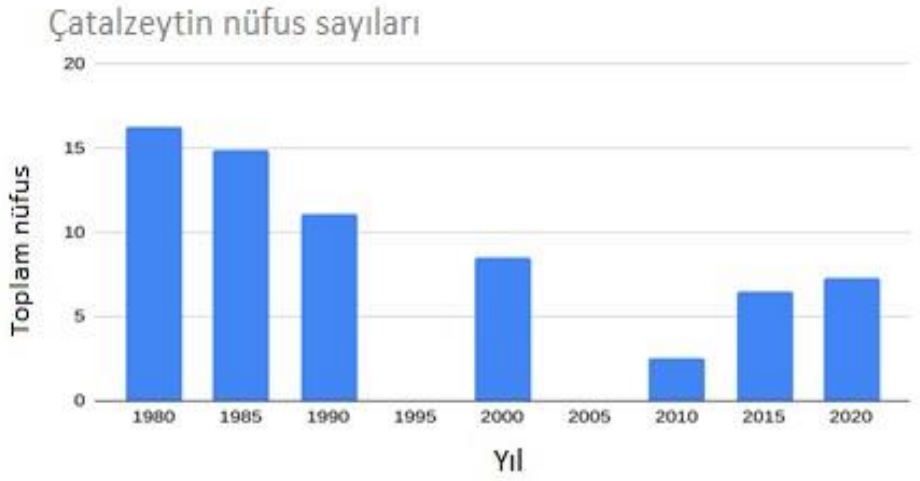
Şekil 4.19 Doğanyurt'un yıllara göre nüfus sayıları

Doğanyurt Eylül 1990'da ilçe oldu. Büyük şehirlere göç var. Nüfus her yıl azalmaktadır. Köylerdeki toprak yetersizliği, işsizlik, yaşam koşullarının zorluğu gibi sosyal ve ekonomik nedenlerle bazı illere yoğun bir göç yaşanıyor (Çetinel, 2013).

4.4.5 Çatalzeytin İlçesine Ait Nüfus Değişimleri

Tablo 4.13 Yıllara göre Çatalzeytin nüfus sayıları

Yıl	Toplam nüfus	Erkek	Kadın
1980	16.238	7.130	9.108
1985	14.896	6.478	8.418
1990	11.080	4.823	6.257
1995	Veri yok	Veri yok	Veri yok
2000	8.508	4.086	4.422
2005	Veri yok	Veri yok	Veri yok
2010	2.569	1.308	1.261
2015	6.504	3.167	3.337
2020	7.299	3.594	3.705

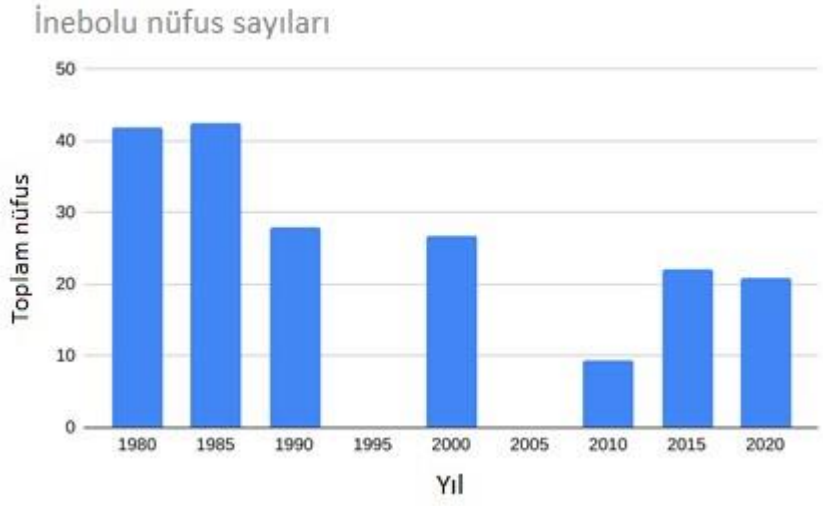
Şekil 4.20 Yıllara göre Çatalzeytin'deki nüfus sayıları

1990 yılından itibaren hızla azalmaya başlamıştır. Nedeni göçün artmasıdır (Ünal, 2013).

4.4.6 İnebolu İlçesine Ait Nüfus Değişimleri

Tablo 4.14 Yıllara göre İnebolu nüfus sayıları

Yıl	Toplam nüfus	Erkek	Kadın
1980	41.954	19.153	22.801
1985	4.533	19.215	23.318
1990	27.944	12.860	15.084
1995	Veri yok	Veri yok	Veri yok
2000	26.848	12.722	14.126
2005	Veri yok	Veri yok	Veri yok
2010	9.283	4.640	4.643
2015	22.144	11.196	10.948
2020	20.877	10.267	10.610

Şekil 4.21 İnebolu'daki nüfus sayıları

İnebolu'nun toplam nüfusundaki değişimler, Kastamonu, İnebolu'da nüfus 1985 yılına kadar artma eğilimindeyken, 1990 yılında azalmaya başlamıştır. Düşüşün en büyük nedeni. Genel olarak, göç ve düşük doğurganlık seviyelerinin olmasıdır (Keser, 2013).

4.4.7 Çalışma Alanı Nüfusunun Yaş ve Cinsiyet Dağılımı

Tablo 4.15 1985 yılı nüfusun yaş dağılımı (TÜİK, 2021)

	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Abana	0-14	556	588	1.144
	15-39	693	739	1.432
	40-64	456	538	994
	65 ve üzeri	189	271	460
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Bozkurt	0-14	2.626	2.480	5.106
	15-39	1.764	2.622	4.386
	40-64	1.638	1.775	3.413
	65 ve üzeri	583	671	1.254
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Cide	0-14	8.743	8.667	17.410
	15-39	5.618	7.755	13.373
	40-64	4.699	5.033	9.732
	65 ve üzeri	1.698	1.821	3.519

Tablo 4.15'in devamı

	Yaş kategorileri	Erkek	Kadın	Toplam
Doğanyurt	0-14	Veri yok	Veri yok	Veri yok
	15-39	Veri yok	Veri yok	Veri yok
	40-64	Veri yok	Veri yok	Veri yok
	65 ve üzeri	Veri yok	Veri yok	Veri yok
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Çatalzeytin	0-14	2.754	2.977	5.731
	15-39	1.597	2.742	4.339
	40-64	1.502	1.944	3.446
	65 ve üzeri	606	739	1.345
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
İnebolu	0-14	8.635	8.904	17.539
	15-39	5.030	8.073	13.103
	40-64	4.071	4.744	8.815
	65 ve üzeri	1.454	1.567	3.021

Çalışma alanı 1985 yılı nüfusunun yaş ve cinsiyet dağılımları Tablo 4.15'te açıklanmıştır.

Nüfus piramidinin temelini oluşturan küçük yaş grubunda (14-0) bir artış, sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesine bağlı ölüm oranının düşük olması nedeniyle diğer yaş gruplarında azalma (15-39), (40-64) çünkü onlar en çok göç edebilen ve hareket edebilen gruplardır ve en çok göç eden oldukları için erkek sayısı kadın sayısından azdır. Piramidin tepesinin darlığına gelince (eski grup +65), son nesillerdeki yüksek ölümün kanıtıdır.

Tablo 4.16 1990 yılı nüfusun yaş dağılımı (Genel Nüfus Sayımı Sonuçları, 1990)

	Yaş kategorileri	Erkek	Kadın	Toplam
Abana	0-14	527	536	1.063
	15-39	678	716	1.394
	40-64	477	545	1,022
	65 ve üstü	162	267	429

Tablo 4.16'nın devamı

	Yaş kategorileri	Erkek	Kadın	Toplam
Bozkurt	0-14	1.832	1.950	3.782
	15-39	1.619	2.240	3.859
	40-64	1.544	1.739	3.283
	65 ve üstü	577	703	1.280
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Cide	0-14	5.043	5.111	10.154
	15-39	3.676	5.127	8.803
	40-64	3.581	4.007	7.588
	65 ve üstü	1.286	1.507	2.811
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Doğanyurt	0-14	3.013	3.116	6.129
	15-39	1.368	2.543	3.911
	40-64	1.203	1.353	2.556
	65 ve üstü	307	336	643
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Çatalzeytin	0-14	1.684	1.875	3.559
	15-39	1.231	2.015	3.246
	40-64	1.351	1.647	2.998
	65 ve üstü	550	709	1.259
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Inebolu	0-14	5.067	5.090	10.157
	15-39	3.835	5.369	9.204
	40-64	Veri yok	Veri yok	Veri yok
	65 ve üstü	1.009	1.234	2.243

Çalışma alanı 1990 yılı nüfusunun yaş ve cinsiyet dağılımları Tablo 4.16'da açıklanmıştır.

Küçük yaş grubu (0-14) sağlık hizmetleri nedeniyle hala neredeyse sabittir. Ancak üretici gruplar (39-15), (40-64) ve göç edebilenler ve taşınabilenlerin sayısı azalmakta ve erkeklerin sayısı kadınların sayısının altında kalmaktadır. (Yaşlı grup +65) ise yüksek ölüm oranı nedeniyle azalmaktadır.

Tablo 4.17 2000 yılı nüfusun yaş dağılımı (GNS, 2000)

	Yaş kategorileri	Erkek	Kadın	Toplam
Abana	0-14	435	399	834
	15-39	747	743	1.490
	40-64	680	651	1.331
	65 ve üstü	264	354	618
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Bozkurt	0-14	962	979	1.941
	15-39	1.607	1.710	3.317
	40-64	1.490	1.609	3.099
	65 ve üstü	853	947	1.800
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Cide	0-14	2.780	2.736	5.516
	15-39	3.183	3.694	6.877
	40-64	3.227	3.523	6.750
	65 ve üstü	1.923	2.090	4.013
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Doğanyurt	0-14	1.831	1.903	3.734
	15-39	1.134	1.903	3.037
	40-64	941	1.062	2.003
	65 ve üstü	474	418	892
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Çatalzeytin	0-14	904	849	1.753
	15-39	1.211	1.304	2.515
	40-64	1.241	1.346	2.587
	65 ve üstü	728	923	1.651
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
İnebolu	0-14	3.893	3.894	7.787
	15-39	4.326	5.066	9.392
	40-64	2.917	3.347	6.264
	65 ve üstü	1.584	1.817	3.401

Çalışma alanı 2000 yılı nüfusunun yaş ve cinsiyet dağılımları Tablo 4.17'de açıklanmıştır.

Genel olarak: Küçük yaş grubu sayısı arttı (0-14) ve bunun nedeni özellikle doğumlar arasındaki ölüm oranlarının düşük olması ve doğurganlık hızının yüksek olmasıdır. Üretken ve hareketli yaş gruplarına (39-15), (69-40) gelince, boyları ile ayırt edildiler ve normu kırdılar. Ve yaşla birlikte, yaşlı grupta olduğu gibi göç azalma eğilimindedir (65+).

Tablo 4.18 2015 yılı nüfusun yaş dağılımı (GNS, 2015)

	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Abana	0-14	291	259	550
	15-39	691	553	1.244
	40-64	778	751	1.529
	65 ve üstü	406	486	892
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Bozkurt	0-14	697	580	1.277
	15-39	1.335	1.205	2.540
	40-64	1.554	1.643	3.197
	65 ve üstü	992	1.135	2.127
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Cide	0-14	1.764	1.729	3.493
	15-39	3.539	3.149	6.688
	40-64	4.175	4.030	8.205
	65 ve üstü	2.542	2.910	5.452
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Doğanyurt	0-14	583	552	1.135
	15-39	991	1.081	2.072
	40-64	975	984	1.959
	65 ve üstü	512	531	1.043
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Çatalzeytin	0-14	441	382	823
	15-39	831	876	1.707
	40-64	1.057	1.069	2.126
	65 ve üstü	838	1.010	1.848

Tablo 4.18'in devamı

	Yaş kategorileri	Erkek	Kadın	Toplam
İnebolu	0-14	2.097	2.051	4.148
	15-39	4.372	3.713	8.085
	40-64	3.122	3.216	6.338
	65 ve üstü	1.605	1.968	3.573

Çalışma alanı 2015 yılı nüfusunun yaş ve cinsiyet dağılımları Tablo 4.18'de açıklanmıştır.

Kategoriler neredeyse sabit olduğu için 2000 nüfus sayımı ile 2015 nüfus sayımındaki nüfus sayıları arasında önemli bir fark yoktur. Küçük yaş grubu (14-0) kategorisinin doğurganlık düzeyinin düşük olması ve küçük aile fikrinin baskın olması nedeniyle daralması dışındadır.

Tablo 4.19 2020 yılı nüfusun yaş dağılımı (GNS, 2020)

	Yaş kategorileri	Erkek	Kadın	Toplam
Abana	0-14	262	240	502
	15-39	640	465	1.105
	40-64	732	732	1464
	65 ve üstü	369	426	795
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Bozkurt	0-14	660	583	1.243
	15-39	1.378	1.136	2.514
	40-64	1682	1.693	3.375
	65 ve üstü	976	1.112	2.088
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Cide	0-14	1.479	1.399	2.878
	15-39	2.935	2.626	5.561
	40-64	3.802	3.581	7.383
	65 ve üstü	2.321	2.628	4.949
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Doğanyurt	0-14	394	376	770
	15-39	865	795	1.660
	40-64	1.017	1.002	2.019
	65 ve üstü	Veri yok	Veri yok	1.189

Tablo 4.19’un devamı

	Yaş kategorileri	Erkek	Kadın	Toplam
Çatalzeytin	0-14	419	333	752
	15-39	973	1.086	2.059
	40-64	1.221	1.141	2.362
	65 ve üstü	798	941	1.739
	Yaş kategorileri	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
İnebolu	0-14	1.760	1.763	3.523
	15-39	3.569	3.372	6.941
	40-64	3.194	3.270	6.464
	65 ve üstü	1.458	1.799	3.257

Çalışma alanı 2020 yılı nüfusunun yaş ve cinsiyet dağılımları Tablo 4.19’da açıklanmıştır.

Küçük yaş grubu (14-0) kategorisinde azalma olarak nitelendirilmiştir. Üretken yaş grupları ise (15-39), (69-40) ise göç ve hareket nedeniyle azalma eğilimindedir. Yaşın ilerlemesiyle (+65) göçmenler geri dönmekte ve yaşlı sakinlerin bir kısmı hiç göç etmemiş durumdadır. Ayrıca Kastamonu'nun tüm yaş gruplarında nüfus sayılarını arttıran çok sayıda göçmen aldığını da gözden kaçırmamak gerekir.

4.5 Veri Analizi

Kastamonu'nun Karadeniz kıyısına komşu 6 ilçesini karşılaştırmak için Nüfus piramitleri çizilmiştir (Şekil 4.26). Kastamonu'daki ilçelerin yaş gruplarına ve cinsiyete göre demografik dalgalanmaları nüfus piramitleri kullanılarak ortaya konmuştur.

4.5.1 İlk Hipotez

Ortalama göçmen sayısı belirlendi, bunlardan 1809'u (%22) 0-14 yaş grubu için 4384 (%53 (15-39 yaş grubu için belirlendi), 40-64 için 1905 (%23) ve 40-64 yaş grubu için 124 (%2) 65 ve üzeri grup için (Şekil 4.27).

15-39 yaş grubu için en yüksek göç yüzdesi (ortalama %60) 2020 yılında 217,34±520,28). En düşük yüzde 65 ve üzeri yaş grubunda iken, 1990 yılında ortalama (212,78±109,59) idi.

Öte yandan, Kastamonu ilçelerinden gelen ortalama göçmen sayısı üzerinden ve yaş gruplarında önemli farklılıklar olduğu görülmektedir (p=0,000).

Ayrıca diğer gruplara göre daha yüksek ortalamaya sahip 15-39 yaş arası büyük gruplar da bulunmaktadır.

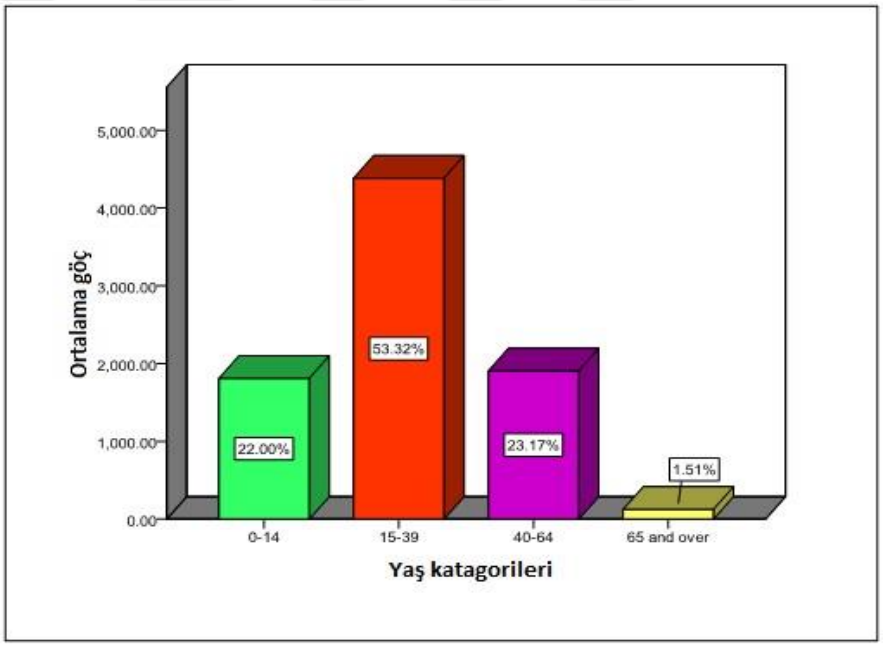
Bu, çalışma çağındaki gençlik grubundan (15-39) çalışma alanından gelen göçmenlerin, göçe karşı en savunmasız yaş grupları olduğu hipotezinin kabul edilmesi anlamına gelmektedir (Tablo 4.20).

Tablo 4.20 Yaş gruplarına göre göç testi karşılaştırması

Yıllar	Yaş grupları	Ortalama ± S.D	Yüzde	Ki-kare	P-Değeri
1980	0-14	240,02 ± 134,52	17%	1.796,26	0,000
	15-39	759,55 ± 360,86	54%		
	40-64	328,56 ± 167,28	24%		
	65 ve üstü	87,53 ± 40,39	5%		
1985	0-14	387,24 ± 240,51	16%	3.745,72	0,000
	15-39	1541,45 ± 874,11	58%		
	40-64	580,26 ± 340,49	23%		
	65 ve üstü	92,175 ± 51,99	3%		
1990	0-14	2.778,59 ± 1.249,53	19%	1.566,67	0,000
	15-39	7.238,95 ± 2.885,58	58%		
	40-64	3.133,59 ± 1.350,41	24%		
	65 ve üstü	212,78 ± 109,59	2%		
2000	0-14	156,55 ± 69,79	11%	4.070,41	0,000
	15-39	895,81 ± 367,56	58%		
	40-64	409,72 ± 179,11	26%		
	65 ve üstü	72,60 ± 33,21	5%		

Tablo 4.20'nin devamı.

2015	0-14	394,84 ± 254,36	15%	2.154,25	0,000
	15-39	1.750,90 ± 1.100,07	59%		
	40-64	591,52 ± 363,61	23%		
	65 ve üstü	47,65 ± 16,31	3%		
2020	0-14	105,29 ± 30,06	13%	2.670,70	0,000
	15-39	520,28 ± 217,34	60%		
	40-64	196,20 ± 67,28	23%		
	65 ve üstü	36,78 ± 14,65	4%		
Toplam	0-14	1.808,78 ± 1.564,14	22%	11.628,690	0,000
	15-39	4.383,93 ± 3.722,50	53%		
	40-64	1.905,43 ± 1.676,99	23%		
	65 ve üstü	124,22 ± 101,62	2%		

Şekil 4.22 Kastamonu ilçelerinin yaş gruplarına göre göç sayıları

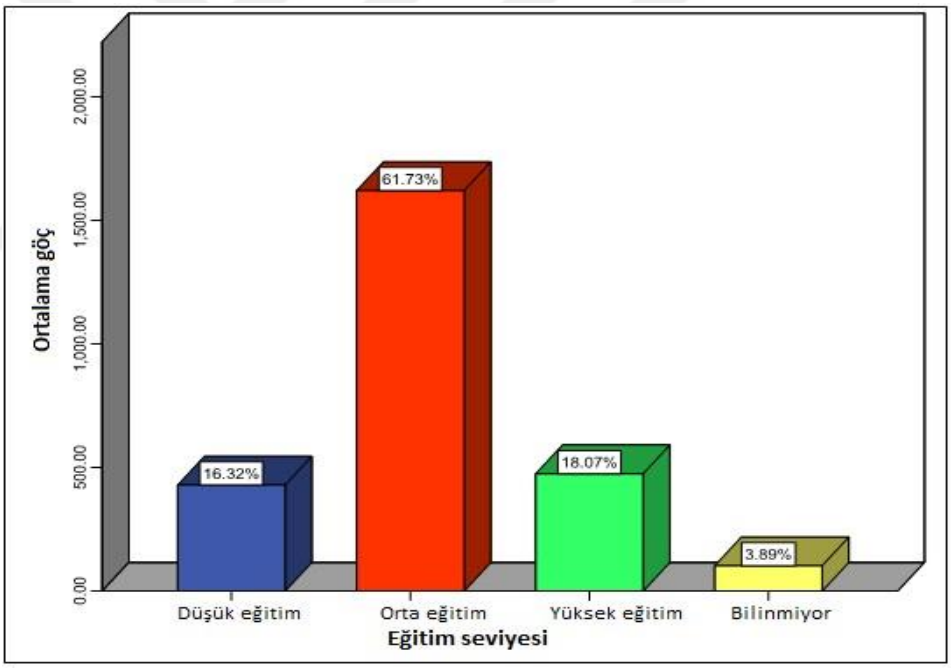
4.5.2 İkinci Hipotez

Göçmenlerin çoğunluğunun düşük eğitim düzeyi olma olasılığı daha yüksektir. Eğitim seviyeleri yükseldikçe kırsal alanların dışındaki beklentiler de artmaktadır. Eğitim aynı zamanda göçün amaçlarından biridir ve göçte önemli rol oynar. Bazen nüfus şehir ve şehir merkezlerinde eğitimlerine devam etmek için kayar. Şekil 4.28 göçmen sayısının eğitim düzeyine göre dağılımını göstermektedir.

Ayrıca, bunların yaklaşık %61,7'si ortaokul veya meslek okulu dengi (orta eğitim) tamamlamış olup, yaklaşık %18,07'si Yüksek öğrenim ile iş bulmak için göç etmiş olmaları mümkündür. Öte yandan, düşük eğitimli kişiler toplam göçmen sayısının yaklaşık yüzde 16,32'sini oluşturmaktadır.

Geriye kalan yüzde ise eğitim düzeyleri bilinmeyen göçmenlerin sayısını ifade etmektedir. Tablo 4.25'e göre göçmen sayısı ile eğitim düzeyi arasında yüksek düzeyde anlamlılık vardı (P = 0,000). Ayrıca orta eğitimli göçmenlerin sayısı da yaklaşık 3.328,50 gibi yüksek bir ortalamaya sahiptir.

Bu bulgu, göçmenlerin düşük eğitim düzeyine sahip olduğu fikrini desteklememektedir.

Şekil 4.23 Göçmen sayısının eğitim düzeyine göre dağılımı

Tablo 4.21 Eğitim düzeyine göre göç testi karşılaştırması

Eğitim seviyesi	N	Ortalama Sıra	Ki-kare	P-Değeri
Düşük eğitim	1248	889,00	3.670,904	0,000
Orta eğitim	1620	3.328,50		
Yüksek eğitim	1167	1.757,51		
Bilinmiyor	102	98,50		

4.5.3 Üçüncü Hipotez

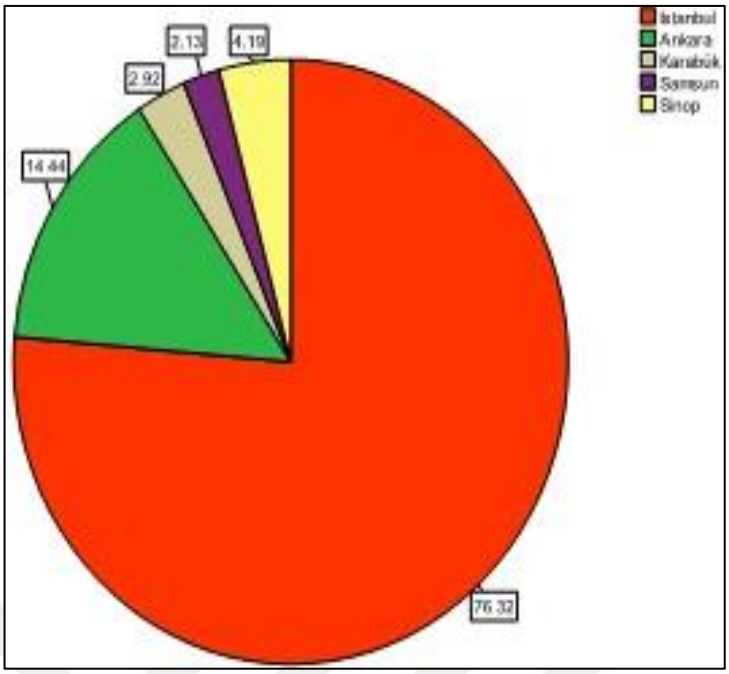
Kastamonu ilçelerinden gelen göçmenlerin farklı illere dağılımını göstermektedir (Şekil 4.26)

İstanbul, 2008'den 2020'ye kadar göçmenlerin yüzde 76,32'sini çekti. Bu arada Ankara, göçmenlerin yüzde 14,44'ünü çekti. Göçmenlerin yaklaşık %4,2'si Sinop'a yerleşmeyi tercih etti Samsun'da yaşamayı seçen Kastamonu ilçelerinden gelen göçmenlerin en düşük oranı %2,13 oldu. Ancak göçmenlerin %2,92'si Karabük'e gitti.

Tablo 4.26'ya göre göçmen sayısı ile iller arasında yüksek bir ilişki vardı (P = 0,001).

Ayrıca İstanbul, 21 civarında diğer illere göre en yüksek ortalama göçmen sıralamasına sahiptir. Verilerden, İstanbul ve Ankara'nın Kastamonu ilçelerinden gelen göçmenlerin en fazla kabul edildiği bölgelerin olduğu sonucunu çıkarabiliriz.

Dolayısıyla bu sonuç hipotezimizle tutarlıdır.

Şekil 4.24 Kastamonu ilçelerinden gelen göçmenlerin farklı illere göre dağılımı

Tablo 4.22 Göçmenlik testinin beş şehre göre karşılaştırması

Şehir	Ortalama ± S.D	Ortalama Sıra	Ki-kare	P-Değeri
Istanbul	6.675,40 ± 432,37	21,00		
Ankara	126,3 ± 216,86	16,00		
Karabük	255,20 ± 167,52	6,20	17,79	0,001
Samsun	310,67 ± 100,76	6,67		
Sinop	366,20 ± 50,37	8,00		

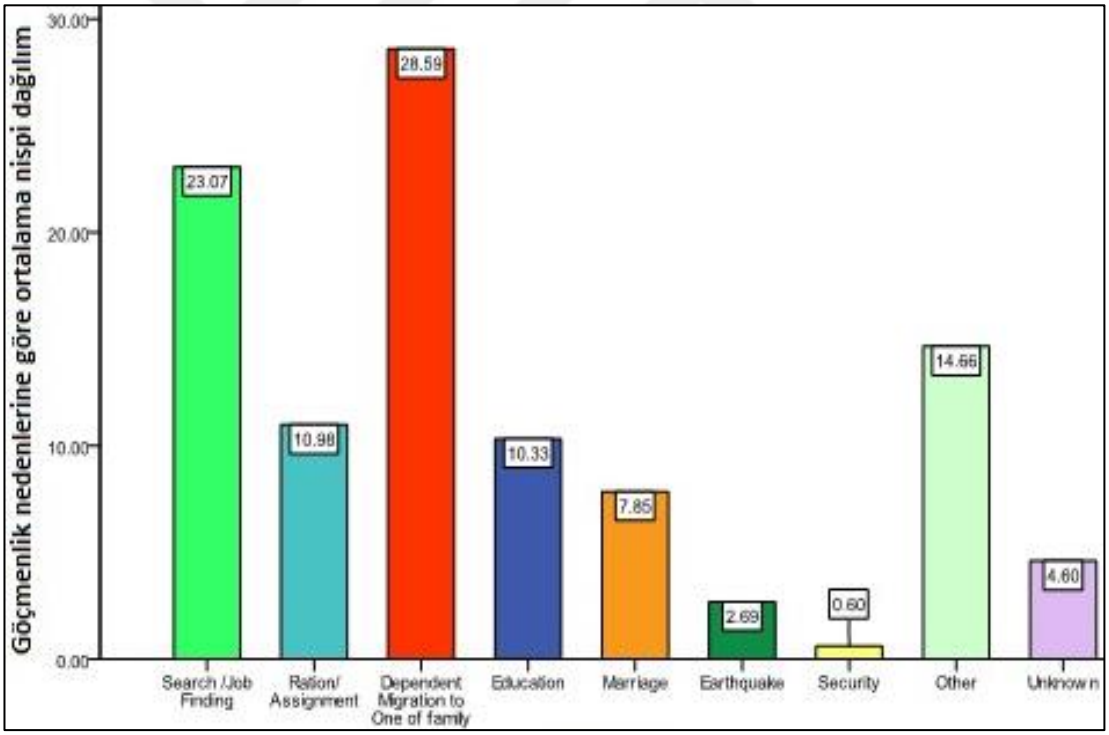
4.5.4 Dördüncü Hipotez

Göç etme kararını bazen birey verir, bazen de aile göç etme kararını verir. Çünkü şehirler-akrabaların nüfusu, yeni gelenlere göç edilen şehrin uygunluğu ve çalışma koşulları hakkında tavsiyelerde bulunmak için daha iyi bir konumdaydı. İlk kez 2.000 nüfus sayımında illere göç edenlere göç nedenleri sorulmuştur. Göçmenlik durumlarını belirlemek için hareketlerinin nedenleri kullanıldı. Göçmen sayılarının göç nedenlerine göre göreli dağılımı Şekil 4.30'da gösterilmektedir. Hane halkı fertlerinden birine bağımlı göç, (%29) tarafından önemli bir göç nedenidir.

Bölgedeki işsizliğin, nüfusun kötü yaşam koşullarına bağlı olarak %23 oranında göçe neden olduğu belirtildi ve tayin (%11) göçün nedenlerinden biridir. Eğitim (%10,33), güvenlik, en düşük yüzdeyle (%0,60) göçün nihai nedeniydi. Tablo 4.23'e göre, orantılı göçmen sayısı ile göç nedenleri arasında güçlü bir ilişki vardı (P = 0,000).

Ayrıca, diğer nedenlerle karşılaştırıldığında, bir aileden birine bağımlı göç, 828.09 ile en yüksek ortalama göçmen sırasına sahipti. Hane halkı üyelerinden birine bağlı olan göç önemli bir göç nedenidir. Göçmenler genellikle ya evlilik, iş aramak ya da eğitimlerine devam etmek amacıyla akrabalarına katılırlar.

Bu sonuç, göçün temel nedeninin ilçelerrin kırsal kesimlerinde geçim kaynaklarının olmaması ve yoksulluğun yansıttığı ekonomik bileşen olduğunu belirten hipotezimizle çelişmektedir.

Şekil 4.25 Göçmen sayılarının göç nedenlerine göre göreli dağılımı

Tablo 4.23 Göç nedenlerine göre göçmenlerin göreli dağılımı testi

Sebepler	N	Ortalama Sıra	Ki-kare	P-Değeri
İş Arama /İş Bulma	229	685,7		
Rotasyon/ Tayin	109	267,74		
Aileden Birine Bağımlı Göç	286	828,09	825,740	0,000
Eğitim	103	289,61		
Evlilik	79	134,79		
Deprem	27	26,26		
Güvenlik	4	7,75		
Diğer	147	407,23		
Bilinmiyor	46	164,67		

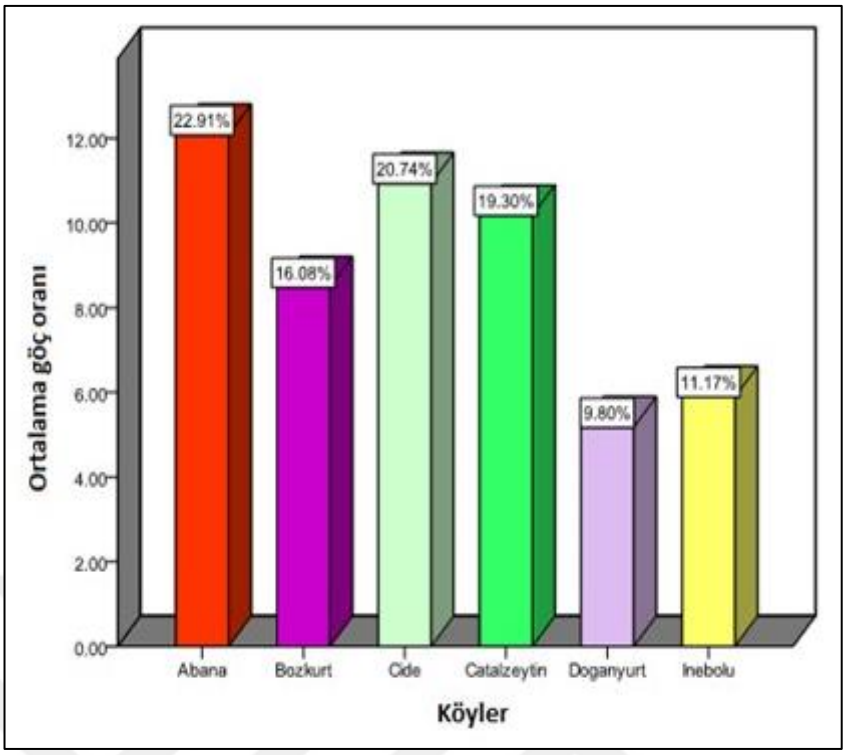
4.5.5 Beşinci Hipotez

1980-2020 yılları arasında Kastamonu ilçelerinden göç oranlarının dağılımı Şekil 4.31'de gösterilmektedir.

Abana yüzde 22,9 ile en yüksek göç oranına sahiptir. Cide ilçesi yüzde 20,7 ile ikinci en yüksek göç oranına sahiptir. Doğanyurt ise %9,8 ile en düşük göç hızına sahip olan il olurken, ikinci en düşük oran %11,2 olan İnebolu'ya kıyasla en düşük göç veren il oldu. Tablo 4.24'e göre, orantılı göçmen sayısı ile ilçeler arasında korelasyon tespit edilmiştir (P= 0,041).

Ayrıca diğer ilçelerle karşılaştırıldığında Abana'da en yüksek ortalama göçmen oranı 18,00 civarında, en düşük ortalama göçmen oranı ise 6,00 civarında Doğanyurt'ta gerçekleşmiştir.

Bu bulgu Abana'nın en yüksek göç oranlarına sahip olduğu, İnebolu'nun ise en düşük göç oranlarına sahip olmadığı tahminimizi desteklemektedir.

Şekil 4.26 Kastamonu'nun ilçelerine göre göç oranı dağılımı

Tablo 4.24 İlçelere göre göç oranı dağılımı testi

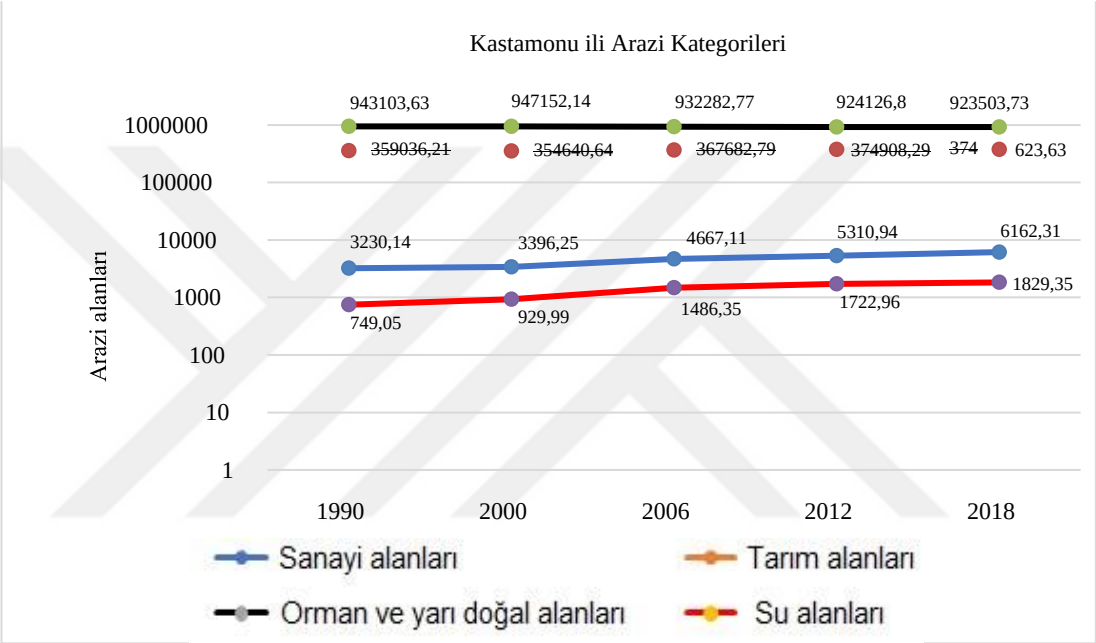
İlçeler	N	Ortalama sıra	Ki-Kare	P-Değeri
Abana	6	18,00	10,150	0,041
Bozkurt	6	13,00		
Cide	6	14,75		
Çatalzeytin	6	16,50		
Doğanyurt	6	6,00		
İnebolu	6	6,75		

4.6 Nüfus Değişiklikleri ve Arazi Kullanımı Arasındaki İlişki

Bu bölümde, göç ve nüfus değişimleri arasındaki ilişkiyi ve bunun arazi kullanımı üzerindeki etkisini araştırmak için istatistiksel analizler sunuyoruz. Araştırmada Kastamonu ili ilçelerinde göç nedeniyle nüfus sayısında azalma olduğu sonucuna vardığımız için, arazi kullanımında değişiklik olup olmadığını görmek için Çift Yönlü ANOVA testi yapılmıştır.

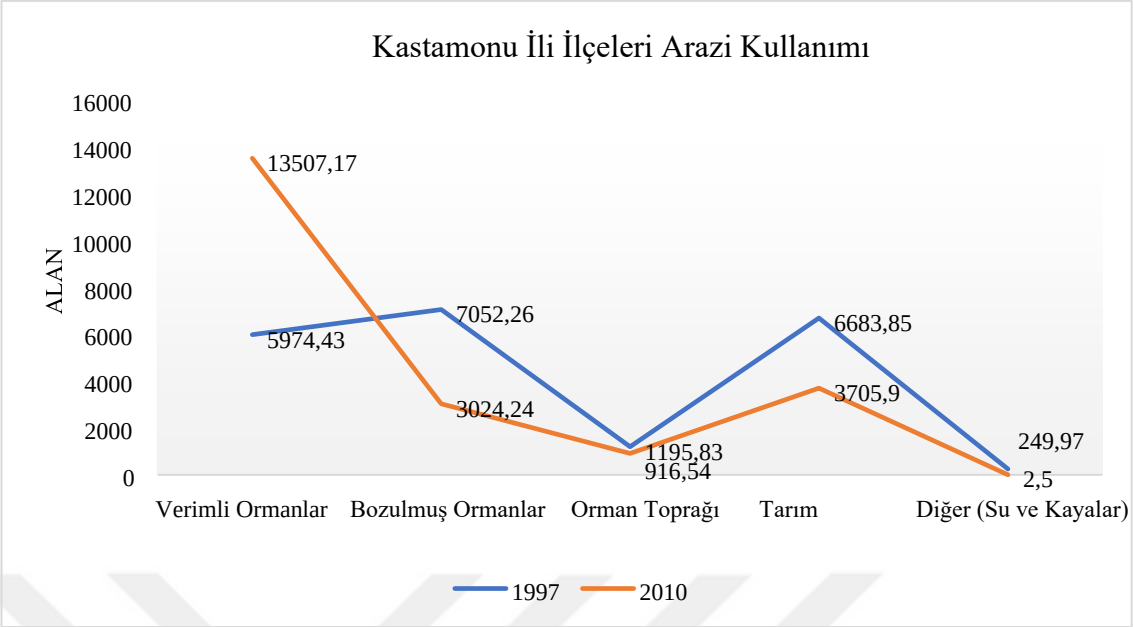
Test, yıllar içinde arazi kullanımında farklılıklar olup olmadığını görmeyi amaçlamaktadır. Farklılıklar varsa, bu değişiklikleri görmek için basit grafiklere ihtiyaç vardır.

Nüfusun göç nedeniyle azaldığını zaten keşfettiğimiz için, nüfustaki değişiklikler ile burada bahsettiğimiz arazi kullanımı arasındaki ilişkinin pozitif veya negatif olup olmadığını bulmak ilginçtir.

Şekil 4.27 Kastamonu ili arazi kategorileri

Yukarıdaki çizgi grafik, 1990'dan 2018'e kadar Arazi Kategorilerinin değerlendirmesini göstermektedir. X eksenindeki yıllar ve Y eksenindeki arazi alanı. 2018 yılında 923.503,73 hektara ulaşan ormanlar ve yarı doğal alanların diğer arazi kategorileri arasında alan bakımından en büyük olduğunu görüyoruz 2018 tarım alanları yılında 374.623,63 ha ile en büyük ikinci sırada yer aldı. Su yapıları son sırada yer almaktadır ve 2018 yılında 1.829,35 hektara ulaşarak genel bir artış eğilimi göstermektedir (Şekil 4.32).

Şekil 4.28 Kastamonu ili ilçelerinde arazi kullanımı

Bu çizgi grafik, Kastamonu ilinin ilçelerindeki farklı arazi kullanımlarını göstermektedir. X ekseninde farklı arazi kullanımlarına sahibiz ve Y ekseninde Arazi alanı vardır. Genel olarak, kaydedilen en yüksek kullanım, 2010 yılında 13.507,7 hektar ile önemli ölçüde artan verimli ormanlar içindi (Şekil 4.33).

Ek olarak, tarımsal kullanım 2010 yılında 3.705,9 hektara kadar azalmaya tanık olmuştur, bu nedenle Bozulmuş ormanlar 2010 yılında 3.024,24 hektara ulaşmıştır. Buna karşılık, Orman toprağı alanlarının kullanımı ve diğer kullanımlar (su ve kayalar) değişmemiştir.

Tablo 4.25 Kastamonu ili arazi kategorileri için ANOVA sonuçları

Değişken Kaynağı	***SS***	***df***	***MS***	***F***	***P değeri***	***F kritiği***
Sıra	2.9E+12	3	9.67E+11	14365.35	1.3644E-21	3.490294819
Sütun	500.0503	4	125.0126	1.86E-06	1	3.259166727
Hata	8.08E+08	12	6729714			
Toplam	2.9E+12	19				

Yukarıdaki tablo ANOVA testinin sonuçlarını göstermektedir. Arazi kategorileri için yıllar içinde arazi kullanımında farklılık olup olmadığını test etmek için ANOVA kullanılmıştır. Sıfır hipotezi, 0,05 anlamlılık seviyesinin altında hiçbir fark olmadığıdır. Dolayısıyla, bu durumda karar, yıllar boyunca tüm Arazi Kategorilerinde arazi alanlarında önemli farklılıklar olduğu yönündedir (Tablo 4.25).

Tablo 4.26 Kastamonu ilindeki ilçelerde arazi kullanımına ilişkin ANOVA sonucu

Değişken Kaynağı	***SS***	***df***	***MS***	***F***	***P-değeri***	***F kritiği***
Sıra	1.18E+08	4	29433575	2.87246	0.165614	6.388233
Sütun	9.98E-06	1	9.98E-06	9.74E-13	0.999999	7.708647
Hata	40987274	4	10246818			
Toplam	1.59E+08	9				

Yukarıdaki tablo ANOVA testinin sonuçlarını göstermektedir. ANOVA, Kastamonu ili ilçelerinde arazi kullanımında değişiklik olup olmadığını test etmek için kullanılmaktadır. 0,05 manidarlık seviyesinin altında fark olmaması, Kastamonu ili ilçelerinde arazi kullanımlarında önemli bir değişikliğe işaret etmektedir. Dolayısıyla Kastamonu ili ilçelerinde arazi kullanımlarında önemli farklılıklar olduğu sonucuna varılmıştır.

5. SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Yapılan çalışma, çoğu araştırmacının hipotezlerini doğrulayan ve bazı görüşler ve literatür çalışmalarıyla uyumlu olan bir dizi sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Göç, mekânsal durgunluktan yaşamsal bir rehber ve dönüşüm olması ve hem kişiye hem de mekâna fayda sağlaması nedeniyle toplumda sağlıklı ve teşvik edici bir olgudur. Bununla birlikte, kırdan kente göç, birçok sosyal, ekonomik ve demografik sorunu beraberinde getiren en önemli toplum olgularından biridir. Kastamonu, özellikle kırsal kesimden en fazla göçmenin geldiği iller arasında yer almaktadır. Bölge halkı, yaşam koşullarının yetersizliği de dâhil olmak üzere çeşitli koşullar nedeniyle buradan göç etmiştir.

Yüksek ve eğimli arazi, tarım arazilerinin çok parçalı ve küçük olmasına neden olmuş, bu nedenle kırsal alanlardan büyük şehirlere göçler olmuştur. Göçler başta İstanbul olmak üzere günümüze kadar devam etmiştir. Ankara, Sinop, Karabük, Kocaeli gibi istihdam olanakları geniş illere göç olmuştur. Öte yandan, kırdan kente göç edenlerin kendilerine has yaş özellikleri, eğitim ve diğer özellikleri vardır.

Dolayısıyla köyler genellikle çalışabilecek gençlerin büyük bir bölümünü kaybetmekte, bu da şehirlerdeki nüfus birikimine ek olarak tarımsal işgücünün yapısında da bir dengesizliğe yol açmaktadır.

Yaşanmakta olan nüfus değişimlerinin arazi kullanım türleri üzerinde de önemli etkileri bulunmaktadır. Bu etkileri tespit edebilmek için ilçelere ait 1999 ve 2011 yıllarına ait arazi kullanım haritaları CBS ortamında değerlendirilerek arazi kullanımındaki değişim ortaya konulmuştur. Yapılan değerlendirmede, Kastamonu ilinin ilçelerinde tarım ve yerleşim alanlarının bu dönemde önemli ölçüde azalırken, ormanlık alanlar ise tam tersine artma eğilimi göstermiştir. Orman alanları önemli bir artışa sahip olduğundan, bölgenin coğrafi yapısı, sosyo-ekonomik yapısı ve ekonomik kaynakları nedeniyle ancak ormancılık faaliyetleri vermek mümkündür.

Çalışma alanlarına ait arazi kullanımları; verimli ormanlık alanlar, bozuk ormanlık alanlar, OT (orman toprağı) alanlar, tarım-yerleşim alanları ve diğer alanlar (su ve

kayalık) olarak sınıflandırılmıştır. 1999 yılında verimli ormanlar 85219,46 ha iken, göçler ve toplumsal baskının ortadan kalkması nedeniyle tarım ve yerleşim yerleri ormanlık hale getirilirken, bozulan orman alanları rehabilite edilerek verimli hale getirilmiştir. Verimli orman alanları %42,00 artışla 85219,46 hektardan 121014,85 hektara çıkmıştır. Verimli orman alanlarının oranı 1999-2011 yılları arasında %43,00'ten %61,06'ya yükselmiştir. Bozuk orman alanları ise 27196,14 hektardan 20008,43 hektara gerilemiştir. Tüm ilçe alanlarında bozuk orman alanı oranı 1999 yılında %13,72 iken, 2011 yılında %10,09'a gerilemiştir.

Kastamonu ilçeleri (Abana, Bozkurt, Cide, Çatalzeytin, Doğanyurt, İnebolu) arazi kullanımlarında 1999-2011 zaman aralığında arazi kullanım türlerinde önemli değişikliklerin gerçekleştiği; arazi kullanımlarında özellikle bozuk orman, yerleşim ve ziraat alanlarında önemli bir azalış tespit edilirken, verimli ormanlık alanlarda ise belirgin bir şekilde artış meydana geldiği belirlenmiştir.

Çalışma alanlarında göç nedeniyle azalan nüfustan dolayı bozuk ormanlık alanların sosyal baskı olmaması neticesinde verimli ormanlık alanlarına dönüştüğü tespit edilmiştir. Çalışma alanlarında bu peryot içerisinde göç nedeniyle yerleşim ve ziraat alanlarının belirgin şekilde azaldığı, nüfusun göç nedeniyle azalmasından dolayı özellikle kırsal alanlardaki tarımsal alanların terk edildiği ve bu alanların ormanlık alanlara dönüştüğü tespit edilmiştir.

Çalışma alanlarında bulunan ilçelerden en fazla ormanlık alan artışının %62,28 ile İnebolu ilçesinde gerçekleştiği, aynı zamanda İnebolu ilçesinde ziraat alanlarının %42,18, yerleşim alanlarının da %26,75 oranında azaldığı tespit edilmiştir.

Nitekim ülkemizde de farklı bölgelerde nüfus yoğunluğundaki değişimlerin etkilerini farklı sonuçlar ortaya koymaktadır. Alibeyköy baraj havzasında yapılan uygulama ve analizler sonucunda çalışma alanındaki özellikle nüfus artışına paralel olarak temel arazi kullanımlarının değişimini belirlemiş Özdemir vd. (2009). Değişikliklerin Alibeyköy barajının yerleşim ve sanayi baskısını hissettirmesi dikkat çekmektedir. Bir başka araştırma; Reis, S. (2007) uzaktan algılama ve coğrafi bilgi sistemleri ile Rize ili (1976-2000) arazi örtüsünün zamana bağlı değişiminin belirlenmesi üzerineydi.

Çalışma alanındaki arazi örtüsü sınıflarının bu süreçte büyük değişimler gösterdiği tespit edilmiştir. En önemli değişiklik çaylak alanlarda yaşanmış ve özellikle ormanlık alanlar olmak üzere çayırların azalmasına neden olmuştur.

Geymen vd. (2007) İstanbul metropoliten alanı içerisindeki su havzalarında arazi kullanımındaki değişim ile ilgili yaptıkları çalışmada CBS ve uzaktan algılama yöntemlerini kullanarak arazi kullanımındaki değişimi incelemiş ve İstanbul metropol bölgesinde nüfus artışı. Yaptıkları çalışmada, nüfusun ve ekonomik faaliyetlerin kısıtlı bir alanda bu kadar yoğunlaşmasının hem doğal kaynaklar hem de kentsel alan üzerinde kentsel alanda sosyal ve çevresel altyapı üzerinde artan bir baskı oluşturduğu tespit edilmiştir. Özellikle havza çevresindeki sanayi bölgeleri ve sanayi tesislerinin nüfus artışını ve yerleşmeyi hızlandırdığı belirlenmiştir.

Göç, belirli yaş özelliklerine sahip kişileri cezbeder, çünkü göçmenlerin yüksek bir yüzdesi (15-39 yaş) arasında göç etmiştir ve bu dilim daha çok göç edebilen ve hareket edebilen genç grubunu temsil etmektedir. Köylerde nüfus genellikle yaşlılardan oluşmaktadır.

Göçmenlerin çoğunluğu ortaöğretim (%61,7) ve daha sonra yükseköğretim (%18,07) kategorisinden olup, iş bulmak için göç etmiş olmaları mümkün görünmektedir. Öte yandan düşük eğitimlilerin oluşturduğu yaklaşık (%16,32), bu göçmenlerin düşük eğitim düzeyi ile ayırt edilememesi ve göç etmelerinin nedeni, eğitim seviyesi yükseldikçe büyük şehirlerde daha geniş imkânlar aramak olabilir, ya da isteklerine uygun iş fırsatları aramalarından kaynaklanmaktadır.

İstanbul ve Ankara, orman köylerinden gelen göçmenlerin en çok kabul ettiği bölgeler arasındadır, çünkü başkentler ve büyük şehirler, örneğin iş olanakları ve eğitim olanakları sağlama ve diğerleri gibi nüfus için her zaman geniş ufuklar açar. Köylerdeki sınırlı ekonomi ve iş olanakları nedeniyle kentsel illere göç yüksektir. En aktif nüfus Kastamonu köylerinden şehirlere göç etmektedir. Bu da orman köyleri için ciddi bir ekonomik zorluk yaratmakta, bu durum Kastamonu'nun gelişmesinin önünde büyük bir engeldir.

Abana yüzde 22,9 ile en yüksek göç oranına sahiptir. Bölgede tarıma uygun yeterli arazi olmaması, arazinin genellikle eğimli olması ve çalışacak genç nüfusun olmaması nedeniyle tarımsal faaliyetler genellikle küçük boyutludur ve bölgede hayvancılık gelişmemiştir. Bunlar, nüfusun bir kısmının bölgeyi terk etmesinin bazı nedenleridir. Doğanyurt ise %9,8 ile en düşük göç oranına sahiptir. Ancak İnebolu %11,2 ile ikinci en düşük orana sahiptir. Yani Abana en yüksek göç oranlarına sahipken, İnebolu en düşük göç oranlarına sahip değildir. Tarım arazilerinin alanını kontrol eden sarp ve engebeli arazi, üzerinde çalışan işgücü ve sınırlı iş olanakları nedeniyle genellikle kırsal kesimden göç genellikle yüksektir.

6. ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarından hareketle, Kastamonu ili ilçelerinin kırsal kesiminin göreceli olarak ihmal edilmesine yol açan ekonomik ve sosyal faktörlerin olduğu tespit edilmiş ve ilçerden göç olgusunu sınırlamak için birçok çözüm ve önlem alınmıştır. Planları ve projeleri ile kırsal kalkınma stratejileri gibi, ancak bu prosedürlerin başarısı hala sınırlıdır ve bu planlar çok sayıda nüfusu oturtamamıştır, bu nedenle acilen geniş, derin ve kapsamlı hale getirilmesine ihtiyaç vardır. Kalkınma politikalarında ve planlarında değişiklik yapılması, böylece bu politika ve planların, göçün şehirlere yönelik olumsuz etkilerinin ele alınmasının yanı sıra entegre kırsal kalkınmanın sağlanmasına odaklanmaktadır.

1. Araştırma alanında orman işçisi ihtiyacı artmış, ekonomik nedenlerle nüfus azalmış, köylerden ilçe ve il merkezlerine göç olmuştur. Nüfustaki azalma, orman alanlarının artmasına neden olmuş, bölgede ekonomik gelişmeyi de engellemiş ve özellikle ormancılık faaliyetlerinin verimli bir şekilde sürdürülmesine izin vermemiştir. Bölgeye ekonomik açıdan katkı sağlayacak, sürdürülebilir kalkınmayı sağlayacak, aynı zamanda bölgedeki ormanları koruyacak projelere ihtiyaç bulunmaktadır.

2. Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü. Orman işletmesinin orman köylüsüne bu eğitimi vererek ekonomiye katkı sağlaması ve orman işçisinin kalıcı bir iş haline gelmesi beklenmektedir. Orman tahribatı ve göçler azalacak, orman köylüsü kalıcı işler olacağından ormancılık ve hayvancılık gelirleri artarak ülke ekonomisine yansıyacaktır.

3. Bütünleşik kırsal kalkınmayı sağlamak için planlar ve politikalar belirleyerek ülkenin farklı bölgeleri arasında adaleti sağlamak için kırsal alanlardaki iş imkanlarını geliştirmek gerekmektedir.

4. Kamu hizmetlerini kırsala ulaştırmak için çalışarak ilçelerdeki kırsal kesimde yaşayan halk için daha iyi ekonomik ve sosyal koşullar yaratarak nüfusu uzaklaştıran bölgelerin koşullarını iyileştirmek ve bu alanlarda yeni iş olanakları

bulmak, yerleşiklerin yaşam düzeyini garanti etmek, onları göç fikrinden uzak tutmalıdır.

5. Yatırımların ve ekonomik faaliyetlerin dağılımında ülkenin farklı bölgeleri arasında adaleti sağlayarak kentsel ve kırsal dengeyi oluşturarak bölgeler arası yerelleşmeyi sağlamak gerekmektedir.

KAYNAKLAR

Alkan, S. (2014). Kırsal nüfus değişiminin, ormanlar ve ormancılık üzerine etkileri (Trabzon ili örneği). *Kastamonu University Journal of Forestry Faculty*, *14*(1), 69-78.

Angel, S., & Parent, J. (2011). *Atlas of urban expansion.* Lincoln Institute of Land Policy. Cambridge MA.

Angel, S., Parent, J., Civco, D. L., & Blei, A. (2011). *Making room for a planet of cities.* Lincoln Institute of Land Policy. Cambridge MA.

Arslan, A. (2013). Abana District Analysis Prepared by. Planning, Programming and Strategic Research Unit Specialist Mustafa Gül Planning, Programming and Strategic Research Unit Head. p14. July 2013.

Arslan, A., & Çetinel, S. (2013). *Bozkurt İlçe analizi.* Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı.

Aydin, T., & Aydin, M. (2011). Determination of the impact of population change on the land use via GIS; case study of Kastamonu-Küre. *Kastamonu University Journal of Forestry Faculty*, *11*(2), 156-164.

Balk, D., Montgomery, M. R., & McGranahan, G. (2014). Urbanization and its implications for food and farming. Philosophical Transactions of the Royal Society B: *Biological Sciences*, *369*(1639), 20130330.

Balk, D., Yetman, G., & Deichmann, U. (2004). The global distribution of population: Evaluating the gains in resolution refinement. *Population and Development Review*, *30*(3), 647-676.

Bilsborrow, R. E., & Henry, S. (2012). Population, land use, and deforestation in the Ecuadorian Amazon: A hierarchical analysis of household structure and dynamics. *Economic Development and Cultural Change*, *60*(4), 807-832.

Cohen, B. (2004). Urbanization in developing countries: Current trends, future projections, and key challenges for sustainability. *Technology in Society*, *28*(1-2), 63-80.

Çetinel, S. (2013). *Doğanyurt district analysis.* Planning, Programming, and Strategic Studies Unit Specialist.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü [ÇSB], (2022). *Kastamonu İli 2021 yılı çevre durum raporu.* Kastamonu.

De Sherbinin, A., Schiller, A., & Pulsipher, A. (2007). The vulnerability of global cities to climate hazards. *Environment and Urbanization*, *19*(1), 39-64.

De Sherbinin, A., VanWey, L. K., McSweeney, K., Aggarwal, R., Barbieri, A., Henry, S., ... & Zhang, Z. (2008). Rural household demographics, livelihoods and the environment. Global Environmental Change, 18(4), 38-53.

Doğan, İ. (2015). Türkiye'de kırsal-kentsel göç ve arazi kullanımı değişiklikleri: Kapadokya bölgesi örneği. Çevre Koruma ve Ekoloji Dergisi, 16(4), 1690-1700.

Ellis, E. C., & Ramankutty, N. (2008). Putting people in the map: Anthropogenic biomes of the world. *Frontiers in Ecology and the Environment*, *6*(8), 439-447.

Erkan Buğday, S., & Özden, S. (2017). The relationship between terrain and rural migration (1965–2013) on the north of Turkey (the case of Kastamonu). *Environmental Monitoring and Assessment, 189*(4), 1-11.

Foresight. (2011). *Migration and global environmental change: Final project report.* The Government Office for Science, UK.

Gemenne, F., Balk, D., Bichet, M., Biermann, F., Boas, I., & Benedick, R. E. (2014). Implications of climate policy on the future of island societies. *Nature Climate Change, 4*(4), 291-298.

Gilbert, N. (2011). Local benefits: The seeds of an economy. *Nature, 474*(7352), S18-S19.

Göl, C., Özden, S., & Yılmaz, H. (2011). Interactions between rural migration and land use change in the forest villages in the Gökçay Watershed. *Turkish Journal of Agriculture and Forestry, 35*(3), 247-257.

Güneralp, B., Filiz, S., & Koseoglu, E. (2018). İstanbul'da kentsel genişleme ve arazi kullanımı/yer örtüsü değişikliklerinin etkileri. *Arazi Kullanımı Politikası, 78*, 586-595.

Günşen, H. B. (2012). Orman Köylerinde İç Göçleri Etkileyen Faktörler (Bartın Kastamonu Örneği). Doktora Tezi. *Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Bartın.

Hacı, K. (2006). Göç eğilimleri ve olası etkileri. *Yönetim Bilimleri Dergisi, 4*(1), 135-160.

İbret, B. Ü. (2010). Kastamonu'nun Göç Olgusu. Coğrafya Dergisi, (20).

Jones, J. P., Mandimbiniaina, R., Kelly, R., Ranjatson, P., Rakotojoelina, B., Schreckenberg, K., & Poudyal, M. (2018). Human migration to the forest frontier: Implications for land use change and conservation management. *Geo: Geography and Environment, 5*(1), e00050.

Karakuş, E. T., & Boz, İ. (2018). Göçün Türkiye'de kentleşme ve arazi kullanımı değişiklikleri üzerindeki etkileri: Aydın ilinde bir çalışma. *Planlama Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 33*(2), 178-198.

Karaşahin, M., & Özden, R. (2016). Göçün kırsal alanlarda arazi kullanımı değişikliği üzerindeki etkileri: Türkiye'nin Gökçeada Adası örneği. *Peyzaj Ekolojisi Dergisi*, *9*(2), 5-16.

Keser, E. M. (2013). *İnebolu district analysis.* Planning, Programming and Strategic Research Unit Specialist.

Köse, S., & Başkent E. Z. (1993). Coğrafi bilgi sisteminin ormancılığımızdaki önemi, I. Ormancılık Şurası, 1-4 Kasım 1993. Tebliğler ve Ön Çalışma Gurubu Raporları, Cilt III, 195- 204, Ankara

Lambin, E. F., Geist, H. J., & Lepers, E. (2003). Dynamics of land-use and land-cover change in tropical regions. *Annual Review of Environment and Resources*, *28*(1), 205-241.

Lambin, E. F., Turner II, B. L., Geist, H. J., Agbola, S. B., Angelsen, A., Bruce, J. W., ... & Rindfuss, R. R. (2001). The causes of land-use and land-cover change: moving beyond the myths. *Global Environmental Change*, *11*(4), 261-269.

Liu, J., Daily, G. C., Ehrlich, P. R., & Luck, G. W. (2003). Effects of household dynamics on resource consumption and biodiversity. *Nature*, *421*(6922), 530-533.

McGranahan, G., Balk, D., & Anderson, B. (2007). The rising tide: assessing the risks of climate change and human settlements in low elevation coastal zones. *Environment and Urbanization*, *19*(1), 17-37.

Özden, S., & Buğday, S. E. (2015). Üretim faktörü olarak orman köylüsünün nüfus hareketleri: Kastamonu örneği. *Kastamonu University Journal of Forestry Faculty*, *15*(2).

Portes, J. (2019). The economics of migration. *Contexts*, *18*(2), 12-17.

Radeloff, V. C., Hammer, R. B., Stewart, S. I., & Fried, J. S. (2005). Rural and suburban sprawl in the US Midwest from 1940 to 2000 and its relation to forest fragmentation. *Conservation Biology*, *19*(3), 793-805.

Reis, S. (2007). Rize İlinin arazi örtüsündeki zamansal değişimin (1976- 2000) uzaktan algılama ve coğrafi bilgi sistemi ile belirlenmesi. *TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemleri Kongresi*, KTU, Trabzon.

Rudel, T. K., Schneider, L., Uriarte, M., & Turner II, B. L. (2010). Deforestation driven by urban population growth and agricultural trade in the twenty-first century. *Nature Geoscience*, *3*(3), 178-181.

Seto, K. C., Güneralp, B., & Hutyra, L. R. (2012). Global forecasts of urban expansion to 2030 and direct impacts on biodiversity and carbon pools. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *109*(40), 16083-16088.

Şantaş, G. (2019). Türkiye'de iç göçün dağılımı. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi,*

Urfalıoğlu F, Seyfullahoğulları A, 2004. Đllerin Bazı Sosyo-Ekonomik Kriterler Altında Gelişmişlik Sınıflaması, T.C. Marmara Üniversitesi I.I.B.F. Dergisi Cilt 19, Sayı:1, Đstanbul.19(45), 893-917.

URL -1 cografyaharita.com, Erişim Tarihi; 01/01/2021.

URL-2 Kastamonu Abana Belediyesi. http://www.abana-bld.gov.tr. Erişim Tarihi; 01/01/2020.

URL-3 Kastamonu 2020 ÇEVRE DURUM RAPORU/s430 https://corinecbs.tarimorman.gov.tr, Erişim Tarihi; 01/01/2021.

URL-4 Kastamonu Bozkurt Belediyesi. http://www.bozkurt.bel.tr/. Erişim Tarihi; 01/01/2020.

URL-5 Kastamonu Cide Belediyesi. http://www.Cide-bld.gov.tr. Erişim Tarihi; 01/01/2020.

URL-6 Kastamonu Çatalzeytin Belediyesi. https://www.Çatalzeytin.bel.tr. Erişim Tarihi; 01/01/2020.

URL-7 Kastamonu Doğanyurt Belediyesi. www.doğanyurt.gov.tr. Erişim Tarihi; 01/01/2020.

URL-8 Kastamonu İnebolu Belediyesi. www.Inebolu.gov.tr. Erişim Tarihi; 01/01/2020.

Ünal, V. Z. (2013). *Çatalzeytin district analysis*. Planning, Programming, and Strategic Studies Unit Specialist.

Yüksel, S., Eroğlu, S., & Özsarı, M. (2016). An analysis of the reasons of internal migration in Turkey with logit method. Bus*iness and Management Horizons, 4*(2), 34-45.

Zeyrek, A. G. (2013). *Cide ilçe analizi*. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı Raporu.

EKLER

EK A. TÜİK bilgi talebi üst yazısı

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-29586447-302.08.01-2100092959 24.12.2021
Konu : Bilgi Talebi

Sayın Sumayyah Alsharif Ali ALSHAYBANI
Orman Mühendisliği Doktora Programı Öğrencisi

"Kastamonu'da Köylerden Kırsal Göç Nedenleri ve Etkileri" isimli tez çalışmanız hakkında Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığının (Tüik Kastamonu Bölge Müdürlüğü) 21.12.2021 tarihli ve E-97292101-622.03-152732 sayılı yazısı ekte gönderilmiştir.
Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. İzzet ŞENER
Enstitü Müdürü

Ek: Bilgi Talebi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: A79UT4H Belge Takip Adresi: www.kastamonu.edu.tr/belgedogrulama

Adres: Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü Kuzeykent Yerleşkesi Merkez/KASTAMONU
Telefon No: (0 366) 2802204 Faks No: (0 366) 2801038
e-Posta: enstufen@kastamonu.edu.tr İnternet Adresi: https://fbe.kastamonu.edu.tr/
Kep Adresi: kastamonuuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için : Sibel Çalışkan
Şef
Telefon No: (0 366) 2802205 - 2205

1/1

EK B. TÜİK verilerindeki genel nüfus sayıları

1980 GENEL NÜFUS SAYIMI VERİ TABANI

İlçelere göre nüfus, 1980

İl	İlçe	Toplam	Erkek	Kadın
Kastamonu	Abana	**3.821**	1.799	2.022
	Bozkurt	**14.686**	6.620	8.066
	Cide	**46.628**	21.784	24.844
	Çatalzeytin	**16.238**	7.130	9.108
	İnebolu	**41.954**	19.153	22.801

İllere göre ilçe, bucak, belde ve köy nüfusları, 1980

İl	İlçe	Bucak	Belediye/Köy	Toplam	Erkek	Kadın
Kastamonu	İnebolu	Doğanyurt	Doğanyurt (Bm) (Ptt)	**744**	337	407

1985 GENEL NÜFUS SAYIMI VERİ TABANI

İlçelere göre nüfus, 1985

İl	İlçe	Toplam	Erkek	Kadın
Kastamonu	Abana	**4.043**	1.902	2.141
	Bozkurt	**14.172**	6.472	7.700
	Cide	**44.099**	20.796	23.303
	Çatalzeytin	**14.896**	6.478	8.418
	İnebolu	**42.533**	19.215	23.318

İllere göre ilçe, bucak, belde ve köy nüfusları, 1985

İl	İlçe	Bucak	Belediye/Köy	Toplam	Erkek	Kadın
Kastamonu	İnebolu	Doğanyurt	Doğanyurt (Bm)	**796**	349	447

EK B'nin devamı

1990 GENEL NÜFUS SAYIMI VERİ TABANI

İlçelere göre nüfus, 1990

İl	İlçe	Toplam	Erkek	Kadın
Kastamonu	**Abana**	**3.914**	1.849	2.065
	Bozkurt	**12.221**	5.579	6.642
	Cide	**29.355**	13.596	15.759
	Çatalzeytin	**11.080**	4.823	6.257
	Doğanyurt	**13.244**	5.895	7.349
	İnebolu	**27.944**	12.860	15.084

2000 GENEL NÜFUS SAYIMI VERİ TABANI

İlçelere göre nüfus, 2000

İl	İlçe	Toplam	Erkek	Kadın
Kastamonu	**Abana**	**4.273**	2.126	2.147
	Bozkurt	**10.159**	4.914	5.245
	Cide	**23.161**	11.115	12.046
	Çatalzeytin	**8.508**	4.086	4.422
	Doğanyurt	**9.668**	4.381	5.287
	İnebolu	**26.848**	12.722	14.126

İlçe düzeyinde cinsiyete göre nüfus, 2007

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS), 31.12.2007

İl Adı	İlçe Adı	Toplam	Erkek	Kadın
Kastamonu	**Abana**	**3.562**	1.789	1.773
	Bozkurt	**8.548**	4.222	4.326
	Cide	**20.382**	10.122	10.260
	Çatalzeytin	**6.597**	3.215	3.382
	Doğanyurt	**8.940**	4.433	4.507
	İnebolu	**24.699**	12.245	12.454

EK B'nin devamı

İlçe düzeyinde cinsiyete göre nüfus, 2020
Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS), 31.12.2020

İl Adı	İlçe Adı	Toplam	Erkek	Kadın
Kastamonu	**Abana**	**4.049**	2.091	1.958
	Bozkurt	**9.620**	4.873	4.747
	Cide	**21.919**	11.048	10.871
	Çatalzeytin	**7.299**	3.594	3.705
	İnebolu	**20.877**	10.267	10.610
	Doğanyurt	**5.638**	2.856	2.782

EK C. TÜİK verilerindeki ölüm sayıları

Kastamonu ili ve ilçelerinde ölüm sayısı, 1980, 1985, 1990, 1995

(İl ve ilçe merkezinde)

İl ve İlçe Adı	1980	1985	1990	1995
KASTAMONU	**664**	**777**	**1041**	**810**
MERKEZ	216	275	391	324
ABANA	12	11	27	5
ARAÇ	35	49	64	31
AZDAVAY	13	3	12	6
BOZKURT	18	21	41	26
CİDE	22	20	26	25
ÇATALZEYTİN	3	8	13	13
DADAY	36	32	22	26
DEVREKANİ	28	42	44	38
İNEBOLU	34	54	66	34
KÜRE	20	19	32	14
TAŞKÖPRÜ	57	83	94	67
TOSYA	170	160	163	152
İHSANGAZİ	…	…	22	6
PINARBAŞI	…	…	5	-
ŞENPAZAR	…	…	19	7
AĞLI	…	…	…	9
DOĞANYURT	…	…	…	6
HANÖNÜ	…	…	…	10
SEYDİLER	…	…	…	11

Kaynak: TÜİK, Ölüm İstatistikleri
(…) İlçe olduğu yıl ve önceki yıllara ilişkin bilgiler bağlı olduğu ilçe bilgileri

EK C'nin devamı

Kastamonu ili, ilçelerinde yaş grubuna göre ölüm sayısı, 2000, 2005

(İl ve ilçe merkezinde)

Yıl	İl ve İlçe Adı	Toplam	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	
2000	**KASTAMONU**	**899**	**37**	**c**	**9**	**c**	**20**	**45**	**134**	**647**	**-**
	MERKEZ	**431**	26	-	6	c	6	24	65	303	-
	ABANA	**18**	-	-	-	-	-	c	3	14	-
	AĞIL	**20**	c	-	-	-	c	-	3	14	-
	ARAÇ	**31**	c	-	c	-	3	c	5	19	-
	AZDAVAY	**14**	c	-	-	c	c	c	3	6	-
	BOZKURT	**32**	c	-	-	c	c	c	7	20	-
	CİDE	**29**	-	-	c	-	-	c	c	25	-
	ÇATALZEYTİN	**8**	-	-	-	-	-	-	c	6	-
	DADAY	**18**	-	-	c	-	c	-	3	13	-
	DEVREKANİ	**c**	c	-	-	-	-	-	-	-	-
	DOĞANYURT	**4**	c	-	-	c	-	-	-	c	-
	HANÖNÜ	**19**	-	-	-	c	c	-	3	14	-
	İHSANGAZİ	**20**	-	-	-	-	-	c	c	18	-
	İNEBOLU	**52**	-	-	-	c	c	c	6	42	-
	KÜRE	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	PINARBAŞI	**10**	-	-	-	-	-	-	c	8	-
	SEYDİLER	**16**	-	-	-	-	c	c	c	12	-
	ŞENPAZAR	**c**	-	-	-	-	-	-	-	c	-
	TAŞKÖPRÜ	**54**	-	-	-	-	-	5	9	40	-
	TOSYA	**121**	c	c	-	-	c	6	19	91	-

EK C'nin devamı

Yıl	İl ve İlçe Adı	Toplam	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	
2005	**KASTAMONU**	**776**	**8**	**c**	**c**	**6**	**17**	**39**	**86**	**598**	**17**
	MERKEZ	**358**	6	3	-	c	13	19	44	262	9
	ABANA	**c**	-	-	-	-	-	-	-	c	-
	AĞIL	**12**	-	c	-	-	c	c	-	9	-
	ARAÇ	**30**	-	-	-	-	-	-	3	27	-
	AZDAVAY	**9**	-	-	-	c	-	-	c	7	-
	BOZKURT	**10**	-	-	-	-	-	c	-	9	-
	CİDE	**16**	-	-	-	-	-	-	c	9	6
	ÇATALZEYTİN	**7**	-	-	-	-	-	-	c	6	-
	DADAY	**17**	-	-	-	-	-	c	c	15	-
	DEVREKANİ	**25**	-	-	-	-	-	3	c	20	c
	DOĞANYURT	**2**	-	-	-	-	-	-	-	c	-
	HANÖNÜ	**10**	-	-	-	-	c	-	c	7	-
	İHSANGAZİ	**24**	-	-	-	-	c	c	3	17	-
	İNEBOLU	**30**	-	-	-	-	-	c	6	22	-
	KÜRE	**c**	-	-	c	-	-	-	-	-	-
	PINARBAŞI	**8**	-	-	-	-	-	c	3	4	-
	SEYDİLER	**15**	-	-	-	-	-	c	c	13	-
	ŞENPAZAR	**8**	-	-	-	c	-	-	-	7	-
	TAŞKÖPRÜ	**60**	-	-	-	-	-	c	7	50	c
	TOSYA	**133**	c	-	-	c	-	6	12	111	-

EK C'nin devamı

Yıl	İl ve İlçe Adı	Toplam	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+
2015	**KASTAMONU**	**3690**	**35**	**12**	**18**	**38**	**67**	**156**	**368**	**2996**
	ABANA	**55**	-	-	-	-	-	c	5	48
	ARAÇ	**260**	c	-	-	c	4	8	22	224
	AZDAVAY	**113**	c	-	-	c	c	3	16	90
	BOZKURT	**123**	-	c	-	c	c	6	13	99
	CİDE	**275**	-	-	c	c	3	12	33	224
	ÇATALZEYTİN	**75**	-	-	-	-	c	3	5	66
	DADAY	**105**	c	-	c	c	-	4	4	94
	DEVREKANİ	**171**	-	c	-	c	-	3	17	148
	İNEBOLU	**222**	3	-	c	c	c	9	25	181
	MERKEZ	**869**	10	4	9	18	22	49	88	669
	KÜRE	**82**	c	c	c	c	4	4	6	63
	TAŞKÖPRÜ	**451**	9	c	c	8	7	22	43	359
	TOSYA	**447**	c	c	3	-	9	16	49	367
	İHSANGAZİ	**68**	c	-	-	-	c	3	3	59
	PINARBAŞI	**95**	-	c	-	c	-	3	9	80
	ŞENPAZAR	**68**	-	c	-	-	c	c	7	58
	AĞLI	**28**	-	-	-	-	c	c	3	22
	DOĞANYURT	**81**	3	-	-	-	4	4	12	58
	HANÖNÜ	**55**	c	-	-	-	3	c	-	50
	SEYDİLER	**47**	-	-	-	-	c	c	8	37

EK C'nin devamı

Yıl	İl ve İlçe Adı	Toplam	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+
2019	**KASTAMONU**	**3781**	**30**	**10**	**28**	**29**	**52**	**157**	**425**	**3050**
	ABANA	**43**	-	-	-	-	-	c	5	36
	ARAÇ	**250**	-	c	c	3	c	13	17	212
	AZDAVAY	**100**	-	-	-	-	3	c	11	84
	BOZKURT	**132**	-	c	-	-	3	5	18	105
	CİDE	**290**	-	-	c	3	c	10	35	238
	ÇATALZEYTİN	**94**	c	-	-	-	c	4	8	80
	DADAY	**120**	c	-	-	c	-	5	15	96
	DEVREKANİ	**151**	c	-	-	-	-	6	16	128
	İNEBOLU	**206**	4	-	c	c	c	11	23	164
	MERKEZ	**972**	14	5	15	12	20	43	118	745
	KÜRE	**58**	c	-	-	-	c	c	7	47
	TAŞKÖPRÜ	**411**	3	c	c	c	c	21	42	341
	TOSYA	**482**	c	c	4	4	12	16	45	397
	İHSANGAZİ	**75**	-	-	c	-	-	3	9	62
	PINARBAŞI	**118**	-	-	-	-	c	4	18	95
	ŞENPAZAR	**67**	-	-	-	c	c	c	6	56
	AĞLI	**40**	-	-	-	-	-	c	4	35
	DOĞANYURT	**69**	-	-	c	c	-	5	9	52
	HANÖNÜ	**61**	c	-	-	c	c	c	14	42
	SEYDİLER	**42**	-	-	-	-	-	c	5	35

EK D. TÜİK verilerinde alınan ve verilen göçler

İLÇELERİN ALDIĞI/VERDİĞİ GÖÇ, NET GÖÇ ve NET GÖÇ HIZI, 2020

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2019-2020

İLÇE ADI	2020								
	ADNKS NÜFUSU	ALDIĞI GÖÇ			VERDİĞİ GÖÇ			NET GÖÇ (Aldığı - Verdiği)	NET GÖÇ HIZI (Binde)
		TOPLAM	DİĞER İLLERDEN	AYNI İLDEKİ DİĞER İLÇELERDEN	TOPLAM	DİĞER İLLERE	AYNI İLDEKİ DİĞER İLÇELERE		
ABANA	**4.049**	**302**	232	70	**350**	263	87	-48	**-11,78**
BOZKURT	**9.620**	**643**	485	158	**430**	291	139	213	**22,39**
CİDE	**21.919**	**1.158**	1.068	90	**1.316**	1.170	146	-158	**-7,18**
ÇATALZEYTİN	**7.299**	**790**	711	79	**473**	384	89	317	**44,39**
İNEBOLU	**20.877**	**930**	776	154	**1.005**	680	325	-75	**-3,59**
DOĞANYURT	**5.638**	**315**	283	32	**296**	235	61	19	**3,38**

KASTAMONU/ İLÇELER CİNSİYETE GÖRE ALDIĞI VE VERDİĞİ GÖÇ, 2000

2000 GENEL NÜFUS SAYIMI

İLÇE ADI	ALDIĞI GÖÇ			VERDİĞİ GÖÇ		
	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN
ABANA	**639**	317	322	**461**	224	237
BOZKURT	**1.145**	603	542	**926**	450	476
CİDE	**1.971**	1.115	856	**3.399**	1.700	1.699
ÇATALZEYTİN	**898**	478	420	**1.044**	474	570
DOĞANYURT	**447**	260	187	**859**	488	371
İNEBOLU	**1.898**	1.174	724	**3.565**	1.883	1.682

EK D'nin devamı

YURT DIŞINDAN GELEN GÖÇ, 1990-2000

Kaynak: Genel Nüfus Sayımları (GNS)

Yurt dışından gelen göç: Nüfus sayımı gününde ülke sınırları içinde ikamet ettiği halde beş yıl önce yurt dışında ikamet eden nüfustur.

İl Adı	İlçe Adı	YURT DIŞINDAN GELEN GÖÇ	
		1990 GNS	2000 GNS
Kastamonu	Abana	62	28
	Bozkurt	36	22
	Cide	76	91
	Doğanyurt	30	10
	Çatalzeytin	24	61
	İnebolu	57	31

Kaynak: Genel Nüfus Sayımı, 1985, 1990 ve 2000

KASTAMONU İLÇELERİ TOPLAM NÜFUS VE T.C. VATANDAŞI NÜFUSU

İl Adı	İlçe Adı	TOPLAM NÜFUS	T.C. VATANDAŞI NÜFUS
Kastamonu	Abana	**4.043**	4.043
	Bozkurt	**14.172**	C
	Cide	**44.099**	C
	Çatalzeytin	**14.896**	C
	Doğanyurt *	-	-
	İnebolu	**42.533**	42.533

* 9 Mayıs 1990 tarihinde çıkarılan Kanunla ilçe olmuş ve 1 Eylül 1990 tarihinde ilçe statüsüne sahip olmuştur